

Τ Ε Χ Ν Ο Λ Ο Γ Ι Κ Ο
Ε Κ Π Α Ι Δ Ε Υ Τ Ι Κ Ο Ι Δ Ρ Υ Μ Α Π Α Τ Ρ Ω Ν

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Θ Ε Μ Α : ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

ΕΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΚΟΤΣΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ
ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ
ΣΚΑΡΜΕΑ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ:

ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ ΜΗΛΙΩΝΗΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1993

ΑΡΙΘΜΟΣ
ΕΙΣΑΓΟΓΗΣ 1018

Ο ΔΙΕΥΤΗΡΑΣ
ΑΝΑΦΟΡΑ

ΠΡΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Λίγα λόγια για τον πρόλογο

Για το γράψιμο της πιο κάτω εργασίας μας προέτρεψαν οι ιδιομορφίες, ιδιαιτερότητες, τα κοινά σημεία, αλλά και οι βασικές διαφορές που παρουσιάζουν οι εταιρείες του Εμπορικού Νόμου με τις οποίες είχαμε τη δυνατότητα να ασχοληθούμε στον ευρύτερο εργασιακό χώρο. Οι ομοιότητες και οι διαφορές που έχουν μεταξύ τους οι εταιρείες δεν υπάρχουν συγκεντρωμένες σε κάποιο βιβλίο ή άλλο σχετικό εγχειρίδιο και αυτό αποτέλεσε τη σκέψη για την επιλογή αυτού του θέματος πτυχιακής εργασίας. Πιστεύω πως το αποτέλεσμα της όλης δουλειάς μας δεν ενδιαφέρει μόνο τους σπουδαστές αλλά και τον οποιονδήποτε άλλο που ασχολείται ή που πρόκειται να ασχοληθεί με τις εταιρείες του Εμπορικού Νόμου.

Αισθανόμαστε την ανάγκη να ευχαριστήσουμε τον καθηγητή μας Αριστείδη Μηλιώνη καθώς και τους υπαλλήλους του Τμήματος Εμπορίου και του Τμήματος Βιομηχανίας της Νομαρχίας Κεφαλληνίας για την βοήθεια που μας προσέφεραν ώστε να πραγματοποιηθεί η εργασία μας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΑΝΔΡΕΑ Δ. ΛΟΥΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ
ΕΚΔΟΣΗ: ΠΑΠΑΖΗΣΗΣ
2. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΣΤΙΣ ΕΤΑΙΡΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΔΙΚΑΙΟΣ Π. ΚΑΟΥΝΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ-ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΑΣΕΕ-ΚΑΤΕΕ ΑΘΗΝΑΣ
3. ΔΙΚΑΙΟΝ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ Φ. ΔΕΒΑΝΤΗ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ'ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ : ΣΑΚΚΟΥΛΑ
4. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
RAYMOND JACQUES
ΒΕΛΓΟΥ ΟΡΚΩΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΟΥ - ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
5. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΜΙΑΤΙΑΔΗ Κ. ΛΕΟΝΤΑΡΗ
ΕΚΔΟΣΕΙΣ : ΠΑΜΙΣΟΣ
6. ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗ
ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΑ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ
Α' ΕΚΔΟΣΗ
7. ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
Φ.Ε.Κ. 148/30.9.1958 Τεύχος Α'
8. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΣ
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1992
ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 457
9. ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΑ Π. ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΓΕΝΙΔΟΥ 1989

ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ

- A. ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ
- α) ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
 - β) ΤΜΗΜΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
1. ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ
ΔΗΜΗΤΡΗ Ι. ΗΛΙΟΚΑΥΤΟΥ
2. ΝΟΜΟΣ 2190/1920
"ΠΕΡΙ ΑΝΩΝΥΜΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ"

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σελίδα
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	
I. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ	1
1. Εταιρείες του Εμπορικού Νόμου	2
II. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ-ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ	6
1. Ίδρυση Εμπορικών Εταιρειών	6
α. Σύνταξη καταστατικού	6
β. Περιεχόμενο καταστατικού	11
γ. Δημοσίευση του καταστατικού	13
2. Ικανότητα για συμμετοχή ως εταίρος σε Εμπορική Εταιρεία	14
3. Νομική προσωπικότητα Εταιρειών	15
4. Εμπορικότητα εταιρειών	17
5. Ευθύνη των εταίρων	18
6. Διαχείριση Εμπορικών Εταιρειών	21
7. Εταιρική περιουσία	26
8. Εταιρικό κεφάλαιο	27
9. Είδη εισφορών	28
10. Εταιρική μερίδα	30
11. Μεταβολές του εταιρικού κεφαλαίου	35
12. Αποθεματικά	42
13. Διαχείριση - Διανομή αποτελεσμάτων	45
14. Παραδείγματα διανομής κερδών	47
15. Λύση εταιρειών	59
16. Εκκαθάριση εταιρειών	65
17. Μετατροπή εταιρειών	68
18. Παραδείγματα μετατροπής εταιρειών	73
19. Φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίων	84
20. Φορολογία εταιρειών	87
21. Επιλογή του κατάλληλου εταιρικού τύπου	94

ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Στις συναλλαγές και το ιδιωτικό δίκαιο, υποκείμενα είναι οι άνθρωποι, τα άτομα, τα φυσικά πρόσωπα, όπως τα ονομάζουμε συνήθως, τα οποία κατ'αρχήν, ενεργούν ατομικώς προς την επίτευξη ορισμένων σκοπών, από τους οποίους προκύπτουν δικαιώματα και υποχρεώσεις. Τα υποκείμενα αυτά, τα άτομα, οι άνθρωποι οργανώνουν επιχειρήσεις, για να επιτύχουν ορισμένα κέρδη, ορισμένους σκοπούς και οι επιχειρήσεις αυτές καλούνται ατομικές. Αυτό το οποίο θέλει να πετύχει ένα και μόνο πρόσωπο στην οικονομική ζωή και το εμπόριο, δεν είναι δυνατόν πάντοτε να επιτευχθεί με τις προσωπικές δυνάμεις, προσπάθειες και υλικά μέσα (κεφάλαιο, μηχανήματα κ.λ.π.) τα οποία διαθέτει και επιβάλλεται η συνεργασία του με άλλα. Τότε ανακύπτει η ανάγκη δημιουργίας ενός θεσμού, του θεσμού της Εταιρικής Επιχείρησης ή Εμπορικής Εταιρείας.

Εταιρεία σύμφωνα με τον Αστικό Κώδικα, είναι σύμβαση στην οποία δυο ή περισσότεροι υποχρεούνται αμοιβαία, στην επιδίωξη κοινού σκοπού ιδίως οικονομικού με κοινές εισφορές.

Εμπορική είναι η εταιρεία, που διέπεται από τις διατάξεις Εμπορικού Δικαίου και έχει ως σκοπό την επιτυχία κέρδους, μέσω των εμπορικών πράξεων ή συναλλαγών.

Από τους παραπάνω ορισμούς προκύπτει, ότι τα ουσιώδη στοιχεία της εταιρείας, είναι τα εξής:

α) Η εταιρεία είναι σύμβαση δύο ή περισσότερων προσώπων και επομένως για τη σύστασή της απαιτείται να συμβληθούν (συμφωνήσουν), δυο τουλάχιστον πρόσωπα. Με ένα πρόσωπο δεν είναι δυνατή η δημιουργία εταιρείας.

Για την έγκαιρη κατάρτιση της συμβάσεως απαιτείται, οι συμβαλλόμενοι να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα. Δικαιοπρακτική ικανότητα για τη διενέργεια εμπορικών πράξεων ή για να γίνουν έμποροι, έχουν αυτοί που συμπλήρωσαν το 21ο έτος της ηλικίας τους. Όμως ο Εμπορικός Νόμος επιτρέπει και σ'αυτούς που έχουν ηλικία μικρότερη να διενεργήσουν Εμπορικές πράξεις ή να προσλάβουν την εμπορική ιδιότητα, αν είναι τουλάχιστον 18 ετών και εφόσον συντρέχουν ορισμένες προϋποθέσεις.

β) Οι εταίροι υποχρεούνται σε κοινές εισφορές.

Κάθε εταίρος οφείλει να συνεισφέρει αγαθά, για την εκπλήρωση του εταιρικού σκοπού. Οι εισφορές μπορεί να είναι σε χρήμα, σε είδος, σε εργασία κ.λ.π.

Γενικά κάθε τι που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο παρο-

χής, είναι δυνατό να αποτελέσει και αντικείμενο εισφοράς. Ακόμα και η πίστη που απολαμβάνει ένα πρόσωπο, μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο εισφοράς.

Σε ορισμένες όμως Εταιρείες (Α.Ε. και Ε.Π.Ε.), αποκλείεται ως εισφορά η προσωπική εργασία των Εταίρων.

Εταίροι χωρίς κοινές εισφορές, δεν μπορεί να νοηθεί.

γ) Ο κοινός σκοπός που επιδιώκουν οι εταίροι, πρέπει να είναι θετικός και μάλιστα οικονομικός. Αν ο σκοπός της εταιρείας είναι παράνομος ή ανήθικος, η σύμβαση της εταιρείας είναι άκυρη. Είναι αθέμιτος ο σκοπός, όταν αντικείμενο της εταιρείας είναι η ενέργεια λαθρεμπορίου, η πώληση φαρμάκων που απαγορεύονται από το Νόμο, η εκμετάλλευση οίκου ανοχής κ.λ.π.

δ) Πρόθεση των συνεταίρων είναι να συνεργαστούν για την επιδίωξη κοινού σκοπού, ο οποίος κατά κανόνα είναι οικονομικός, δηλαδή η πραγματοποίηση κέρδους. Έτσι δημιουργείται εταιρεία, όταν συμφωνηθεί μεταξύ του Εργοστασιάρχη και των Εργατών να παίρνουν οι τελευταίοι εκτός από το μισθό τους και ποσοστά από τα κέρδη, γιατί στην περίπτωση αυτή λείπει η πρόθεση για συνεταιρική συνεργασία.

1. Εταιρείες του Εμπορικού Νόμου

Στο σημερινό εμπορικό δίκαιο οι εμπορικοί τύποι είναι περιορισμένοι. Έτσι οι συναλλασσόμενοι δεν μπορούν να συμφωνήσουν και κατασκευάσουν ένα νέο εταιρικό τύπο, μη προβλεπόμενο από το Νόμο. Επιτρέπεται μόνο να θέσουν ειδικούς όρους (ρήτρες) οι οποίοι να μη θίγουν τις θεμελιώδεις διατάξεις του επιλεγμένου εταιρικού τύπου.

Η σημερινή Νομοθεσία γνωρίζει τους ακόλουθους εννέα εταιρικούς τύπους:

- 1) Ομόρρυθμος (άρθρ.18 επ.Εμπ.Ν.)
- 2) Απλή ετερόρρυθμος (άρθρ.18 επ.Εμπ.Ν.)
- 3) Κατά μετοχάς, ετερόρρυθμος (άρθρ.38 Εμπ.Ν.)
- 4) Αφανής ή Συμμετοχική (άρθρ. 47-50 Εμπ.Ν.)
- 5) Ανώνυμος Εταιρεία (άρθρ. 29-37, 40, 45 Εμπ.Ν. καθώς και ο Νόμος 2190/1920).
- 6) Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Ν.3190/1955)
- 7) Συμπλοιοκτησία (άρθρα 10-36 Κωδ.Ιδ.Ναυτ.Δικαίου)
- 8) Συνεταιρισμός ή συνεργατική εταιρεία (Ν.602/1915)
- 9) Ναυτική Εταιρεία (Μ.959/1979).

Από τις πιο πάνω εταιρείες, η αφανής και η συμπλοιοκτησία δεν αποτελούν Νομικά Πρόσωπα, ενώ οι υπόλοιπες εταιρείες του Εμπορικού Δικαίου, είναι Νομικά Πρόσωπα.

Οι εταιρείες που αποτελούν Νομικά Πρόσωπα είναι εμπορικές, είτε από το Νόμο, βάσει του τυπικού κριτηρίου, ανάλογα του τύπου στον οποίο περιλαμβάνονται και ανεξάρτητα του σκοπού που επιδιώκουν, τέτοιες δε εταιρείες είναι η Ανώνυμη, η Ε.Π.Ε. η Ναυτική εταιρεία και ο Συνεταιρισμός, είτε από τον σκοπό που επιδιώκουν, εφόσον αυτός συνίσταται στην άσκηση της Εμπορικής δραστηριότητας, τέτοιες δε Εταιρείες είναι η ομόρρυθμος και η ετερόρρυθμος (απλή και κατά μετοχές).

Οι πιο πάνω αναφερθείσες εταιρείες, διακρίνονται σε δυο είδη: τις προσωπικές εταιρείες και τις κεφαλαιουχικές.

Προσωπικές Εταιρείες, είναι εκείνες στις οποίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού στηρίζεται βασικά στην προσωπική συμβολή των εταίρων.

Για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού, δεν αρκούν μόνο οι καταβαλλόμενες εισφορές των εταίρων, αλλά απαιτείται να υπάρχει και διαρκής συνεργασία μεταξύ αυτών. Επίσης στις προσωπικές εταιρείες επειδή οι εταίροι συμβάλλουν προσωπικά στην επιδίωξη και επίτευξη του εταιρικού σκοπού, απαγορεύεται η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας (μεριδίου).

Οι μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων (θάνατος, πτώχευση, απαγόρευση) επιφέρουν, εκτός αντίθετης συμφωνίας την λύση της εταιρείας, ενώ στις αποφάσεις που λαμβάνονται, επιβάλλεται να υπάρχει ομοφωνία και όχι πλειοψηφία.

Για την σύσταση προσωπικής εταιρείας, δεν απαιτείται από το Νόμο ελάχιστο ποσό κεφαλαίου. Δεν απαιτείται να εγκριθεί η σύσταση αυτών, ούτε υπάρχει σ'αυτές επέμβαση της Κρατικής Εξουσίας. Ο αριθμός των προσώπων που τις αποτελούν είναι περιορισμένος και ακόμη τα πρόσωπα αυτά, τις περισσότερες φορές συνδέονται με συγγένεια ή φιλία.

Το εταιρικό κεφάλαιο διαιρείται σε μερίδια και επιτρέπεται να εισφέρουν οι εταίροι, αντί άλλης εισφοράς, την προσωπική τους εργασία.

Στις προσωπικές εταιρείες υπάγονται η ομόρρυθμη, η απλή ετερόρρυθμη και η αφανής εταιρεία.

Η Ετερόρρυθμη Εταιρεία (απλή), είναι σύμβαση μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων, τα οποία αποσκοπούν στην διενέργεια Εμπορικών Πράξεων με εταιρική επωνυμία. Ένα τουλάχιστον από τα πρόσωπα που ονομάζεται Ομόρρυθμος Εταίρος, ευθύνεται απεριορίστα και με την ατομική του περιουσία για τα χρέη της εταιρείας, ενώ τα υπόλοιπα που ονομάζονται Ετερόρρυθμοι Εταίροι, ευθύνονται για τα χρέη της εταιρείας, μέχρι το ποσό της

εισφοράς τους.

Αφανής Εταιρεία (συμμετοχική), είναι σύμβαση μεταξύ δύο τουλάχιστον προσώπων, για την διενέργεια συνήθως μεμονωμένων Εμπορικών Πράξεων.

Οι Κεφαλαιουχικές Εταιρείες είναι εκείνες στις οποίες η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού στηρίζεται όχι στην προσωπική συμβολή, αλλά βασικά στην περιουσιακή συμβολή των εταίρων. Αντίθετα με ότι συμβαίνει στην Διοίκηση των Προσωπικών Εταιρειών, στις εταιρείες αυτές οι εταίροι δεν μετέχουν στην Διοίκηση των εταιρικών υποθέσεων (εκτός αν εκλεγούν από την Γενική Συνέλευση), ούτε φέρουν προσωπική ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρείας. Η μεταβίβαση της εταιρικής ιδιότητας είναι ελεύθερη, ενώ μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων δεν επιφέρουν την λύση της εταιρείας, οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία, η οποία εξαρτάται από την συμμετοχή κάθε μετόχου στο Κεφάλαιο της εταιρείας.

Στις Κεφαλαιουχικές Εταιρείες ανήκουν: η Ανώνυμος και η Ναυτική Εταιρεία.

Ο Νόμος 959/79 ορίζει ότι, "Ναυτική Εταιρεία είναι εκείνη που συνίσταται σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου αυτού και έχει αποκλειστικό σκοπό την κυριότητα Ελληνικών Εμπορικών Πλοίων, την εκμετάλλευση ή διαχείριση ελληνικών ή ξένης σημαίας εμπορικών πλοίων, καθώς και την απάντηση μετοχών άλλων Ναυτικών Εταιρειών".

Έχουμε και εταιρείες στις οποίες συνδυάζουν το προσωπικό στοιχείο με το περιουσιακό και που ονομάζονται Μικταίρες ή Ενδιάμεσοι Εταιρείαι και είναι η Ε.Π.Ε. και η κατά μετοχές ετερόρρυθμη.

Η συμπλοιοκτησία και ο συνεταιρισμός είναι ιδιόρρυθμες εταιρείες.

Όταν περισσότερα από ένα πρόσωπα εκμεταλλεύονται από κοινού πλοίο και γι' αυτό δεν υπάρχει άλλη γραπτή συμφωνία, τότε η εκμετάλλευση αυτή λέγεται Συμπλοιοκτησία. Η συμπλοιοκτησία στερείται νομικής προσωπικότητας, γιατί δεν υπάρχει τυπική διαδικασία σύστασής της που να ακολουθεί τους τύπους της δημοσιότητας. Επίσης ουδέποτε υπόκειται σε πτώχευση, μόνο οι συμπλοιοκτήτες είναι δυνατό να πτωχεύσουν μεμονωμένα.

Ο συνεταιρισμός είναι εταιρεία, η οποία έχει μεταβλητό κεφάλαιο και μεταβλητό αριθμό συνεταίρων και αποσκοπεί στην οικονομική και κοινωνική προαγωγή των συνεταίρων, με την από

κοινού συνεργασία και σύμπραξη. Από τον ορισμό αυτό προκύπτει, ότι το χαρακτηριστικό του Συνεταιρισμού είναι, το μεταβλητό του Κεφαλαίου και των Εταίρων, γιατί κατ'αρχήν κάθε Συνεταίρος μπορεί να αποχωρεί από το Συνεταιρισμό συναποκομίζοντας τη μερίδα του, χωρίς να διαλύεται ο Συνεταιρισμός.

Διακρίνονται ανάλογα με τον σκοπό τους σε:

- Προμηθευτικούς: Φροντίζουν να προμηθεύουν με ευνοϊκούς όρους στα μέλη τους, είδη χρήσιμα για την συντήρησή τους.

- Παραγωγικούς: Έχουν προορισμό τη συνένωση Εταίρων του ίδιου επαγγέλματος, προς παραγωγή και πώληση από κοινού, των προϊόντων τα οποία παράγουν.

- Πιστωτικούς: Παρέχουν στα μέλη τους Κεφάλαια με καλύτερους όρους απ'ότι θα μπορούσαν να επιτύχουν αν ενεργούσαν ατομικά.

Ανάλογα με την ιδιότητα των Ιδρυτών, σε:

- Γεωργικούς: Ιδρύονται από πρόσωπα που απασχολούνται κυρίως ή δευτερευόντως με τη Γεωργία.

- Αστικούς: Ιδρύονται από άλλους επαγγελματίες (εργάτες, υπαλλήλους, συνταξιούχους κ.λ.π.).

Ανάλογα με την ευθύνη των μελών τους σε:

- Συνεταιρισμούς Περιορισμένης Ευθύνης, όταν οι συνεταίροι ευθύνονται μέχρις ένα ορισμένο ποσό, συνήθως το ποσό της εισφοράς τους.

- Συνεταιρισμούς Απεριόριστης Ευθύνης, όταν όλοι οι Συνεταίροι ευθύνονται αλληλέγγυα και απεριόριστα με όλη τους την περιουσία.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ-ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ

1. Ίδρυση Εμπορικών Εταιρειών

Η σύσταση της εμπορικής εταιρείας προϋποθέτει σύμβαση, στην οποία συμβάλλονται δύο ή περισσότερα πρόσωπα.

Οι συμβαλλόμενοι μπορεί να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα και απαιτείται να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα. Η έγκυρη σύναψη της εταιρικής σύμβασης, προϋποθέτει επίσης έλλειψη ελαττωμάτων βούλησης, συμφωνία των συμβαλλομένων και μη αντίθεση του εταιρικού σκοπού, στον Νόμο και στα χρηστά ήθη. Με τη σύμβαση της εταιρείας, οι εταίροι αναλαμβάνουν αμοιβαία, την υποχρέωση να επιδιώκουν ένα κοινό σκοπό, ιδίως οικονομικό, καταβάλλοντας κοινές εισφορές.

Η εμπορική αυτή σύμβαση η οποία αποτελεί την βάση πάνω στην οποία καταρτίζονται, ιδρύονται και θεμελιώνονται οι Εμπορικές Εταιρείες, ονομάζεται Καταστατικό. Ο Εμπορικός Νόμος παραθέτει ειδικές διατάξεις, οι οποίες περιλαμβάνουν τα απαραίτητα στοιχεία για τον προσδιορισμό κάθε εταιρικού τύπου, καθώς και τις διατυπώσεις αποδείξεως και δημοσιότητας των εμπορικών αυτών τύπων.

Για την σύσταση προσωπικών εταιρειών, το Καταστατικό δεν απαιτείται να είναι δημόσιο έγγραφο, όπως στις κεφαλαιουχικές, αλλά μπορεί να είναι και ιδιωτικό έγγραφο. Δεν αποκλείεται όμως και περίπτωση συντάξεώς του ενώπιον συμβολαιογράφου κατ' επιθυμίαν των Ιδρυτών. Συμβολαιογραφικό έγγραφο κατά τη σύσταση προσωπικής εταιρείας, απαιτείται οπωσδήποτε, όταν η εισφορά εταίρου περιλαμβάνει και εμπράγματο δικαίωμα επί ακινήτου.

α) Σύνταξη Καταστατικού

Το καταστατικό της ομόρρυθμης εταιρείας αλλά και της ετερόρρυθμης, συντάσσεται συνήθως, από δικηγόρο, λογιστή ή άλλο πρόσωπο με σχετικές γνώσεις. Η παρουσία συμβολαιογράφου δεν είναι απαραίτητη. Το καταστατικό και η πρακτική μορφή με την οποία εμφανίζεται εγγράφως η εταιρική σύμβαση και αποτελεί απόδειξη συστάσεως της προσωπικής εταιρείας.

Το καταστατικό υπογράφεται από όλους τους εταίρους. Αντίγραφο του υποβάλλεται στην αρμόδια οικονομική Εφορία προς θεώρηση και πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%, καθώς και στο Πρωτοδικείο.

Ο Γραμματέας καταχωρεί την περίληψη του καταστατικού σε ειδικό βιβλίο και την τοιχοκολλά για τρεις μήνες στην αίθουσα του ακροατηρίου. Η περίληψη υπογράφεται από τους ομόρρυθμους εταίρους ή από το συμβολαιογράφο και πρέπει να περιέχει:

- Το ονοματεπώνυμο κάθε εταίρου
- την ιδιότητα και διαμονή των εταίρων
- την εμπορική επωνυμία της εταιρείας
- τους εταίρους οι οποίοι διορίστηκαν να διευθύνουν, διοικούν και υπογράφουν για λογαριασμό της εταιρείας.
- τα κεφάλαια που καταβλήθηκαν και τη συμμετοχή κάθε εταίρου σ'αυτά.
- την εποχή που η εταιρεία αρχίζει και που σταματά τις εργασίες της.

Στην πράξη όμως αντί για περίληψη παραδίδεται στο Γραμματέα αντίγραφο του καταστατικού, το οποίο ο γραμματέας βάζει σε ιδιαίτερο φάκελλο και η τοιχοκόλληση στα Πρωτοδικεία των μεγάλων πόλεων παραλείπεται.-

Στη συνέχεια, το θεωρημένο από την Οικονομική Εφορία αντίγραφο καταστατικού προσκομίζεται στο ταμείο νομικών και στο Ταμείο Προνοίας Δικηγόρων, όπου καταβάλλεται εισφορά επί του ονομαστικού ποσού του εταιρικού κεφαλαίου, 0,5% και 1% αντίστοιχα. Το ίδιο αντίγραφο καταστατικού με όλες τις επ'αυτού θεωρήσεις, προσκομίζεται, τελικά στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας, όπου καταχωρείται σε οικεία βιβλία εταιρείας.

Η ίδια διαδικασία ακολουθείται και κατά την σύσταση της απλής ετερορρυθμού εταιρείας. Το δε καταστατικό μπορεί να είναι -όπως και της ομόρρυθμης- ιδιωτικό ή συμβολαιογραφικό έγγραφο, το οποίο υπογράφεται από όλους τους εταίρους, (ομόρρυθμους και ετερόρρυθμους).

Επιβάλλεται να αναφέρονται ρητά στην περίληψη του Καταστατικού τα ονόματα των ετερορρυθμών εταίρων και το ποσό της εισφοράς, καθενός από αυτούς. Ο ετερόρρυθμος εταίρος, δεν είναι έμπορος όπως ο ομόρρυθμος και ο νόμος τον χαρακτηρίζει απλό χρηματοδότη.

Σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες, οι κεφαλαιουχικές συστήνονται, καταρτίζονται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Έτσι η σύμβαση συστάσεως της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, σε αντίθεση με αυτή της Ο.Ε. και Ε.Ε. καταρτίζεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο. Το ίδιο ισχύει και για τυχόν προσύμφωνο για σύσταση ΕΠΕ. Το καταστατικό και το τυχόν προσύμ-

φωνο της ιδρυόμενης ΕΠΕ, συντάσσεται από δικηγόρο και αφού υπογραφεί από τους εταίρους, κατατίθεται αντίγραφο της εταιρικής σύμβασης στην γραμματεία του Πρωτοδικείου της έδρας της Εταιρείας. Η εταιρική σύμβαση καταχωρείται στο Μητρώο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, το οποίο οφείλει να τηρεί ο Γραμματέας κάθε Πρωτοδικείου. Πριν από την κατάθεση της εταιρικής σύμβασης (καταστατικού) στο αρμόδιο Πρωτοδικείο, αυτή προσκομίζεται στην οικονομική Εφορία της έδρας της εταιρείας, για να πληρωθεί ο φόρος συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% και θεώρηση απ' αυτήν και στην συνέχεια στο Ταμείο Νομικών για να πληρωθεί η υπέρ αυτού εισφορά 0,50% και στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων για την πληρωμή της δικής του εισφοράς 1%.

Το Ιδρυτικό συμβόλαιο μιας Ανώνυμης Εταιρείας, συντάσσεται από δικηγόρο ενώπιον Συμβολαιογράφου και υπογράφεται από τα Ιδρυτικά της Μέλη. Δύο αντίγραφα του συμβολαίου υποβάλλονται στην αρμόδια Νομαρχία προς έγκριση.

Σύμφωνα με τον εμπορικό νόμο 2190/1920, την άδεια συστάσεως Α.Ε. χορηγεί ο Υπουργός Εμπορίου. Αλλά μετά το Ν.Δ.532/70 "περί διοικητικής αποκεντρώσεως", το δικαίωμα αυτό εκχωρήθηκε στους Νομάρχες, εκτός από τις Τραπεζικές και Ασφαλιστικές Α.Ε. τις εταιρείες επενδύσεων, χαρτοφυλακείου και αμοιβαίων κεφαλαίων (Ν.Δ.608/70) και τις ανώνυμες εταιρείες που έχουν τις μετοχές τους εισηγμένες στο Χρηματιστήριο Αθηνών. Η άδεια συστάσεως για όλες αυτές χορηγείται από τον Υπουργό Εμπορίου. Μέσα σε δεκα πέντε ημέρες (15) από την υπογραφή του καταστατικού, οι Ιδρυτές Ανώνυμης Εταιρείας κατέβαλαν στο Δημόσιο Ταμείο το φόρο συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%.

Μετά την έγκριση του καταστατικού και την χορήγηση της σχετικής άδειας λειτουργίας της Α.Ε. η αρμόδια Υπηρεσία της Νομαρχίας εγγράφει την νεοϊδρυθείσα Εταιρεία στο ειδικό Μητρώο, το οποίο τηρεί για τις Ανώνυμες Εταιρείες.

Όπως στην ΕΠΕ έτσι και εδώ έχουμε καταβολή εισφοράς στο Ταμείο Νομικών 0,50% και στο Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων 1%.

Για την σύσταση ετερόρρυθμης εταιρείας κατά μετοχές εταιρεία μπορεί να συσταθεί συμβολαιογραφικό αλλά και ιδιωτικό έγγραφο. Η διαδικασία σύστασης είναι ίδια με αυτή των προσωπικών εταιρειών. Επίσης, δεν απαιτείται για την σύστασή της, άδεια κάποιας Δημόσιας Αρχής.

Η καταχώρηση των ετερορρυθμών κατά μετοχές Εταιρειών, γίνεται στο Μητρώο ΕΠΕ του οικείου Πρωτοδικείου.

Η αφανής εταιρεία ιδρύεται με απλή συμφωνία των εταίρων της. Η ύπαρξη της εταιρείας αποδεικνύεται από την έγγραφη συμφωνία των εταίρων της, εφόσον υπάρχει τέτοια, από τα εμπορικά βιβλία, την αλληλογραφία και με μάρτυρες, αν ο Δικαστής επιτρέψει την απόδειξη της με μάρτυρες.

Διατυπώσεις δημοσιότητας δεν απαιτούνται στην αφανή εταιρεία γιατί δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο, δηλαδή η εταιρεία είναι αφανής στους τρίτους. Αυτό δεν σημαίνει ότι η εταιρεία πρέπει να παραμείνει οπωσδήποτε μυστική και απόρρητη, γιατί ενδέχεται οι τρίτοι να γνωρίζουν την ύπαρξή της. Η έννοια της αφανούς είναι, ότι δεν είναι υποχρεωτικά εμφανής και δεν προβάλλεται από τους εταίρους στις συναλλαγές με τους τρίτους. Επίσης δεν έχει ούτε έδρα ούτε εμπορική επωνυμία. Κάθε εταίρος συμβάλλεται με τους τρίτους, με το όνομά του.

Τις περισσότερες φορές, η αφανής (συμμετοχική) εταιρεία συνίσταται, για την διενέργεια περιορισμένου αριθμού εμπορικών πράξεων και γι' αυτό η διάρκειά της είναι μικρή.

Οι πιο συνηθισμένες περιπτώσεις συστάσεως Αφανών Εταιρειών είναι:

- Μεταξύ εμπόρων, από τους οποίους ο ένας κατοικεί στον τόπο της παραγωγής και ο άλλος στον τόπο της κατανάλωσης.
- Μεταξύ εμπόρων που επιθυμούν να αποφύγουν τον ανταγωνισμό μεταξύ τους σε μειοδοτικό διαγωνισμό, για την ανάληψη της προμήθειας εμπορευμάτων σε κρατικό ή σε άλλο οργανισμό.

Για την ίδρυση του συνεταρισμού απαιτούνται επτά τουλάχιστον πρόσωπα, τα οποία πρέπει να έχουν ελεύθερη την διαχείριση της περιουσίας τους (ο αριθμός αυτός πρέπει να υπάρχει και στη διάρκεια της λειτουργίας του). Στη συνέχεια προβαίνουν στην κατάρτιση και υπογραφή του καταστατικού και κατόπιν στην υποβολή και έγκριση του Καταστατικού.

Αν ο συνεταρισμός είναι αστικός, η υποβολή για την έγκριση του καταστατικού, υποβάλλεται στο Υπουργείο Εργασίας. Ειδικά για την σύσταση Γεωργικού Συνεταιρισμού, ο Νόμος 921/1979 απαιτεί:

- Δέκα τουλάχιστον άτομα
- Τη σύνταξη καταστατικού και υπογραφή του από αυτούς
- Κατάθεση του καταστατικού για έγκριση, στο Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταρισμού.

Η έγκριτική απόφαση και το καταστατικό του συνεταρισμού, καταχωρούνται στο Γενικό Μητρώο Συνεταιρισμών που τηρείται στο Υπουργείο Γεωργίας.

Το καταστατικό της Ναυτικής Εταιρείας συντάσσεται γραπτά και καταχωρείται στο Μητρώο Ναυτικών Εταιρειών του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας, όπου με αυτόν τον τρόπο η εταιρεία αποκτά Νομική Προσωπικότητα.

β) Περιεχόμενο Καταστατικού

Το περιεχόμενο της εταιρικής σύμβασης των προσωπικών εταιρειών δεν καθορίζεται απευθείας από το νόμο, αλλά έμμεσα από το άρθρο 43 του Εμπ.Ν. το οποίο καθορίζει το περιεχόμενο της περίληψης του καταστατικού εγγράφου της εταιρείας.

Έτσι η εταιρική σύμβαση, το καταστατικό, μπορεί να περιέχει τουλάχιστον όσα στοιχεία προβλέπει το άρθρο 43 του Εμπ.Ν. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι το καταστατικό δεν μπορεί να περιλαμβάνει και στοιχεία, τα οποία δεν είναι μεν αναγκαίο να περιλαμβάνονται στην περίληψη, αλλά περιλαμβανόμενα στο καταστατικό, εξασφαλίζουν δικαιώματα και δημιουργούν υποχρεώσεις για τους εταίρους και τρίτους.

Το άρθρο 43 του Εμπ.Ν. προβλέπει για την ομόρρυθμο, ετερόρρυθμο το ελάχιστο της περίληψης του καταστατικού, να περιέχει:

- 1) ονόματα και επώνυμα, ιδιότητα, διαμονή των εταίρων. Στην περίληψη του καταστατικού δεν είναι απαραίτητο να υπάρχουν τα στοιχεία αυτά των ετερορρυθμών εταίρων ή μετόχων όταν πρόκειται για ετερόρρυθμο κατά μετοχές.
- 2) εμπορική επωνυμία της εταιρείας (Εταιρική επωνυμία).
- 3) Οι εταίροι οι οποίοι διορίστηκαν να διευθύνουν, διοικούν και υπογράφουν επ'ονόματι της εταιρείας (διαχειριστές-εταίροι).
- 4) την ποσότητα των καταβληθέντων ή καταβληθησομένων χρημάτων, κατά μερίδια ή κατά εισφορές.
- 5) την εποχή κατά την οποία η εταιρεία άρχεται και την εποχή κατά την οποία παύει.

Αυτά τα στοιχεία ορίζει, όπως ανέφερα και πιο πάνω το άρθρο 43 του Εμπ.Ν. ως ελάχιστα της περίληψης του καταστατικού μιας ΟΕ ή ΕΕ. Όμως το καταστατικό μπορεί ανάλογα με την επιθυμία των εταίρων να περιέχει και άλλους όρους όπως:

- α) την σύσταση και τον τύπο της εταιρείας.
- β) τον σκοπό της εταιρείας.
- γ) την συμμετοχή των εταίρων στην εταιρεία.
- δ) τον Ισολογισμό, τα κέρδη και τις ζημιές της εταιρείας.
- ε) την λύση της εταιρείας.
- ζ) λοιπούς όρους, όπως η ρήτρα που απαγορεύει την σφράγιση των εταιρικών εγκαταστάσεων και της εταιρικής περιουσίας. Την ρήτρα διαιτησίας και άλλες πολλές ρήτρες που χρησιμοποιούνται ευρέως στα καταστατικά των προσωπικών εταιρειών.

Σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες, στις κεφαλαιουχικές ο νόμος απαιτεί ορισμένους όρους που αναφέρονται υποχρεωτικά στην εταιρική σύμβαση, ελλείψει των οποίων η εταιρεία κηρύσσεται άκυρη δια δικαστικής αποφάσεως.

Έτσι σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 6 του Ν.3190/55 το καταστατικό της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης έγγραφο, δηλαδή, το καταστατικό αυτής πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα, την κατοικία και την Ιθαγένεια των εταίρων-ιδρυτών της εταιρείας.
- β) Την εταιρική επωνυμία.
- γ) Την έδρα της εταιρείας, που κατά το Νόμο πρέπει να ορίζεται ένας Δήμος ή μια Κοινότητα της Ελληνικής Επικράτειας. Η μεταφορά της έδρας αποτελεί και τροποποίηση του καταστατικού.
- δ) Την ιδιότητα της εταιρείας ως περιορισμένης ευθύνης.
- ε) Το κεφάλαιο της εταιρείας καθώς και την μερίδα συμμετοχής και τα τυχόν περισσότερα εταιρικά μερίδια εκάστου εταίρου.
- στ) Το αντικείμενο των εισφορών σε είδος, την αποτίμηση αυτών, το όνομα του εισφέροντος εταίρου και το σύνολο της αξίας των εισφορών σε είδος.
- ζ) Την διάρκεια της εταιρείας, η οποία πρέπει να ορίζεται στο καταστατικό καθώς απαιτεί ο νόμος.

Το περιεχόμενο του καταστατικού των ανωνύμων εταιρειών περιέχει υποχρεωτικά τα ανωτέρω στοιχεία των ΕΠΕ και ορισμένα άλλα όπως:

- 1) Τον σκοπό της εταιρείας.
- 2) Το ύφος και ο τρόπος καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.
- 3) Το είδος, ο αριθμός, η ονομαστική αξία και η έκδοση των μετοχών, αν δεν υπάρχουν περισσότερες κατηγορίες, ο αριθμός των μετοχών κάθε κατηγορίας.

γ) Δημοσίευση Καταστατικού

Ο Εμπορικός Νόμος στο άρθρο 12 καθορίζει τις διατυπώσεις δημοσιότητας που πρέπει να τηρηθούν. Έτσι το θεωρημένο από την Οικονομική Εφορία και τα Ταμεία Συντάξεως Νομικών και Προνοίας Δικηγόρων καταστατικό της ομορρύθμου αλλά και ετερορρύθμου εταιρείας, και ένα ακόμα αντίγραφο αυτού υποβάλλονται στο Πρωτοδικείο της έδρας της εταιρείας για να γίνει η καταχώρηση στα τηρούμενα βιβλία εταιρειών. Η καταχώρηση γίνεται εντός 15 ημερών από την χρονολογία του καταστατικού και αυτό αποτελεί δημοσίευση (δημοσιότητα). Στην πράξη έχει επικρατήσει από μακρού, να υποβάλλεται για καταχώρηση πλήρες αντίγραφο καταστατικού, το οποίο πρέπει και να αναρτηθεί σε κατάλληλο χώρο του καταστήματος του Πρωτοδικείου, για τρεις ολόκληρους μήνες.

Στις Κεφαλαιουχικές εταιρείες δηλαδή στην ετερόρρυθμη κατά μετοχές, ΕΠΕ, ΑΕ μετά την κατάρτιση του καταστατικού και μέσα σε ένα μήνα από αυτήν κατατίθεται το Καταστατικό στην Γραμματεία του πρωτοδικείου της έδρας της εταιρείας. Ο Γραμματέας καταχωρεί την εταιρική σύμβαση στο Μητρώο Εταίρων Περιορισμένης Ευθύνης όταν πρόκειται για ετερόρρυθμη κατά μετοχές και ΕΠΕ και στο Μητρώο Αωνύμων Εταιρειών, εάν πρόκειται για ανώνυμη εταιρεία.

Με επιμέλεια των εταίρων ή διαχειριστών και με δαπάνες της ενδιαφερόμενης εταιρείας, δημοσιεύεται, στο τεύχος Αωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, ανακοίνωση για την καταχώρηση στο οικείο Μητρώο Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης, ή Αωνύμων Εταιρειών, ανάλογα με τον τύπο της εταιρείας, των πράξεων και των στοιχείων που υποβάλλονται σε δημοσιότητα.

2. Ικανότητα για συμμετοχή ως εταίρος σε εμπορική εταιρεία

Σε προσωπική εταιρεία ως ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος εταίρος δικαιούται να μετάσχει κάθε άνδρας ή γυναίκα που συμπλήρωσε το δέκατο όγδοο (180) έτος της ηλικίας του. Ο κάτω των 18 ετών ανήλικος (και των δύο φύλων) καθώς και ο τελών υπό νομική ή δικαστική απαγόρευση, αντίληψη δεν μπορεί να συμμετάσχει σε καμιά εμπορική εταιρεία.

Στις κεφαλαιουχικές εταιρείες τα ιδρυτικά μέλη της μπορεί να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα, τα οποία είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα.

Συμμετοχή ανηλίκου στην ίδρυση Ανώνυμης εταιρείας επιτρέπεται μόνο κατόπιν δικαστικής αδείας.

3. Νομική Προσωπικότητα

Νομική προσωπικότητα, έχουν όλες οι κεφαλαιουχικές εταιρείες δηλ. η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία και ο Συνεταιρισμός με βάση το τυπικό κριτήριο. Από τις προσωπικές, νομική προσωπικότητα έχει η ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρεία, ενώ δεν έχει νομική προσωπικότητα η αφανής εταιρεία.

Η ομόρρυθμη και η ετερόρρυθμη εταιρεία με βάση το ουσιαστικό κριτήριο χαρακτηρίζονται ως έμποροι. Οι εταιρείες αυτές αποκτούν την ιδιότητα του εμπόρου αν ενεργούν "κατά σύνηθες επάγγελμα" Εμπορικές πράξεις.

Από την νομική προσωπικότητα των εταιρειών απορρέουν οι εξής ουσιώδεις συνέπειες:

- 1) Η εταιρεία εκπροσωπείται από τους διαχειριστές, τα μέλη των διοικητικών συμβουλίων, τους εκκαθαριστές κ.λ.π.
- 2) Το εταιρικό κεφάλαιο είναι ειδικά υπέγγυο απέναντι στους δανειστές της εταιρείας και όχι στους ατομικούς δανειστές των εταίρων.
- 3) Οι εταίροι δεν έχουν κανένα δικαίωμα στα περιουσιακά στοιχεία της εταιρείας, έχουν απλώς απαιτήσεις από το νομικό πρόσωπο της εταιρείας.
- 4) Οι δανειστές των εταίρων δεν είναι δανειστές της εταιρείας.
- 5) Δεν χωρεί συμψηφισμός μεταξύ των απαιτήσεων της εταιρείας από τους τρίτους και των απαιτήσεων των τρίτων από τους εταίρους. Έτσι στην περίπτωση που η εταιρεία είναι δανειστής τρίτου αυτός δεν μπορεί να προτείνει για συμψηφισμό απαίτηση, την οποία έχει από ένα συνεταίρο.

Η δημιουργία του νομικού προσώπου αρχίζει με τη σύναψη της εταιρικής σύμβασης και ολοκληρώνεται με την τήρηση διατυπώσεων δημοσιότητας. Με την ίδρυση του νομικού προσώπου, δημιουργείται ένα νέο υποκείμενο δικαίου, το οποίο έχει αυτοτέλεια απέναντι στους ιδρυτές και στα μέλη του, έχει δικό του όνομα, δηλ. επωνυμία, ιθαγένεια και έδρα. Το νομικό πρόσωπο έχει ικανότητα δικαίου, ικανότητα για δικαιοπραξία και αδικηπραξία καθώς και ικανότητα να είναι διάδικος και ικανότητα παραστάσεως στο δικαστήριο. Η βούληση του νομικού προσώπου εκφράζεται από τα όργανα του. Εφόσον το νομικό πρόσωπο είναι

φορέας δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει δική του περιουσία, με την οποία και ευθύνεται για τα δημιουργούμενα χρέη. Η ταυτότητα του νομικού προσώπου δεν επηρεάζεται, όταν τροποποιούνται διατάξεις του καταστατικού, όπως όταν μεταβάλλεται η επωνυμία του ή η σύνθεση των μελών του, παρατείνεται η διάρκεια του ή μετατρέπεται σε άλλον εταιρικό τύπο.

Ο αυστηρός διαχωρισμός μεταξύ νομικού προσώπου και μελών υπάρχει περισσότερο στις κεφαλαιουχικές και λιγότερο στις προσωπικές εταιρείες. Έτσι διάσταση του αυστηρού αυτού διαχωρισμού αποτελεί η διάταξη του άρθρου 22 Εμπ.νόμου σύμφωνα με την οποία για τα χρέη της ομόρρυθμης εταιρείας ευθύνονται, παράλληλα προς αυτήν, και οι εταίροι. Επίσης η πτώχευση ομόρρυθμης εταιρείας έχει ως συνέπεια την συμπτώχευση των ομορρυθμων εταίρων. Αλλά και οι κεφαλαιουχικές εταιρείες, ο διαχωρισμός μεταξύ νομικού προσώπου και μελών βρίσκεται τα όριά του σε περιπτώσεις κατάχρησης της νομικής προσωπικότητας.

4. Εμπορικότητα Εταιρειών

Είναι εμπορικές εταιρείες κατά το τυπικό σύστημα, ανεξάρτητα δηλαδή από την εμπορικότητα του σκοπού τους, η ανώνυμη εταιρεία, η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία και ο συνεταιρισμός. Η ομόρρυθμη και η ετερόρρυθμη εταιρεία είναι εμπορικές εταιρείες κατά το ουσιαστικό σύστημα, πρέπει δηλαδή ο σκοπός τους να συνίσταται στην διενέργεια εμπορικών πράξεων.

Δεν αρκεί όμως ότι ο σκοπός προσωπικής εμπορικής εταιρείας είναι σύμφωνα με το καταστατικό της εμπορικός, αλλά πρέπει να ασκείται πράγματι εμπορική δραστηριότητα, για να επερχονται οι συνέπειες της εμπορικότητας. Όταν δεν συμβαίνει αυτό η εταιρεία (ή ο εναγόμενος εταίρος) φέρει το βάρος της αποδείξεως ότι δεν ενεργεί εμπορικές πράξεις. Αν αντίθετα, ο σκοπός που αναφέρεται στο καταστατικό προσωπικής εταιρείας δεν είναι εμπορικός, στην πραγματικότητα όμως ασκείται εμπορική δραστηριότητα, η εταιρεία γίνεται εμπορική και εφαρμόζονται οι κανόνες των ομορρύθμων εταιρειών.

Λόγω της αυτοτέλειας του νομικού προσώπου ο εμπορικός χαρακτήρας εταιρείας με νομική προσωπικότητα δεν προσδίδει την εμπορική ιδιότητα στους εταίρους. Εξαίρεση υπάρχει κατά την κρατούσα γνώμη για τους ομορρύθμους εταίρους ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας. Διαφορετικό είναι το ζήτημα αν η συμμετοχή σε ίδρυση εμπορικής εταιρείας αποτελεί εμπορική πράξη το οποίο η κρατούσα γνώμη δίνει θετική απάντηση.

5. Ευθύνη των εταίρων

Στην ομόρρυθμο εταιρεία σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 22 Εμπ.Ν. παράλληλα προς την εταιρεία, ευθύνεται και κάθε εταίρος με την ατομική του περιουσία για την συμπλήρωση των εταιρικών υποχρεώσεων. Καθιερώνεται δηλαδή απεριόριστα και εις ολόκληρο ευθύνη κάθε ομόρρυθμου εταίρου για τις υποχρεώσεις (του νομικού προσώπου) της εταιρείας είτε αυτές πηγάζουν από την σύμβαση είτε από αδίκημα είτε από άλλο γενεσιουργό λόγο, είτε υφίστανται απέναντι σε ιδιώτες είτε απέναντι σε αρχές. Η κατά το άρθρο 22 Εμπ.Ν. ευθύνη των ομορρυθμών εταίρων είναι ευθύνη εκ του νόμου. Σκοπός της διατάξεως αυτής είναι η αύξηση της φερεγγυότητας της ομόρρυθμης εταιρείας, δεδομένου ότι η περιουσία δεν είναι δεσμευμένη όπως στις κεφαλαιουχικές εταιρείες.

Η διάταξη του άρθρου 22 Εμπ.Ν. αποτελεί αναγκαστικό δίκαιο. Το καταστατικό δεν μπορεί να αποτελέσει ή να περιορίσει την ευθύνη των εταίρων. Μόνο για χρέη που απορρέουν από την εταιρική σχέση γίνεται δεκτό ότι ευθύνεται μόνο η εταιρεία. Ως προς το περιεχόμενο της ευθύνης κατά τον Εμπ.Νόμο υπάρχει αμφισβήτηση. Κατά μία γνώμη (όχι μόνο η εταιρεία αλλά και) οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι σε φυσική εκπλήρωση και των μη χρηματικών υποχρεώσεων της εταιρείας, ενώ σύμφωνα με άλλη η ευθύνη τους περιορίζεται σε χρηματική αποζημίωση σε περίπτωση μη εκπλήρωσης. Περισσότερο σύμφωνη προς τον σκοπό του νόμου φαίνεται η πρώτη άποψη με τους εξής όμως περιορισμούς: Να πρόκειται για υποχρέωση την οποία να μπορούν να εκπληρώσουν και οι εταίροι (ιδίως να μην πρόκειται για προσωποπαγή υποχρέωση της εταιρείας) και να υπάρχει αδυναμία ή αδράνεια του διαχειριστή για εκπλήρωση.

Έτσι η ευθύνη των ομορρυθμών εταίρων μπορεί να συνοψισθεί στα εξής:

α) Είναι προσωπική και απεριόριστη. Ευθύνονται δηλαδή οι εταίροι με όλη τους την περιουσία και όχι μόνο κατά τον λόγο της εισφοράς τους ή μέχρις ορισμένου ποσού (όπως οι ετερόρρυθμοι εταίροι που δεν έχουν καταβάλει την εισφορά τους).

β) Είναι ευθύνη εις ολόκληρον. Οι εταίροι της ομόρρυθμης εταιρείας ευθύνονται "αλληλεγγύως" δηλ. εις ολόκληρον. Μεταξύ

όλων των εταίρων υπάρχει γνήσια παθητική ενοχή εις ολόκληρον, κάθε εταίρος έχει δηλ. την υποχρέωση να εκπληρώσει ολόκληρο το χρέος.

γ) Είναι άμεση, ευθύνονται δηλ. οι εταίροι ευθέως απέναντι στους εταιρικούς δανειστές και όχι απλώς απέναντι στην εταιρεία για καταβολή συμπληρωματικών εισφορών.

δ) Είναι πρωτογενής και όχι επικουρική. Ο δανειστής δεν είναι υποχρεωμένος να επιδιώξει να ικανοποιηθεί πρώτα από την εταιρική περιουσία.

Στην ετερόρρυθμη εταιρεία οι ετερόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται περιορισμένα μέχρι του ποσού της εισφοράς τους. Η έκφραση αυτή δεν είναι ακριβής, διότι ο ετερόρρυθμος εταίρος, που κατέβαλλε την εισφορά του δεν ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη με την προσωπική του περιουσία (ούτε μέχρι του ύψους της εισφοράς του) όπως ο ομόρρυθμος εταίρος αλλά απλώς η εισφορά του υπόκειται στον επιχειρηματικό κίνδυνο, μπορεί δηλ. να απωλεσθεί σε περίπτωση που η εταιρεία έχει ζημιές. Η κρατούσα όμως γνώμη δέχεται ότι μπορεί να υπάρξει και στην κυριολεξία περίπτωση περιορισμένης ευθύνης του ετερορρυθμού εταίρου. Τούτο μπορεί να συμβεί, όταν στο καταστατικό ορίζεται ότι ο εταίρος, πέρα από την εισφορά του, θα ευθύνεται μέχρις ενός ορισμένου ποσού.

Σε περίπτωση που ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει καταβάλει την εισφορά του, οι εταιρικοί δανειστές μπορούν να στραφούν και ευθέως εναντίον του. Συνεπώς ο ετερόρρυθμος εταίρος που οφείλει την εισφορά του ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη άμεσα, πρωτογενώς και εις ολόκληρον, όπως και ο ομόρρυθμος, όχι όμως απεριόριστα αλλά μόνο μέχρι της αξίας της οφειλόμενης εισφοράς του.

Να σημειωθεί εδώ ακόμα ότι και στις περιπτώσεις που ο ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται απεριόριστα και εις ολόκληρον δεν αποκτά από μόνο το γεγονός αυτό την εμπορική ιδιότητα, εκτός αν αποδειχθεί ότι αυτός είναι στην ουσία εκείνος που διευθύνει την εταιρεία.

Στην αφανή εταιρεία ευθύνη (με την προσωπική του περιουσία) για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει απέναντι στους τρίτους η εταιρεία, έχει μόνο ο εμφανής εταίρος. Εξάλλου μόνο ο εμφανής εταίρος είναι αυτός που χρησιμοποιεί το όνομά του, για τις προς τα έξω σχέσεις και ενέργειες της εταιρείας. Ο αφανής εταίρος έχει μόνο αναλάβει την υποχρέωση να καλύπτει τον εμφανή στις προς τα έσω σχέσεις.

Στις κεφαλαιουχικές εταιρίες για τα εταιρικά χρέη ευθύνεται μόνο η εταιρεία και όχι οι εταίροι, αντίθετη δε συμφωνία είναι ανίσχυρη.

Στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης υπάρχουν όμως εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες οι εταίροι ευθύνονται απέναντι στους εταιρικούς δανειστές. Είναι οι εξής:

- 1) Οι υπαίτιοι εταίροι για την ακυρότητα, εταιρεία η οποία κηρύχθηκε άκυρη, ευθύνονται απέναντι στους τρίτους εις ολόκληρον για κάθε ζημία που υπέστησαν λόγω της ακυρότητας.
- 2) Σε περίπτωση συγκεντρώσεως όλων των εταιρικών μεριδίων στα χέρια ενός εταίρου (μονοπρόσωπη εταιρεία) ευθύνεται ο μοναδικός εταίρος απεριόριστα δηλ. με όλη του την προσωπική περιουσία απέναντι στους εταιρικούς δανειστές.
- 3) Επέκταση του επιχειρηματικού κινδύνου πέρα από το ποσόν της εισφοράς μπορεί να προκύψει σε περίπτωση δανειοδότησης της εταιρείας από τους εταίρους.

Ο εταίρος ευθύνεται απέναντι στην εταιρεία για την μη συμπλήρωση ή την πλημμελή εκπλήρωση των εταιρικών του υποχρεώσεων (καταστατικών ή νομίμων).

Στην Ανώνυμη Εταιρεία δεν ρυθμίζονται περιπτώσεις ευθύνης μετόχου απέναντι στην εταιρεία και στους εταιρικούς δανειστές, όπως στην Ε.Π.Ε. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν μπορεί να προκύψει ευθύνη του μετόχου απέναντι στην εταιρεία με βάση τις διατάξεις για τις αδικοπραξίες. Έτσι τόσο όταν ο μέτοχος ασκεί το δικαίωμα ψήφου κατά προφανή υπέρβαση των ορίων του τόσο και όταν ασκεί την επιρροή του στην διοίκηση της εταιρείας, ώστε να ληφθούν βλαπτικά για την εταιρεία μέτρα, μπορεί να προκύψει θέμα ευθύνης του απέναντι στους μετόχους που ζημιώθηκαν. Ευθύνη επίσης έχει και ο μοναδικός μέτοχος εφόσον αυτός υπάρχει, αλλά και αυτός (ο μέτοχος) που ασκεί κυριαρχική επιρροή στην Α.Ε.

Στην συμπλοιοκτησία η ευθύνη των συμπλοιοκτητών έναντι των τρίτων είναι ανάλογη με την μερίδα τους. Το ίδιο ανάλογη είναι και η υποχρέωσή τους για εισφορά τους στις δαπάνες της συμπλοιοκτησίας. Αν ένας συμπλοιοκτήτης προκαταβάλλει εισφορά για δαπάνες ή για ασφάλιστρα του πλοίου, επειδή ήταν αναγκαίο, αντί για άλλον συμπλοιοκτήτη, τότε δικαιούται, εκτός της επιπλέον καταβολής του και τόκους.

Στην Ναυτική Εταιρεία η ευθύνη περιορίζεται στην ονομαστική αξία των μετοχών τους.

6. Διαχείριση Εμπορικών Εταιρειών

Η εξουσία διαχείρισης περιλαμβάνει το σύνολο δραστηριοτήτων οι οποίες κατευθύνονται στην επιδίωξη του κοινού σκοπού. Στην διαχείριση με την ευρεία αυτή έννοια υπάγεται όχι μόνο η λήψη αποφάσεων, η σύνταξη συμβάσεως και η δικαστική εκπροσώπηση της εταιρείας, αλλά και η τέλεση υλικών πράξεων, όπως η τήρηση εμπορικών βιβλίων, αλληλογραφίας, η διεύθυνση παραγωγής. Επίσης η διαχειριστική εξουσία δεν εξαντλείται μόνον στην διοίκηση της εταιρικής περιουσίας αλλά περιλαμβάνει και πράξεις διαθέσεως εταιρικών αντικειμένων.

Στις προσωπικές εμπορικές εταιρείες η διαχείριση είναι δικαίωμα και συγχρόνως υποχρέωση των εταίρων. Σαν υποχρέωση εξασφαλίζει την σύμπραξη των εταίρων στην επιδίωξη του κοινού σκοπού σαν δικαίωμα την επιρροή των εταίρων στη ρύθμιση της εταιρικής ζωής.

Η εξουσία διαχείρισης στις προσωπικές εταιρείες είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την εταιρική ιδιότητα και για το λόγο αυτό δεν μπορεί να παρασχεθεί σε τρίτο μη εταίρο, όπως συμβαίνει στις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Μόνο εταίροι μπορεί να είναι διαχειριστές, να έχουν δηλ. την εταιρική εξουσία διαχειρίσεως και εκπροσώπησης (αυτοδιαχείριση). Βέβαια με σύμβαση εντολής ή εργασίας και παροχή πληρεξουσιότητας μπορεί να ανατεθεί σε τρίτο (μη εταίρο) η τέλεση πράξεων διαχειρίσεως.

Συγκεκριμένα στην ομόρρυθμη εταιρεία ο διαχειριστής εκπροσωπεί την εταιρεία στις σχέσεις της με τρίτους και υπογράφει για λογαριασμό της, αφού βάλει πριν από την υπογραφή του την εταιρική επωνυμία. Αυτός μπορεί να ενεργεί κάθε πράξη διαχειρίσεως για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού και εκπροσωπεί την εταιρεία εξωδίκως και δικαστικώς σε κάθε τρίτον και σε κάθε αρχή.

Μόνο πράξεις εξαιρετικά ουσιώδεις, οι οποίες μπορεί να επηρεάσουν την ζωή της εταιρείας δεν μπορούν να ενεργηθούν από αυτόν π.χ. δεν μπορεί μόνος του να αποφασίσει τη συγχώνευση της εταιρείας σε άλλη.

Συνοπτικά για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του διαχειριστή εταίρου ισχύουν τα εξής:

α) Ευθύνεται απέναντι στους συνεταίρους του για κάθε διαχειριστικό πταίσμα και όχι μόνο για συγκεκριμένη αμέλεια, ό-

πως οι μη διαχειριστές. Σε περίπτωση που ο διαχειριστής προξενήσει ζημιά στην εταιρεία μόνο αυτή μπορεί να τον εναγάγει για αποζημίωση και όχι κάθε εταίρος (για τυχόν προσωπική του ζημιά).

β) Δεν έχει δικαίωμα να υποκαταστήσει άλλον προς εκπλήρωση των διαχειριστικών του υποχρεώσεων εκτός αν το επιτρέπει η εταιρική σύμβαση. Μπορεί όμως να προσλάβει προσωπικό για την εκτέλεση διαχειριστικών (όχι όμως και διευθυντικών) καθηκόντων.

γ) Ο διαχειριστής έχει την υποχρέωση να παρέχει πληροφορίες και μετά την λήξη της διαχείρισης οφείλει λογοδοσία στο τέλος κάθε έτους..

δ) Ο διαχειριστής έχει το δικαίωμα να ζητήσει από την εταιρεία προκαταβολή ή απόδοση δαπανών και αποκατάσταση ζημιών.

Να αναφέρουμε εδώ ότι δεν έχει δικαίωμα (ο διαχειριστής) να μεταβιβάσει τη διαχειριστική του εξουσία, μπορεί όμως να μεταβιβάσει τις απαιτήσεις του από τη διαχείριση, εφόσον μπορούν να απαιτηθούν και πριν από την εκκαθάριση. Δεν έχει επίσης αξίωση για καταβολή αμοιβής αφού η διενέργεια της διαχείρισης αποτελεί εταιρική υποχρέωση. Επιτρέπεται όμως να συμφωνηθεί αμοιβή η οποία μπορεί να συνίσταται είτε σε πάγιο ποσό είτε σε ποσοστά από τα κέρδη ή και στα δύο.

Παύση της διαχειριστικής εξουσίας έχουμε με το θάνατο, την απαγόρευση ή την πτώχευση του διαχειριστή, οπότε, εκτός αντίθετης συμφωνίας, λύνεται η εταιρεία, με παραίτηση του διαχειριστή και τέλος με ανάκληση του διαχειριστή.

Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 25 Εμπορικού νόμου ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει την εξουσία να κάνει πράξεις διαχείρισεως. Η κρατούσα (αλλά όχι αναμφισβήτητη) γνώμη περιορίζει την έκταση εφαρμογής της διάταξης μόνο στην προς τα έξω διαχείριση, δηλ. την εκπροσώπηση, όχι και στην προς τα έσω. Κατά την ίδια μάλιστα διάταξη ο ετερόρρυθμος εταίρος ούτε κατ'επιτροπήν, δηλ. με πληρεξουσιότητα εκ μέρους των εταίρων ή του διαχειριστή, μπορεί να εκπροσωπήσει την εταιρεία. Η απαγόρευση αυτή δύσκολα μπορεί να εννοηθεί, αφού ακόμα και σε τρίτους (μη εταίρους) μπορεί να δοθεί πληρεξουσιότητα. Πρέπει κατά συστατική ερμηνεία, να γίνει δεκτό ότι η απαγόρευση αφορά μόνο την παροχή γονικής εντολής και πληρεξουσιότητας στον ετερόρρυθμο εταίρο, όχι και ειδικής για την τέλεση ορισμένων πράξεων.

Συνέπεια της παραβάσεως του άρθρου 27 Εμπ.Ν. είναι η απεριόριστη και εις ολόκληρον ευθύνη του ετερορρυθμού εταίρου που ενήργησε πράξεις εκπροσωπήσεως. Ο ετερόρρυθμος δηλ.εταίρος δεν εξομειώνεται με ομόρρυθμο αλλά ευθύνεται απέναντι στους τρίτους, με τους οποίους έκανε συναλλαγές, απεριόριστα και εις ολόκληρον.

Συνεπώς, τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου δεν είναι ανάγκη να είναι μέτοχοι. Η αφαίρεση της διοίκησης της εταιρείας από τους "φορείς" της εταιρικής επιχείρησης, δηλ.τους μετόχους, και την άσκησή της από ειδικό όργανο είναι συνέπεια της σωματειακής οργάνωσης της Α.Ε. Τον αυξημένο κίνδυνο πλημμελούς διαχείρισης -λόγω του ότι το Δ.Σ. διοικεί ξένη και όχι δική του περιουσία, οπότε ο κίνδυνος αυτός θα ήταν μικρότερος-αντιμετωπίζει ο νόμος με ειδικές διατάξεις για τον έλεγχο και την ευθύνη των μελών του Δ.Σ.

Το ότι η διαχειριστική εξουσία ασκείται από τυπικά αυτοτελές όργανο δεν σημαίνει ότι αποκλείεται-αντιθέτως αποτελεί τον κανόνα- η DE FACTO και έμμεσα, άσκηση ουσιαστικής επιρροής των μετόχων, ιδίως της πλειοψηφίας, στην διοίκηση της εταιρείας. Αλλά και όταν η πλειοψηφία δεν αναμιγνύεται σε θέματα διαχειρίσεως, πάντως τα μέλη του Δ.Σ. πρέπει να απολαύουν της εμπιστοσύνης της.

Σε αντιστάθμισμα των μεγάλων εξουσιών, που έχει το Δ.Σ. καθιερώνει ο νόμος αυστηρό σύστημα ευθύνης των μελών του. Η ευθύνη αυτή υφίσταται μόνο απέναντι στην εταιρεία και όχι απέναντι στους μετόχους και τους εταιρικούς δανειστές. Έτσι σε περίπτωση πλημμελούς εκπληρώσεως διαχειριστικών καθηκόντων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη ζημία της εταιρείας, γεννάται υποχρέωση αποζημίωσης εις βάρος του υπαίτιου συμβούλου. Ενδεικτικώς αναφέρει ο νόμος ότι η ευθύνη αυτή υπάρχει και όταν ο ισολογισμός περιείχε παραλείψεις, ή ψευδείς δηλώσεις, ώστε να αποκρύπτεται η πραγματική κατάσταση της εταιρείας.

Τα μέλη του Δ.Σ. ευθύνονται για κάθε πταίσμα κατά την διαχείριση εκτός αν αποδείξουν ότι κατέβαλαν την επιμέλεια "συνετού οικογενειάρχου" και προκειμένου ειδικά για τον διευθύνοντα σύμβουλο, αν αποδείξει ότι κατέβαλε την επιμέλεια που ορίζει ο νόμος. Αντιστρέφεται δηλ. το βάρος της αποδείξεως, ώστε οι σύμβουλοι και όχι η εταιρεία να πρέπει να αποδείξουν ότι κατέβαλαν την κατά νόμον επιμέλεια. Εφόσον υπάρχει συλλογική δράση των συμβούλων και συντρέχει υπαιτιότητα όλων (ή ορισμένων) δημιουργείται ευθύνη εις ολόκληρον.

Στην αφανή εταιρεία εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση, η εξουσία διαχειρίσεως ανήκει σ' όλους τους εταίρους (εμφανείς και αφανείς) συλλογικά, σύμφωνα με τον κανόνα της Α.Κ.748. Συνήθως όμως συμφωνείται ότι η εξουσία διαχειρίσεως θα ανήκει στον εμφανή εταίρο, ο οποίος και έχει απέναντι στους αφανείς εταίρους όλες τις υποχρεώσεις και ευθύνες διαχειριστή. Εξάλλου ο εμφανής εταίρος έχει την εκπροσώπηση της εταιρείας προς τους τρίτους καθώς και την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που αναλαμβάνει απέναντι σε αυτούς (άλλο το θέμα αν στις προς τα έξω σχέσεις ο αφανής έχει αναλάβει την υποχρέωση να καλύπτει τον εμφανή).

Η διαχειριστική εξουσία της Ε.Π.Ε. ανήκει σ' όλους τους εταίρους συλλογικά, ή σε τρίτους μη εταίρους που έχουν διορισθεί ως διαχειριστές. Εάν τη διαχείριση την έχουν αναλάβει οι εταίροι τότε για κάθε πράξη διαχείρισης και εκπροσώπησης απαιτείται η σύμπραξη όλων των εταίρων. Βέβαια μπορεί να συμφωνηθεί και να περιέχεται στο καταστατικό ότι δεν απαιτείται συλλογική δράση αλλά ότι αρκεί η πλειοψηφία.

Οι διαχειριστές της Ε.Π.Ε. ευθύνονται σε αποζημίωση, αν δεν ενεργήσουν από κοινού εις ολόκληρον απέναντι στην εταιρεία, τους εταίρους και τους τρίτους για παραβιάσεις του νόμου του καταστατικού ή για πταίσματα κατά την διαχείριση. Η πλειοψηφία των εταίρων μπορεί να απαιτήσει την αποζημίωση της εταιρείας από τους υπαίτιους διαχειριστές. Η αξίωση αυτή της εταιρείας κατά των διαχειριστών παραγράφεται μετά το πέρας μιας πενταετίας.

Επίσης στον διαχειριστή της ΕΠΕ απαγορεύεται η άσκηση πράξεων ανταγωνισμού. Συγκεκριμένα δε δικαιούται ο διαχειριστής να ενεργεί για δικό του ή για λογαριασμό άλλου πράξεις που ανάγονται στον σκοπό της εταιρείας ούτε να είναι εταίρος ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ή εταιρείας ΕΠΕ η οποία επιδιώκει τον ίδιο σκοπό, εκτός αν η συνέλευση των εταίρων συναίνεσε με ομόφωνη απόφασή της.

Το διοικητικό συμβούλιο είναι το διαχειριστικό και εκπροσωπευτικό όργανο της Ανώνυμης Εταιρείας. Αποτελείται από περισσότερα μέλη είναι δηλ. συλλογικό όργανο, τα οποία σε αντίθεση με τις προσωπικές εταιρείες δεν απαιτείται να έχουν μετοχική ιδιότητα αλλά την ιδιότητά τους ως μέλη εταιρικού.

Η εκλογή των μελών του Δ.Σ. υπάγεται στην αποκλειστική αρμοδιό-

τητα της γενικής συνέλευσης η οποία αποφασίζει με την συνήθη απαρτία και πλειοψηφία. Αμφίβολη είναι η νομιμότητα εκλογής αναπληρωματικών συμβούλων, δηλ. που θα αντικαταστήσουν σύμβουλο που αδυνατεί ή κωλύεται προσωρινά να ασκήσει τα καθήκοντά του. Η αμφισβήτηση γεννάται, διότι δύσκολα νοείται σύμβουλος, ο οποίος ως μόνο καθήκον θα έχει την τυχόν έκτακτη αναπλήρωση άλλου Συμβούλου.

Στην συμπλοιοκτησία οι αποφάσεις παίρνονται με πλειοψηφία όλων των συμπλοιοκτητών. Εάν δεν υπάρχει πλειοψηφία και δυσχαιρένεται η εκμετάλλευση του πλοίου. Η διαχείριση της συμπλοιοκτησίας μπορεί να ανατεθεί γραπτά σε έναν ή περισσότερους συμπλοιοκτήτες διαχειριστές οι οποίοι θα αποφασίσουν από κοινού. Η ανάθεση μπορεί να γίνει από τα 2/3 των μελών της συμπλοιοκτησίας. Ο διαχειριστής έχει εξουσία έναντι τρίτων, εκπροσωπεί την συμπλοιοκτησία στα δικαστήρια και δίδει εντολές στον πλοίαρχο του πλοίου. Ο διαχειριστής τηρεί τα βιβλία και τα έγγραφα της συμπλοιοκτησίας. Λογοδοτεί σε καθένα συμπλοιοκτήτη χωριστά αλλά και στη συνέλευση των συμπλοιοκτητών η οποία αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Η συνέλευση συνέρχεται τουλάχιστον μια φορά το χρόνο.

Στην Ναυτική Εταιρεία, η διαχείριση γίνεται από Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον άτομα.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση με απλή πλειοψηφία. Επιτρέπεται στα μέλη του διοικητικού Συμβουλίου καθώς και στους εταίρους, να είναι μέλη Δ.Σ. ή εταίροι άλλης Ναυτικής Εταιρείας. Η Γενική Συνέλευση έχει απαρτία και συνεδριάζει αν παραβρίσκονται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτήν μετοχές που εκπροσωπούν περισσότερο από το μισό του εταιρικού της κεφαλαίου.

7. Εταιρική Περιουσία

Οι Εμπορικές εταιρείες με νομική προσωπικότητα έχουν δική τους περιουσία η οποία είναι ανεξάρτητη από την ατομική περιουσία των εταίρων. Κύριος των εισφορών και των απαιτημάτων από την διαχείριση, και γενικότερα, φορέας των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που περιλαμβάνονται στην εταιρική περιουσία, είναι το νομικό πρόσωπο της εταιρείας. Οι εταίροι δεν είναι πλέον κύριοι των εισφορών που μεταβίβασαν στην εταιρεία ούτε έχουν εταιρική μερίδα στα αντικείμενα της εταιρικής περιουσίας αλλά συμμετέχουν μόνο οικονομικά σε αυτή. Συνεπώς η μεταβίβαση εταιρικού πράγματος από (μη διαχειριστή) εταίρο ή τρίτον αποτελεί μεταβίβαση παρά μη κυρίου. Οι διαχειριστές έχουν βέβαια δικαίωμα διαθέσεως των εταιρικών αντικειμένων, όχι όμως επειδή τους ανήκουν, αλλά επειδή το δικαίωμα αυτό υπάγεται στην διαχειριστική τους εξουσία.

8. Εταιρικό Κεφάλαιο

Με την σύσταση ενός τύπου Εμπορικής εταιρείας απαιτείται και η καταβολή της εταιρικής εισφοράς για την δημιουργία του αρχικού εταιρικού κεφαλαίου. Στις προσωπικές εταιρείες το ύψος του εταιρικού κεφαλαίου καθορίζει το καταστατικό μετά από συμφωνία των εταίρων. Στις κεφαλαιουχικές όμως εταιρείες έρχεται ο νόμος να καθορίσει ένα ελάχιστο ποσό εταιρικού κεφαλαίου. Έτσι το ελάχιστο ποσό του εταιρικού κεφαλαίου για την σύσταση μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είναι 200.000 δρχ. και για την σύσταση μιας ανώνυμης εταιρείας είναι 5.000.000 δρχ. Το ελάχιστο αυτό ποσό εταιρικού κεφαλαίου πρέπει υποχρεωτικά από το νόμο να καταβληθεί σε χρήμα.

Η ύπαρξη ελαχίστου ποσού εταιρικού κεφαλαίου και η υποχρεωτική καταβολή του σε χρήμα, για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες εξηγείται από το γεγονός ότι οι εταίροι ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της εταιρείας απέναντι στους τρίτους μόνο μέχρι το ποσό της εισφοράς τους. Ενώ στις προσωπικές εταιρείες όπου οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρον δεν υπάρχει φόβος για τους δανειστές της εταιρείας.

Το ύψος και η μορφή του εταιρικού κεφαλαίου δηλώνεται από το καταστατικό της εταιρείας. Δηλαδή το ποσό του εταιρικού κεφαλαίου και η μορφή του (αν είναι χρήμα, είδος ή προσωπική εργασία) αναγράφεται στο καταστατικό της εταιρείας από την ίδρυσή της. Από αυτό συνεπάγεται ότι το εταιρικό κεφάλαιο είναι ένα σταθερό ποσό το οποίο δεν πρέπει να μεταβάλλεται κατά την διάρκεια λειτουργίας της εταιρείας. Αν για οποιοδήποτε λόγο το εταιρικό κεφάλαιο αυξηθεί, μειωθεί, ή αλλάξει μορφή θα πρέπει να γίνει ανάλογη τροποποίηση του καταστατικού της εταιρείας. Από τα ανωτέρω προκύπτει η "αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου των εταιρικών επιχειρήσεων".

9. Είδη εισφορών

Οι εισφορές των εταίρων από σύσταση ομόρρυθμης εταιρείας είναι δυνατόν να περιλαμβάνουν χρήμα (μετρητά ή επιταγές) ή και κάθε άλλο αντικείμενο που μπορεί να αποτιμηθεί σε χρήμα. Οι εισφορές σε είδος μπορεί να περιλαμβάνουν :

- α) Ακίνητα κατά κυριότητα
- β) Κινητά πράγματα (εμπορεύματα, χρεόγραφα, γραμμάτια εισπρακτέα, απαιτήσεις κατά τρίτων κ.λ.π.)
- γ) Επίσης κατά κυριότητα :
 - ι) την χρήση και την επικαρπία πράγματός
 - ιι) την προσωπική εργασία εταίρου
 - ιιι) την εμπορική πίστη και φήμη αυτού.

Οι εισφορές αυτές των εταίρων σε είδος αποτιμούνται κατόπιν συμφωνίας μεταξύ των εταίρων και η αποτίμηση γίνεται συνήθως από τους ίδιους.

Εις κεφαλαιουχικές εταιρείες πέρα από την υποχρεωτική εισφορά σε χρήμα μπορούμε να έχουμε εισφορά σε είδος που όμως θα αποτιμηθούν από Τριμελή Επιτροπή Εμπερογνώμωνων. Η επιτροπή αυτή θα αποτελείται από ένα ή δύο δημόσιους υπαλλήλους, πτυχιούχους Ανωτάτης Σχολής με τριετή τουλάχιστον υπηρεσία στο Δημόσιο ή από ένα ή δύο Ορκωτούς λογιστές του Σώματος Ορκωτών Λογιστών και από έναν Εμπειρογνώμονα, εκπρόσωπο του κατά περίπτωση αρμοδίου Επιμελητηρίου. Τα μέλη της Επιτροπής δεν πρέπει να έχουν οποιαδήποτε εξάρτηση από την εταιρεία.

Οι περιπτώσεις για τις οποίες στην παραπάνω Τριμελή Επιτροπή συμμετέχουν υποχρεωτικά Ορκωτός ή Ορκωτοί Λογιστές καθορίζονται με αποφάσεις του Υπουργού Εμπορίου.

Τα μέλη της επιτροπής ορίζονται με πράξη του Υπουργού Εμπορίου. Ο ορισμός πρέπει να γίνεται μέσα σε δεκαπέντε ημέρες από την υποβολή της σχετικής αίτησης στο Υπουργείο Εμπορίου. Η επιτροπή συντάσσει Έκθεση η οποία περιέχεται την περιγραφή κάθε εισφοράς και αναφέρει τις μεθόδους αποτίμησης που εφαρμόσθηκαν. Επίσης θα πιστοποιεί για το αν οι αξίες που προκύπτουν από την εφαρμογή αυτών των μεθόδων αποτίμησης, αντιστοιχούν στον αριθμό και στην ονομαστική αξία των μετοχών που θα εκδοθούν έναντι των εισφορών αυτών, ή σε περίπτωση που δεν είναι γνωστή η ονομαστική αξία, στην λογιστική τους αξία, α-

φού ληφθεί υπόψη και η διαφορά πάνω από το άρτιο που είναι πιθανόν να προκύψει από την έκδοση νέων μετοχών.

Τα γραμμάτια εισπρακτέα και τα χρεόγραφα γενικώς καθώς και οι απαιτήσεις κατά τρίτων και άλλα συναφή στοιχεία αποτιμούνται με την αξία τους κατά την ημέρα της εισφοράς. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η αρμόδια Οικονομική Εφορία, στην οποία θα προσκομισθεί το καταστατικό για θεώρηση και καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1%. Θα προβεί σε δική της αποτίμηση των εισφορών σε είδος. Η εκτίμηση των σε είδος εισφορών, που θα κάμει η οικονομική Εφορία, πιθανότατα θα είναι μεγαλύτερης αξίας από εκείνη της εκτιμήσεως που έκαναν οι εταίροι κατόπιν ελεύθερης μεταξύ τους συμφωνίας. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα επέλθει τροποποίηση του καταστατικού ως προς το ποσόν του εταιρικού κεφαλαίου. Το κεφάλαιο της εταιρείας θα παραμείνει στο ύψος που προσδιορίστηκε από την αρχή με την ελεύθερη συμφωνία των ιδρυτών της εταιρείας.

Οι εταιρικές εισφορές στην αφανή εταιρεία η οποία στερείται εταιρικής περιουσίας, δεν μεταβιβάζονται σ' αυτήν, αλλά κάθε εταίρος διατηρεί την επί της εισφοράς του κυριότητα, ευθυνόμενος έναντι των λοιπών ενοχικώς για να παραδώσει την εταιρική εισφορά προς πραγμάτωση του εταιρικού σκοπού. Δεν αποκλείεται όμως, οι συνεταίροι να καταστήσουν ξανά ορισμένα περιουσιακά στοιχεία και να θέσουν στην διάθεση του διαχειριζομένου την εταιρεία. Στην περίπτωση αυτή δεν πρόκειται περί εταιρικού κεφαλαίου, αλλά περί εξ αδιαιρέτου κοινωνίας περιουσιακών στοιχείων.

10. Εταιρική μερίδα

Εταιρική μερίδα ενός εταίρου είναι το ποσοστόν που αναλογεί στα εκάστοτε αποτελέσματα κέρδη ή ζημίες και στο προϊόν της εκκαθαρίσεως της εταιρικής περιουσίας. Στις ομόρρυθμες και ετερόρρυθμες εταιρείες η εταιρική μερίδα περιλαμβάνει ένα μόνο αδιαίρετο μερίδιο ενώ στις κεφαλαιουχικές εταιρείες έχουμε ένα άλλο και περισσότερα από ένα εταιρικά μερίδια.

Ο νόμος επιτρέπει τα κέρδη καθώς και το προϊόν της εκκαθαρίσεως της εταιρικής περιουσίας να είναι και μεταβιβάσιμα και δεκτικά κατασχέσεως. Όταν όμως πρόκειται για την μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας τότε η μεταβίβασή του γίνεται πάντοτε "εις ολόκληρον". Ενώ στις κεφαλαιουχικές μπορούν να μεταβιβασθούν ορισμένα εταιρικά μερίδια και όχι όλα.

Το κεφάλαιο μιας εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, που δεν μπορεί να είναι μικρότερο από 200.000 δρχ. διαιρείται σε εταιρικά μερίδια. Το εταιρικό μερίδιο δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερο των 10.000 δρχ. Μπορεί όμως να είναι μεγαλύτερο των 10.000, αλλά στην περίπτωση αυτή πρέπει να είναι ακέραιο πολλαπλάσιο του ποσού των 10.000 δρχ. (δηλ. 20.000, 30.000, 40.000 κ.λ.π.).

Το κεφάλαιο της Ανώνυμης Εταιρείας που ονομάζεται μετοχικό κεφάλαιο διαιρείται σε ίσα μερίδια, τις μετοχές. Κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου της Ανώνυμης Εταιρείας ορίζει ο νόμος το ποσό των 5.000.000 δρχ. Υπάρχουν όμως διάφορες περιπτώσεις ανωνύμων εταιρειών για τις οποίες ο νόμος απαιτεί μεγαλύτερο κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου. Έτσι για τις ανώνυμες εταιρείες που έχουν τις μετοχές τους στο χρηματιστήριο απαιτείται το μετοχικό κεφάλαιο να είναι το λιγότερο 50.000.000 δρχ. Για την ίδρυση μιας ανώνυμης Τραπεζικής εταιρείας το κατώτατο όριο μετοχικού κεφαλαίου είναι 1.000.000 δρχ.

Για την ανεύρεση της αξίας μιας μετοχής πρέπει να διαιρέσουμε το μετοχικό κεφάλαιο δια του συνολικού αριθμού των μετοχών. Η αξία αυτή της μετοχής καλείται Ονομαστική και είναι αναγραφόμενη στον τίτλο. Στην πραγματικότητα η ονομαστική αξία της μετοχής δεν έχει αντίστοιχη σχέση προς το κεφάλαιο που εκπροσωπεί. Γιατί η καθαρή θέση της εταιρείας - η οποία μπορεί να καθορισθεί ακριβώς μόνο κατά τη διάλυση αυτής - θεωρητικά μόνο ισούται προς το ονομαστικό κεφάλαιο. Είναι συνήθως, ανώτερη ή κατώτερη αυτού. Η μετοχή, λοιπόν, εκπροσωπεί ένα μέρος της καθαρής θέσεως (του πραγματικού ιδίου κεφαλαίου) και όχι απλώς ένα ποσοστό του ονομαστικού κεφαλαίου. Με την έννοια αυτή έγινε δεκτό στην θεωρία ότι δεν είναι ουσιαστικό ελάτ-

τωμα η παράλειψη αναγραφής της ονομαστικής αξίας επί του τίτλου της μετοχής, εφόσον αναφέρεται η σχέση αυτής προς το ονομαστικό κεφάλαιο.

Κατώτατο όριο της ονομαστικής αξίας κάθε μετοχής ανώνυμης εταιρείας ορίζει ο νόμος το ποσό των 100 δρχ. και ανώτατο όριο αυτής το ποσό των 30.000 δρχ.

Για τις μετοχές που είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο έχουμε την Χρηματιστηριακή αξία τους που διαμορφώνεται σ' αυτό. Στην ελεύθερη αγορά ισχύει η αγοραία αξία βάση της προσφοράς και ζήτησης της μετοχής.

Πραγματική ή εσωτερική αξία της μετοχής είναι η εξευρισκόμενη με διαίρεση της καθαρής περιουσίας της εταιρείας με το σύνολο των μετοχών. Αυτό επιτυγχάνεται μόνο σε περίπτωση ρευστοποίησης ολόκληρης της περιουσίας της εταιρείας.

Οι περισσότερες ανώνυμες εταιρείες έχουν τις μετοχές τους ανώνυμες (στον κομιστή) δηλαδή, χωρίς να αναφέρεται το όνομα του δικαιούχου πάνω σ' αυτές. Όταν το όνομα του δικαιούχου αναφέρεται στον τίτλο τότε η μετοχή ονομάζεται ονομαστική και θεωρείται ο αναγραφόμενος ως μέτοχος στο βιβλίο μετοχών.

Σε περίπτωση μερικής καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου, όλες οι μετοχές, μέχρι της αποπληρωμής αυτών, πρέπει να είναι ονομαστικές. Επίσης σε περίπτωση μετατροπής ή συγχωνεύσεως επιχειρήσεων σε ανώνυμη εταιρεία οι μετοχές της ανώνυμης εταιρείας που προκύπτει από την μετατροπή ή συγχώνευση παραμένουν υποχρεωτικά ονομαστικές για μια πενταετία.

Υποχρεωτικά ονομαστικές είναι οι μετοχές των Τραπεζικών ασφαλιστικών, σιδηροδρομικών και αεροπορικών ανωνύμων εταιρειών, καθώς και εκείνων που ασκούν επιχείρηση παραγωγής φωταερίου παραγωγής και διανομής ηλεκτρικού ρεύματος, υδρεύσεως και αποχετεύσεως πόλεων, τηλεπικοινωνιών, ραδιοφωνίας και κατασκευής κάθε είδους πολεμικού υλικού.

Μετατροπή των ονομαστικών μετοχών σε ανώνυμες μπορεί να γίνει - καθώς και μετατροπή των ανωνύμων σε ονομαστικές - αρκεί να έχει παρέλθει ο χρόνος που υποχρεωτικά ορίζει ο νόμος της παραμονής των μετοχών ως ονομαστικές.

Κοινές καλούνται οι μετοχές για τις οποίες δεν ορίζεται κανένα προνόμιο και προνομιούχες εκείνες που έχουν κάποιο προνόμιο. Το προνόμιο μπορεί να αφορά περιοριστικώς :

α) Στην απάληψη πριν από τις κοινές μετοχές, του κατά το

άρθρο 45 του Κ.Ν. 2190/90 πρώτου μερίσματος ποσοστού 6% επί του καταβληθησομένου μετοχικού κεφαλαίου.

β) Στην προνομιακή απόδοση του μετοχικού κεφαλαίου, που κατέβαλαν οι κάτοχοι προνομιούχων μετοχών από το προϊόν της εκκαθάρισεως.

γ) Στην προνομιακή καταβολή μερισμάτων (υπέρ των προνομιούχων μετοχών) και για τις παρελθούσες χρήσεις, κατά τις οποίες δεν έγινε διανομή μερίσματος.

δ) Στο δικαίωμα απολήψεως ορισμένου τόκου, αν δεν υπάρχουν καθόλου ή δεν υπάρχουν επαρκή κέρδη. Στην περίπτωση αυτή οι προνομιούχες μετοχές είναι χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Τέλος, κατά την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας περιλαμβάνονται οι μετοχές (που εξοφλείται η ονομαστική τους αξία) από τους μετόχους που αντικαθιστούνται με άλλους τίτλους και καλούνται μετοχές επικαρπίας. Αυτό είναι απαραίτητο γιατί οι μέτοχοι των οποίων οι μετοχές έχουν αποσβεσθεί διατηρούν τα δικαιώματά τους με εξαίρεση το δικαίωμα επιστροφής της εισφοράς τους και το δικαίωμα συμμετοχής στην διανομή του πρώτου μερίσματος, που εισπράττεται μόνο από τις μετοχές που δεν έχουν αποσβεσθεί. Είναι φανερό λοιπόν, ότι με την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου (όταν αυτή τμηματική) δημιουργούνται δύο κατηγορίες μετοχών. Εκείνων που δεν έχουν αποσβεσθεί οι μετοχές τους και διατηρούν πλήρως τα δικαιώματά τους και των λοιπών που δεν έχουν αποσβεσθεί οι μετοχές και ως εκ τούτου τα δικαιώματά τους είναι περιορισμένα. Οι μετοχές (των οποίων η αξία έχει αποσβεσθεί) επιστρέφονται στην εταιρεία, η οποία και προβαίνει στην ακύρωσή τους, ενώ ταυτόχρονα χορηγεί στους μετόχους αντίστοιχες μετοχές επικαρπίας. Όταν η απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου γίνεται εφάπαξ δεν είναι απαραίτητη η έκδοση μετοχών.

Στην Ναυτική Εταιρεία ελάχιστο όριο εταιρικού κεφαλαίου είναι οι 300.000 δρχ. και διαιρείται σε μετοχές με κατώτατη ονομαστική αξία μέχρι 1.000 δρχ. Οι μετοχές είναι μόνο ονομαστικές ή μόνο ανώνυμες. Είναι κοινές ή προνομιούχες με ψήφο ή χωρίς ψήφο. Στην εταιρεία μπορεί να συμμετέχουν και αλλοδαποί, αλλά με ποσοστό λιγότερο από το μισό του εταιρικού κεφαλαίου. Επιτρέπεται η εισαγωγή των μετοχών της εταιρείας στο χρηματιστήριο μόνο μετά από έγκριση της Επιτροπής Κεφαλαιοαγοράς και αφού συντρέχουν οι όροι και οι προϋποθέσεις που απαιτούνται

για την εισαγωγή των μετοχών των άλλων Ανωνύμων Εταιρειών. Αν οι μετοχές της Ναυτικής Εταιρείας έχουν εισαχθεί στο Χρηματιστήριο τότε αυτή έχει τις υποχρεώσεις δημοσιότητας των οικονομικών της καταστάσεων και του ελέγχου της από το Σώμα Ορκωτών Λογιστών όπως και οι άλλες Ανώνυμες Εταιρείες.

α) Μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου

Μεταβίβαση του εταιρικού μεριδίου μπορεί να γίνει και στις προσωπικές και στις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Στις προσωπικές εταιρείες (ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη) επειδή το εταιρικό μερίδιο είναι ένα μόνο και αδιαίρετο, η μεταβίβασή του γίνεται πάντοτε "εις ολόκληρο". Ενώ στις κεφαλαιουχικές μπορεί να μεταβιβασθεί και μέρος μόνο της εταιρικής μερίδας (π.χ. εταίρος κάτοχος 4 εταιρικών μεριδίων) έχει το δικαίωμα να μεταβιβάσει ένα ή δύο ή τρία από αυτά).

Στην ομόρρυθμο εταιρεία η συμφωνία των εταίρων για την μεταβίβαση εταιρικού μεριδίου πρέπει να γίνει εγγράφως και να υποβληθεί στην διαδικασία δημοσιότητας όπως προβλέπεται από τον Εμπορικό Νόμο. Το έγγραφο αρκεί να είναι ιδιωτικό αλλά δεν αποκλείεται και η ενώπιον συμβολαιογράφου σύνταξή του. Στο έγγραφο της συμφωνίας πρέπει να αναφέρονται και να υπογράφουν όλα τα μέρη της εταιρείας (τα παραμένοντα και εκείνο που μεταβιβάζει την μερίδα του και αποχωρεί) καθώς και το νεοεισερχόμενο σε αυτήν (δηλαδή εκείνο που αναλαμβάνει το μεταβιβαζόμενο μερίδιο).

Γενικά, η συμφωνία περί μεταβιβάσεως εταιρικού μεριδίου αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού και σαν τέτοια ακολουθεί ακριβώς την ίδια διαδικασία με εκείνη της αρχικής συμβάσεως για σύσταση προσωπικής εταιρείας. Για την μεταβίβαση της εταιρικής μερίδας του ετερορρυθμού εταίρου ακολουθείται η ίδια ακριβώς διαδικασία.

Η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης γίνεται μόνο με δημόσιο (συμβολαιογραφικό) έγγραφο, σε αντίθεση με την μεταβίβαση των μεριδίων των προσωπικών εταιρειών (ομορρύθμων, ετερορρύθμων) που μπορεί να γίνει και με ιδιωτικό έγγραφο. Επίσης, τα εταιρικά μερίδια της Ε.Π.Ε., τα οποία δεν μπορούν να παρασταθούν με τίτλους, δεν είναι δυνατόν να μεταβιβασθούν όπως οι μετοχές της ανώνυμης εταιρείας.

Η μεταβίβαση μιας μετοχής ανώνυμης εταιρείας απαιτεί διαφορετική διαδικασία εάν η μετοχή είναι ανώνυμη ή ονομαστική.

Έτσι για να μεταβιβασθεί η κυριότητα της ανώνυμης μετοχής αρκεί η παράδοση αυτής (της νομής αυτής, δηλαδή) από τον κύριο της απαιτώνται και σχετική συμφωνία που δεν είναι απαραίτητο να γίνει εγγράφως. Επίσης δεν απαιτείται καμμία εγγραφή στα βιβλία της ανώνυμης εταιρείας. Συνεπώς, η μεταβίβαση των ανωνύμων μετοχών είναι απλή, εύκολη και δεν γνωστοποιείται πουθενά σε αντίθεση με την μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών που απαιτεί ορισμένη γραφειοκρατική διαδικασία, που έχει σαν συνέπεια και σχετική δημοσιότητα.

Έτσι για την μεταβίβαση ονομαστικών μετοχών που δεν είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο η διαδικασία γίνεται με εγγραφή στο ειδικό βιβλίο μετοχών της εταιρείας, όπου καταχωρείται η χρονολογία μεταβιβάσεως και τα στοιχεία του μεταβιβάζοντος του απαιτούντος, οι οποίοι και υπογράφουν σ' αυτό. Μετά από κάθε μεταβίβαση εκδίδεται νέος τίτλος ή σημειώνεται πάνω στον παλιό από την εταιρεία η γενομένη μεταβίβαση και τα στοιχεία του μεταβιβάζοντος και του απαιτούντος (ονοματεπώνυμο, διευθύνσεις, εθνικότητα, επάγγελμα αυτών). Τα ίδια στοιχεία καταχωρούνται και στο ειδικό βιβλίο μετοχών της εταιρείας.

Για την μεταβίβαση των ονομαστικών μετοχών που είναι εισηγμένες στο χρηματιστήριο απαιτείται οπισθογράφηση του τίτλου της πωλουμένης μετοχής ενώπιον χρηματιστή από τον πωλητή αυτής. Μετά από 10 ημέρες από την οπισθογράφηση των μετοχών, αποστέλλεται από το χρηματιστήριο στην εταιρεία κατάσταση στην οποία εμφανίζονται οι γινόμενες μεταβιβάσεις των μετοχών και αναφέρονται απαραίτητως τα ονοματεπώνυμο, διευθύνσεις, επαγγέλματα και εθνικότητα του πωλητού και αγοραστή καθώς ο αριθμός των μετοχών και της χρονολογίας της μεταβιβάσεως. Στην συνέχεια η εταιρεία έχει την υποχρέωση να συντάξει συμβολαιογραφικό έγγραφο, στο οποίο αναφέρονται απαραίτητως το ονοματεπώνυμο, επάγγελμα, διεύθυνση των συμβαλλομένων καθώς και αριθμός των μετοχών που μεταβιβάστηκαν.

Οι ανώνυμες μετοχές της Ναυτικής Εταιρείας μεταβιβάζονται ελεύθερα, ενώ οι ονομαστικές μεταβιβάζονται με εγγραφή στο βιβλίο των μετοχών της εταιρείας και μπορούν να έχουν περιορισμούς στην μεταβίβασή τους, οι οποίοι αναγράφονται στο πίσω μέρος του σώματός τους.

Στην Συμπλοιοκτησία η μερίδα μπορεί να εκποιείται ελεύθερα από κάθε συμπλοιοκτήτη, αλλά πρέπει πριν να γνωστοποιείται στον διαχειριστή ή στους άλλους συμπλοιοκτήτες. Αν όμως η μεταβίβαση της μερίδας επιφέρει αποβολή της Ελληνικής Σημαίας, τότε η μεταβίβαση είναι άκυρη χωρίς τη γραπτή συγκατάθεση των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μερίδων των συμπλοιοκτητών. Η μερίδα δεν υποθηκεύεται αν δεν υπάρχει γραπτή συναίνεση των δύο τρίτων (2/3) των συμπλοιοκτητών. Η εκποίηση-μεταβίβαση του πλοίου γίνεται με σύμφωνη γνώμη των τεσσάρων πέμπτων (4/5) των μερίδων. Γίνεται με απόφαση των μισών (1/2) των μερίδων αλλά μετά από άδεια του δικαστηρίου και με δημόσιο πλειστηριασμό. Γίνεται και από το ένα τέταρτο (1/4) των μερίδων αφού ζητηθεί και επιτραπεί από το δικαστήριο γιατί υπάρχει σπουδαίος λόγος.

11) Μεταβολές του εταιρικού κεφαλαίου

Όπως είπαμε σε προηγούμενες παραγράφους αρχικό ποσό του εταιρικού κεφαλαίου στις μεν προσωπικές εταιρείες καθορίζεται από το καταστατικό στις δε κεφαλαιουχικές καθορίζεται από το Νόμο. Στην διάρκεια της ζωής της εταιρείας είναι πιθανό το εταιρικό αυτό κεφάλαιο να μην εξυπηρετεί τους σκοπούς της εταιρείας. Στην περίπτωση αυτή αποκλείεται η μεταβολή του εταιρικού κεφαλαίου δηλαδή η αύξηση ή μείωσή του.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου στις προσωπικές εταιρείες ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη γίνεται, συνήθως με την καταβολή συμπληρωματικών εισφορών εκ μέρους των εταίρων. Για να μην μεταβληθεί η σχέση συμμετοχής στην εταιρεία μεταξύ των εταίρων, πρέπει οι συμπληρωματικές εισφορές αυτών να είναι ανάλογες προς τις αρχικές. Επίσης, η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να επιτευχθεί και με την είσοδο νέων εταίρων στην εταιρεία. Είναι φανερό ότι στην περίπτωση αυτή θα έχουμε, οπωσδήποτε μεταβολή στα ποσοστά συμμετοχής των αρχικών εταίρων. Όταν η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου γίνεται με την πρόσληψη ενός ή περισσότερων συνεταίρων, θα προηγηθεί η σύνταξη απογραφής και ισολογισμού για τον καθορισμό της συμμετοχής κάθε εταίρου στο νέο εταιρικό κεφάλαιο που προκύπτει με την αύξηση. Ακόμη αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει με την ενσωμάτωση στο εταιρικό κεφάλαιο κερδών που δεν μοιράστηκαν στους εταίρους ή αποθεματικών.

Για την αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου τόσο των προσωπικών όσο και των κεφαλαιουχικών εταιρειών απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού τους. Συνήθως η τροποποίηση αυτή του καταστατικού γίνεται σε ιδιαίτερο συμφωνητικό έγγραφο ξεχωριστό τελείως από το αρχικό (συστατικό) έγγραφο ή και τα μεταγενέστερα τροποποιητικά συμφωνητικά, στα οποία φυσικά αναφέρονται όλα τα προηγούμενα. Έτσι, κάθε νέο τροποποιητικό συμφωνητικό αναφέρεται στα προηγούμενα και τα συμπληρώνει.

Η διαδικασία τροποποίησης του καταστατικού μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας είναι ίδια με εκείνη της δημοσιεύσεως του αρχικού καταστατικού. Συντάσσεται ένα ιδιωτικό ή συμβολαιογραφικό έγγραφο (ανάλογα όπως το αρχικό) το οποίο υποβάλλεται στην αρμόδια Οικονομική Εφορία της έδρας της εταιρείας για θεώρηση και πληρωμή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% επί του ποσού της αυξήσεως. Στην συνέχεια, τούτο θεωρείται στα Ταμεία Συντάξεως Νομικών και Προνοίας Δικηγόρων που πληρώνονται και τα ανάλογα τέλη και κατόπιν προσάγεται στο οικείο Πρωτοδικείο για την διαδικασία της δημοσιεύσεως.

Από την στιγμή που αποφασίζεται η αύξηση, υπάρχει ζημία ακάλυπτη, τότε θα προηγηθεί η ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου σύμφωνα με το ποσό της ακάλυπτης ζημιάς και μετά θα ακολουθήσει η αύξηση του κεφαλαίου. Επίσης αύξηση είναι δυνατό να γίνει με δωρεά στην εταιρεία χρήματος ή πράγματος. Τηρουμένης πάντα της νομοθεσίας του Α.Κ. η εταιρεία μπορεί να προβεί σε τροποποίηση του καταστατικού της και αύξηση του κεφαλαίου της αποδεχόμενη τη δωρεά. Δεν θα έχει βέβαια μεταβολή στον αριθμό των προσώπων των εταίρων αλλά μόνο στο κεφάλαιο. Ακόμη αύξηση μπορεί να γίνει με απορρόφηση άλλης εταιρείας. Η εταιρεία που θα απορροφηθεί θα μεταβιβάσει τις αξίες και τις απαιτήσεις της, αλλά και τις υποχρεώσεις της στην εταιρεία που θα την απορροφήσει. Όμως πρέπει να γίνει συμφωνία των εταίρων, αποτίμηση των αξιών και απαιτήσεων αλλά και των υποχρεώσεων που θα απορροφηθούν και τροποποίηση της εταιρείας που θα απορροφήσει.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης μπορεί να γίνει με τους εξής τρόπους :

- α) Με αύξηση του αριθμού των εταιρικών μερίδων.
- β) Με αύξηση της ονομαστικής αξίας των εταιρικών μερίδων, η οποία πάλι πρέπει να είναι ακέραιο πολλαπλάσιο των 10.000 δρχ.
- γ) Με κεφαλαιοποίηση έκτακτου αποθεματικού.

δ) Με τη συγχώνευση άλλης ή άλλων εταιρειών των οποίων οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις ενσωματώνονται στον ισολογισμό της.

ε) Με κεφαλαιοποίηση της αναπροσαρμογής της περιουσίας της εταιρείας.

Στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου γίνεται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο, έπειτα από απόφαση της Συνελεύσεως των εταίρων. Η απόφαση πρέπει να ληφθεί με πλειοψηφία τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων, που εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

Η ανάληψη του νέου κεφαλαίου (που προέρχεται από την αύξηση) γίνεται είτε από τους ήδη υπάρχοντες εταίρους είτε από τρίτους που με την ενέργεια τους αυτή καθίστανται μέλη της εταιρείας. Φυσικά, δεν αποκλείεται να συμμετάσχουν στην αύξηση του κεφαλαίου ταυτόχρονα όλοι ή μερικοί από τους παλαιούς εταίρους και νέα πρόσωπα. Η ανάληψη των νέων εταιρικών μεριδίων, που αντιστοιχούν στην αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου γίνεται με έγγραφη δήλωση των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτήν. Η δήλωση υποβάλλεται στην εταιρεία εντός είκοσι ημερών από την ημερομηνία της συνελεύσεως των εταίρων, κατά την οποία αποφασίστηκε η αύξηση του κεφαλαίου.

Οι υπάρχοντες εταίροι, κατά τον χρόνο λήψεως της αποφάσεως περί αυξήσεως του κεφαλαίου, έχουν δικαίωμα προτιμήσεως κατά την ανάληψη των εταιρικών μεριδίων, ανάλογα με το ύψος συμμετοχής τους στο προ της αποφασισθείσης αυξήσεως εταιρικό κεφάλαιο. Δεν αποκλείεται, όμως, από το νόμο, η ύπαρξη αντίθετης διατάξεως στο καταστατικό, οπότε ακολουθείται ότι η τελευταία αυτή ορίζει.

Η διαδικασία αυξήσεως του εταιρικού κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. απαιτεί πέρα από την λήψη της απόφασης από την συνέλευση των εταίρων τα εξής :

α) Δήλωση αναλήψεως των εταιρικών μεριδίων που αντιστοιχούν στην αύξηση του κεφαλαίου.

β) Σύνταξη συμβολαιογραφικής πράξεως. Με βάση το πρακτικό της συνελεύσεως των εταίρων, κατά την οποία λήφθηκε η απόφαση αυξήσεως του εταιρικού κεφαλαίου, ο συμβολαιογράφος θα συντάξει τη σχετική συμβολαιογραφική πράξη.

γ) Καταβολή του φόρου συγκεντρώσεως κεφαλαίου 1% στην οικεία εφορία της έδρας της Εταιρείας.

δ) Δημοσιότητα της πράξεως αυξήσεως. Η δημοσιότητα του συμβολαιογραφικού εγγράφου ακολουθεί την ίδια ακριβώς διαδικασία του αρχικού καταστατικού της ΕΠΕ.

Στην Ναυτική Εταιρεία το μετοχικό της κεφάλαιο μπορεί να αυξάνει με Δημόσια εγγραφή και σε ελεύθερο συνάλλαγμα το οποίο δεν εκχωρείται υποχρεωτικά στην Τράπεζα Ελλάδος, αλλά αναλαμβάνεται αυτούσιο από την Ναυτική Εταιρεία.

Το διοικητικό συμβούλιο της Ανώνυμης εταιρείας έχει το δικαίωμα με απόφαση του που παίρνεται με πλειοψηφία των (2/3) του συνόλου των μελών του να αυξάνει εν όλω ή εν μέρει το μετοχικό κεφάλαιο με έκδοση νέων μετοχών μέχρι το διπλάσιο του κατατεβλημένου κεφαλαίου. Όπως στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης έτσι και στην Ανώνυμη η αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου επιτρέπεται μόνο κατόπιν τροποποιήσεως του καταστατικού της. Αυτό δε είναι σύμφωνο με την αρχή της σταθερότητας του μετοχικού κεφαλαίου, που ισχύει απόλυτα στην ανώνυμη εταιρεία.

Οι διατυπώσεις που πρέπει να τηρηθούν για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου είναι οι εξής :

- α) Να γίνει πρόσκληση στους παλαιούς μετόχους να καταβάλλουν και τις υπόλοιπες, μη ληξιπρόθεσμες δόσεις των μετοχών τους.
- β) Απαιτείται απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του κεφαλαίου. Ο νόμος όμως επιτρέπει στις Α.Ε. των οποίων τα αποθεματικά δεν υπερβαίνουν το 1/10 του κατατεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, αυξήσεις του μετοχικού κεφαλαίου που αποφασίζονται είτε από την τακτική Γενική Συνέλευση είτε από το Διοικητικό Συμβούλιο, αλλά μόνο μέχρι ένα ορισμένο ποσό.
- γ) Να εκδοθεί εγκριτική απόφαση του Υπουργού Εμπορίου για την αύξηση του κεφαλαίου.
- δ) Μετά την σύνταξη του συμβολαιογραφικού εγγράφου της αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας ακολουθείται η διαδικασία δημοσιεύσεως του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η διαδικασία δημοσιεύσεως είναι ακριβώς με αυτή του αρχικού καταστατικού της εταιρείας.

Η αύξηση του κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας πραγματοποιείται και ολοκληρώνεται με την ανάληψη των εκδοθεισών μετοχών και τη καταβολή της αξίας τους εκ μέρους αυτών που τις ανέλαβαν. Η τιμή εκδόσεως των νέων μετοχών μπορεί να είναι στο άρτιο ή πάνω από το άρτιο όχι όμως και κάτω από το άρτιο, πρέπει δε να κατα-

βληθεί αμέσως, πάντως όμως μέσα σε ένα δίμηνο από την αύξηση του κεφαλαίου.

Οι μέτοχοι δεν είναι υποχρεωμένοι να αναλάβουν τις νέες μετοχές εάν όμως θέλουν να τις αναλάβουν ο νόμος τους παρέχει το δικαίωμα της προτιμήσεως στις νέες μετοχές ανάλογα με τη μέχρι τότε συμμετοχή τους στο μετοχικό κεφάλαιο. Το δικαίωμα προτιμήσεως, το οποίο είναι περιουσιακό και μεταβιβαστό δικαίωμα πρέπει να ασκηθεί μέσα στην προθεσμία που έχει θέσει το διοικητικό συμβούλιο ή η γενική συνέλευση που αποφάσισε την αύξηση. Αν μέσα στην προθεσμία αυτή δεν ασκηθεί το δικαίωμα προτιμήσεως μπορούν οι νέες μετοχές να διατεθούν ελεύθερα.

Ακόμη αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει με μετατροπή των πιστωτών σε μετόχους. Η αύξηση αυτή γίνεται σε περιόδους που η εταιρεία, λόγω μειωμένης ρευστότητας, αδυνατεί να εξοφλήσει τα χρέη προς τους πιστωτές της και αυτοί δέχονται να γίνουν μέτοχοι παίρνοντας σε αντάλλαγμα των απαιτήσεων τους μετοχές. Στην περίπτωση αυτή έχουμε μετατροπή του ξένου σε ίδιο κεφάλαιο. Η αύξηση αυτή αποτελεί εισφορά σε είδος και υπόκειται στις διατάξεις του άρθρου 9 του νόμου 2190.

Αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου μπορεί επίσης να πραγματοποιηθεί με κεφαλαιοποίηση των κερδών που έχει πραγματοποιήσει η εταιρεία. Στην περίπτωση αυτή η Ανώνυμη Εταιρεία εκδίδει νέες μετοχές, όσο είναι το ποσό των εκτάκτων αποθεματικών, τις οποίες παραχωρεί στους μετόχους της δωρεάν, ανάλογα με τον αριθμό των μετοχών που κατέχει ο καθένας. Η κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών αποτελεί ιδιότυπη διανομή κερδών της εταιρείας στους μετόχους της και θεωρείται ότι συνιστά εισόδημα από κινητές αξίες αλλά ο νόμος τα κεφαλαιοποιούμενα αποθεματικά τα απαλλάσσει από κάθε φόρο ή τέλος.

Η κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών παρακινείται από τους παρακάτω λόγους :

- Προβολή της Α.Ε. ότι έχει μεγάλο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο.
- Επιθυμία της να φτάσει το κατώτατο όριο του καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου που ζητά ο νόμος για την εισαγωγή των Α.Ε. στο Χρηματιστήριο.
- Να εξαλειφθούν τα αποθεματικά από τον ισολογισμό.
- Να διανεμηθούν έμμεσα κέρδη. Τα αποθεματικά ουσιαστικά είναι κέρδη αφού παρακρατηθούν από αυτά. Ο νόμος όμως απαγορεύει τη

διανομή των αποθεματικών μετά την παρακράτησή τους. Μετατρέπόμενα σε μετοχές τα αποθεματικά, οι κάτοχοί τους μπορούν να τις πουλήσουν και να εισπράξουν τα κέρδη. Ακόμη μετατρέπόμενα τα αποθεματικά σε μετοχικό κεφάλαιο, μπορούν να μοιραστούν στους μετόχους με τη μείωση του μετοχικού κεφαλαίου, κάτω από τις προϋποθέσεις του νόμου.

Μείωση του εταιρικού κεφαλαίου σε μια ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη εταιρεία είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί με επιστροφή σε όλους τους εταίρους ενός μέρους από την εταιρική τους μερίδα. Αυτό αποφασίζεται όταν το εταιρικό κεφάλαιο κρίνεται ότι είναι μεγαλύτερο από εκείνο που χρειάζεται η εταιρεία για τις ανάγκες της.

Ακόμη είναι δυνατό να προέλθει από την αποχώρηση ενός από τους εταίρους, στην περίπτωση αυτή πρέπει να προηγηθεί η σύνταξη απογραφής και ισολογισμού, για να προσδιορισθεί το ποσό της μερίδας που πρέπει να επιστραφεί στον εταίρο. Τέλος μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να πραγματοποιηθεί με σκοπό την απόσβεση ζημιών ή για διάφορους άλλους λόγους για τους οποίους οι εταίροι κρίνουν σκόπιμη την μείωση. Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου για την απόσβεση ζημιάς μπορεί να αποσκοπεί είτε σε διανομή κερδών μεταγενεστερών χρήσεων στους εταίρους είτε γιατί πρόκειται να αποφασισθεί η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου.

Όπως για την αύξηση έτσι και για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου απαιτείται ιδιωτικό και συμβολαιογραφικό έγγραφο για την τροποποίηση του καταστατικού. Στη συνέχεια θα ακολουθήσει η διαδικασία της τροποποίησης του καταστατικού η οποία είναι ίδια όπως της αυξήσεως.

Για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης απαιτείται απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων, που θα ληφθεί με πλειοψηφία τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων οι οποίοι θα εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου. Στην απόφαση της συνελεύσεως πρέπει να αναγράφεται ο σκοπός της μείωσης το ποσό αυτής και ο τρόπος που θα πραγματοποιηθεί η μείωση.

Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να γίνει :

- Με μείωση του αριθμού των εταιρικών μεριδίων.
- Με μείωση της ονομαστικής αξίας των εταιρικών μεριδίων.

- Με ταυτόχρονη μείωση και του αριθμού και της ονομαστικής αξίας των εταιρικών μεριδίων.

Σε καμμία περίπτωση δεν μπορεί να μειωθεί το εταιρικό κεφ. κάτω από 200.000 δρχ. ούτε τα εταιρικά μερίδια κάτω από 10.000 δρχ. Η μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να είναι είτε προαιρετική είτε υποχρεωτική.

Η προαιρετική μείωση του εταιρικού κεφαλαίου μπορεί να αποφασισθεί

- Προς απόσβεση ζημιών.

- Όταν πλεονάζει. Δηλαδή ένα μέρος από το κεφάλαιο, επειδή είναι παραπάνω από τις ανάγκες της εταιρείας, αποσύρεται από τους εταίρους.

Η μείωση του κεφαλαίου είναι υποχρεωτική :

- Λόγω εξόδου ή αποκλεισμού εταίρου.

- Λόγω απώλειας του 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου οπότε οι διαχειριστές υποχρεούνται να συγκαλέσουν την Γενική Συνέλευση για να αποφασίσει τη μείωση του κεφαλαίου και τη λύση της εταιρείας.

Ακολουθεί η σύνταξη της σχετικής συμβολαιογραφικής πράξεως επειδή η μείωση του κεφαλαίου της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης όπως και της ανώνυμης αποτελεί τροποποίηση της εταιρικής συμβάσεως. Αλλά το συμβολαιογραφικό έγγραφο επιτρέπεται να υπογραφεί μόνο μετά πάροδο δύο μηνών από την δημοσίευση περιλήψεως της αποφάσεως της συνελεύσεως των εταίρων περί μειώσεως του εταιρικού κεφαλαίου. Ο νόμος θέλει ακόμα μια προϋπόθεση για την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξεως : απαιτεί όμως στο διάστημα της παραπάνω δίμηνης προθεσμίας κανένας από τους προ της τελευταίας δημοσιεύσεως δανειστές της εταιρείας να μην έχει διατυπώσει εγγράφως προς την εταιρεία τις τυχόν αντιρρήσεις του για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου.

Η διαδικασία δημοσίευσης της υπογεγραμμένης από τους εταίρους και της θεωρημένης από την Οικονομική Εφορία συμβολαιογραφικής πράξεως, είναι ίδια με αυτή της αύξησης του εταιρικού κεφαλαίου.

Σε μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου προβαίνει και η ανώνυμη εταιρεία είτε εκουσίως είτε υποχρεωτικώς από τον νόμο. Εκουσίως θα προβεί στην μείωση όταν το μετοχικό της κεφάλαιο είναι δυσανάλογα μεγάλο σε σχέση με τις ανάγκες της εταιρείας και έτσι θα καταλήξει να υπάρχει αντιοικονομική δέσμευση κεφαλαίου, και όταν έχει ζημιές για την απόσβεσή τους. Στην περί-

πτώση απόσβεσης ζημιών με την μείωση του μετοχικού κεφαλαίου ο νόμος ορίζει ότι οι ζημιές δεν θα πρέπει να ξεπερνούν το μισό του μετοχικού κεφαλαίου.

Υποχρεωτικώς προβαίνει η εταιρεία στην μείωση του μετοχικού της κεφαλαίου επί τμηματικής καταβολής αυτού, όταν απέτυχε η εκποίηση των μετοχών που δεν έχουν αποπληρωθεί.

Οι τρόποι με τους οποίους μπορεί να επέλθει η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου είναι :

α) Με την μείωση της ονομαστικής αξίας (όχι πάντως κάτω του νομίμου ορίου των 100 δραχ.) όλων των μετοχών. Στην περίπτωση αυτή σφραγίζονται οι μετοχές με την νέα αξία τους ή αποσύρονται με νέες που αναγράφουν τη νέα μειωμένη τιμή.

β) Με μείωση του αριθμού των μετοχών. Με αυτό τον τρόπο μείωσης του μετοχικού κεφαλαίου σφραγίζονται και ακυρώνονται οι μετοχές που αντιστοιχούν στην μείωση του κεφαλαίου ή εκδίδονται νέες μετοχές που ανταλλάσσονται με τις παλιές σε σχετική αναλογία.

γ) Με εξαγορά και ακύρωση αναλόγου αριθμού μετοχών που όμως πρέπει να προβλέπεται από το αρχικό καταστατικό.

Με όποιο τρόπο πάντως γίνει η μείωση του μετοχικού κεφαλαίου απαιτείται :

Α) Απόφαση της καταστατικής Γενικής Συνέλευσης. Η απόφαση της Γενικής Συνέλευσης πρέπει να ορίζει με ποινή ακυρότητας τον τρόπο πραγματοποιήσεως της μειώσεως και να συνοδεύεται από Έκθεση Ορκωτού Λογιστή για την ικανότητα της εταιρείας να ικανοποιήσει τους δανειστές της.

Β) Απόφαση εγκριτική του Υπουργού Εμπορίου για την μείωση του κεφαλαίου.

Γ) Σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου το οποίο ακολουθεί την ίδια διαδικασία δημοσιεύσεως με αυτή του συμβολαιογραφικού εγγράφου της αυξήσεως του μετοχικού κεφαλαίου.

12) Αποθεματικά

Τα αποθεματικά είναι τμήμα από τα μη διανεμώμενα κέρδη τα οποία παραμένουν στην εταιρεία. Δεν αποτελούν μέρος του εταιρικού κεφαλαίου αλλά μόνο της εταιρικής περιουσίας. Τα αποθεματικά χρησιμοποιούνται κυρίως από τις εμπορικές εταιρείες για την κάλυψη ζημιών, αυτοχρηματοδότηση, εγγύηση δανεισμού και αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου.

Τα αποθεματικά διακρίνονται σε τακτικά, έκτακτα και αφανή.

Στην ομόρρυθμο και ετερόρρυθμο εταιρεία η δημιουργία αποθεματικών δεν είναι υποχρεωτική όπως στις κεφαλαιουχικές εταιρείες (Ε.Π.Ε. και Α.Ε.) αλλά πρέπει να προβλέπονται από το καταστατικό. Έτσι για την δημιουργία αποθεματικού απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων (ομορρύθμων και ετερορρύθμων εάν πρόκειται για ετερόρρυθμη εταιρεία) καθώς και η σχετική πρόβλεψη από το καταστατικό.

Ο σχηματισμός τακτικού αποθεματικού είναι υποχρεωτικός από το νόμο για την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και την ανώνυμη εταιρεία. Προς αυτόν τον σκοπό αφαιρείται κάθε εταιρική χρήση το ένα εικοστό (5%) τουλάχιστον από τα καθαρά κέρδη μέχρις ότου το αποθεματικό φθάσει το ένα τρίτο του εταιρικού ή μετοχικού κεφαλαίου ανάλογα εάν η εταιρεία είναι Ε.Π.Ε. ή Α.Ε. Η κράτηση για τον σχηματισμό τακτικού αποθεματικού προηγείται της καταβολής του πρώτου μερίσματος και κάθε άλλης κρατήσεως.

Σκοπός του σχηματισμού τακτικού αποθεματικού είναι η χρησιμοποίηση του αποκλειστικά για την εξίσωση πριν από κάθε διανομή μερίσματος του τυχόν χρεωστικού υπολοίπου του λογαριασμού κερδών και ζημιών δηλ. την κάλυψη ζημιών. Το καταστατικό μπορεί να αυξήσει το νόμιμο κατώτατο ποσοστό του τακτικού αποθεματικού.

Ο σχηματισμός των έκτακτων αποθεματικών δεν είναι υποχρεωτικός από τον νόμο αλλά εξαρτάται από την βούληση της εταιρείας.

Και τα έκτακτα αποθεματικά σχηματίζονται από τα καθαρά κέρδη (αποθησαυρισμός κερδών) μόνο όμως απ'αυτά που τυχόν υπολείπονται μετά την καταβολή και του πρώτου μερίσματος. Συνήθως προσδιορίζεται στο καταστατικό ο σκοπός των εκτάκτων αποθεματικών. Έτσι τα έκτακτα αποθεματικά μπορεί να χρησιμεύουν για την κάλυψη χρηματικών αναγκών της εταιρείας (αυτοχρηματοδότηση) όπως π.χ. για την επέκταση της επιχείρησης, για την διανομή μερίσματος σε μη κερδοφόρες εταιρικές χρήσεις, την απόσβεση του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας κ.α.

Δεν αποκλείεται όμως ο περιορισμός του εκτάκτου αποθεματικού να επαφίεται στην κρίση των διαχειριστών της εταιρείας.

Αφανή αποθεματικά δημιουργούνται όταν η περιουσιακή κατάσταση της εταιρείας εμφανίζεται στον ισολογισμό χειρότερη απ' αυτήν που είναι στην πραγματικότητα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί είτε με την υποτίμηση στοιχείων του ενεργητικού, όπως ιδίως όταν δεν αναπροσαρμόζεται η αξία αντιμηθέντων αντικειμένων της εταιρικής περιουσίας ή γίνονται υπερβολικές αποσβέσεις, είτε με την εξόγκωση του παθητικού. Η δημιουργία αφανών αποθεματικών ενισχύει μεν την περιουσιακή βάση της εταιρείας εις βάρος όμως του διανεμητέου μερίσματος.

Ο νόμος έχοντας ως πρωταρχικό στόχο την βιωσιμότητα της επιχείρησης, επιτρέπει ή και επιβάλλει την αναγραφή ορισμένων περιουσιακών στοιχείων στον ισολογισμό με κατώτερη αξία από την πραγματική, πράγμα που καταλήγει στην δημιουργία αφανών αποθεματικών. Όμως αυτά μπορούν να μειωθούν ή και να εξαλειφθούν εάν εφαρμοσθούν οι εγγραφές των ενεργητικών ή παθητικών στοιχείων στους ετήσιους λογαριασμούς της επόμενης εταιρικής χρήσης.

13) Διαχείριση-Διανομή αποτελεσμάτων

Στις εταιρείες που έχουν οικονομικό ή εμπορικό σκοπό οι εταίροι έχουν δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη και τις ζημιές. Στις προσωπικές εταιρείες το δικαίωμα αυτό ισχύει κατά ίσα μέρη, ανεξάρτητα δηλ. από το μέγεθος της εισφοράς τους, εκτός αν προβλέπεται άλλη ρύθμιση στην εταιρική σύμβαση. Αν η αναλογία των εταίρων ορίσθηκε μόνο ως προς τα κέρδη ή μόνο ως προς τις ζημιές η αναλογία αυτή ισχύει τόσο για τις ζημιές όσο και για τα κέρδη, εκτός αν η εταιρική σύμβαση ρυθμίζει κατά διαφορετικό τρόπο τα ποσοστά συμμετοχής κάθε εταίρου στα κέρδη ή τις ζημιές. Άκυρη όμως είναι η συμφωνία, κατά την οποία ένας (ή περισσότεροι) από τους εταίρους αποκλείεται από την συμμετοχή στα κέρδη ή τις ζημιές. Η ακυρότητα είναι σχετική υπέρ του αποκλεισμένου από τα κέρδη ή υπέρ των άλλων εταίρων σε περίπτωση απαλλαγής εταίρου από τις ζημιές. Είναι όμως έγκυρη η συμφωνία, κατά την οποία ο εταίρος που εισφέρει την προσωπική του εργασία, θα απαλλάσσεται από τις ζημιές.

Εφόσον στην εταιρική σύμβαση δεν υπάρχει άλλη ρύθμιση και πρόκειται για εταιρεία που έχει διάρκεια μεγαλύτερη του έτους, τα κέρδη διανέμονται στο τέλος κάθε έτους. Επίσης στην εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπεται ότι δεν θα διανέμονται όλα τα κέρδη αλλά ότι ένα μέρος τους θα κρατείται για σχηματισμό αποθεματικών ή κάλυψη ζημιών προηγούμενων χρήσεων.

Στην περίπτωση που η εταιρεία πραγματοποίησε ζημία ισχύουν τα ίδια ακριβώς που ισχύουν και για τα κέρδη όταν όμως υπάρχει κάποια σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό. Οι εταίροι, αν δεν

υπάρχει σχετική πρόβλεψη, δεν είναι υποχρεωμένοι να καλύπτουν τις ζημιές, οι οποίες τότε καλύπτονται από το αποθεματικό και αν δεν υπάρχει αυτό μεταφέρονται στην επόμενη χρήση για να καλυφθούν σε αυτήν από τα κέρδη.

Στην ανώνυμη εταιρεία κάθε μέτοχος έχει δικαίωμα να συμμετάσχει στα κέρδη που του αναλογούν κάθε εταιρικής χρήσης. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί να θιγεί με διατάξεις του καταστατικού ή με απόφαση της γενικής συνέλευσης των μετόχων.

Έχει επίσης κάθε μέτοχος δικαίωμα να συμμετέχει στα πραγματικά επιτευχθέντα κέρδη στην συγκεκριμένη εταιρική χρήση,

καθώς και δικαίωμα να του καταβληθεί όλο εκείνο το τμήμα των κερδών, το οποίο δεν επιβάλλεται να παρακρατηθεί από το νόμο, το καταστατικό και τα εταιρικά συμφέροντα.

Απαίτηση κατά της εταιρείας για καταβολή του μερίσματος αποκτά ο μέτοχος μόνον όταν η γενική συνέλευση εγκρίνει τον ισολογισμό και αποφασίσει την διάθεση των κερδών. Η απαίτηση για καταβολή του μερίσματος είναι ελεύθερα μεταβιβαστή, μπορεί δε να ενσωματωθεί σε τίτλο (αξιόγραφο) στον κομιστή, ο οποίος ονομάζεται μερισματογράφος (ή ανακριβώς μερισματο-απόδειξη), οπότε η άσκηση και η μεταβίβασή της προϋποθέτει κατοχή και μεταβίβαση μερισματογράφου.

Σύμφωνα με τον νόμο μετά την κράτηση του ποσοστού 5% επί των καθαρών κερδών για τον σχηματισμό του τακτικού αποθεματικού, γίνεται η υποχρεωτική διανομή στους μετόχους ενός τμήματος από τα κέρδη, το οποίο λέγεται πρώτο ή νόμιμο μέρισμα και που πρέπει να αντιστοιχεί τουλάχιστον στο 35% επί των καθαρών κερδών.

Τον τρόπο διάθεσης των υπολοίπων κερδών μετά την καταβολή του πρώτου μερίσματος, προβλέπουν συνήθως τα καταστατικά των εταιρειών, ο οποίος μπορεί να συνίσταται π.χ. στην καταβολή περαιτέρω (δευτέρου) μερίσματος ή στον σχηματισμό εκτάκτου αποθεματικού κ.α.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ Α.Ε

Η Α.Ε διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο που αποτελείται από μετόχους ή και από τρίτα πρόσωπα. Η θητεία του είναι το πολύ βετής. Το Διοικητικό Συμβούλιο το διορίζει η Γενική Συνέλευση που είναι το ανώτατο όργανο της Α.Ε. Κάθε χρόνο και μέσα σε 6 μήνες από τη λήξη της χρήσης συγκαλείται η τακτική Γενική Συνέλευση. Απαρτία υπάρχει αν παρίστανται μέτοχοι που εκπροσωπούν το 1/5 τουλάχιστον του καταβαλλομένου κεφαλαίου. Θα πρέπει οι μέτοχοι αυτοί να έχουν καταθέσει τις μετοχές τους στο ταμείο της Α.Ε ή όπου αλλού ορίζεται πέντε μέρες τουλάχιστον πριν από την σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης.

Η Γενική Συνέλευση αποφασίζει για την απαλλαγή των μελών του Δ.Σ από κάθε ευθύνη, εγκρίνει τον Ισολογισμό, εκλέγει τα νέα μέλη του Δ.Σ και ορίζει ελεγκτές της επόμενης χρήσης.

Οι ελεγκτές είναι τουλάχιστον δύο και έχουν δικαίωμα να ελέγχουν τα βιβλία της Α.Ε όποτε θελήσουν, δικαιούνται να ζητήσουν σήγκληση έκτακτης Γενικής Συνέλευσης και 10ημέρες πριν από την σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης υποβάλλουν έκθεση των πορισμάτων τους σ' αυτή.

Στο τέλος κάθε χρόνου συντάσσεται Ισολογισμός. 20 ημέρες πριν από την τακτική Γενική Συνέλευση αντίγραφο του Ισολογισμού μαζί με την έκθεση του Δ.Σ και των ελεγκτών υποβάλλεται στο Υπουργείο Εμπορίου. Μέσα σε 20 ημέρες από την Γενική Συνέλευση υποβάλλεται στο ίδιο Υπουργείο αντίγραφο των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης.

Απο τα κέρδη της κάθε χρήσης παρακρατείται ποσοστό 5%, για τακτικό αποθεματικό που είναι υποχρεωτικό μέχρις ότου φτάσει το 1/3 του μετοχικού κεφαλαίου. Το υπόλοιπο των κερδών κατανέμεται όπως ορίζει ο νόμος και όπως αποφασίσει η Γενική Συνέλευση.

I) ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

1) Υπολογισμός του φόρου

Τα κέρδη που εμφανίζει η Α.Ε στο τέλος του 1992 είναι 27.709.525 δρχ. Επίσης εμφανίζει και 100.000 δρχ κέρδη, που έχουν απομείνει από το έτος 1991, δηλαδή σύνολο κερδών 27.809.525 δρχ.

Τα κέρδη αυτά θα κατανεμηθούν ως εξής:

α) 5% των κερδών της χρήσης για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού.

β) 6% του μετοχικού κεφαλαίου για καθάρo α' μέρισμα στους μετόχους.

γ) Το υπόλοιπο από τα κέρδη (αφού αφαιρεθεί το ποσό του τακτικού αποθεματικού, το ποσό που αντιστοιχεί στο α' μέρισμα και ο φόρος των κερδών) θα παραμείνει στην επιχείρηση για σχηματισμό έκτακτου αποθεματικού.

Αν, μετά την αφαίρεση των ποσών α,β και γ από τα κέρδη, παραμείνει ποσό κάτω από 100.000 δρχ., αυτό παραμένει στο λογ/σμό 42 "Αποτελέσματα εις νεό" (έτσι αποφάσισε η Γενική Συνέλευση).

Σύμφωνα με τα παραπάνω συντάσσεται ο πίνακας διανομής κερδών.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΚΕΡΔΩΝ 27.709.525 + 100.000 = 27.809.525
 Ημερομηνία 31.12.92

Λογαριασμοί	Κέρδη που δεν διανέμονται	Κέρδη που διανέμονται
Τακτικό αποθεματικό 5%		
$27.709.525 \times 5\% = 1.385.476$	1.385.476	
α' μέρος 6%		
$100.000.000 \times 6\% = 6.000.000(1)$		9.213.418
$(27.709.525 - 1.385.476) \times 35\% = 9.213.418$		
Φόρος εισοδήματος Α.Ε		
$27.709.525 - 1.385.476 - 9.213.418 - 9.698.334$		
$= 7.512.297$	7.500.000	
Αποτελέσματα εις νέο	12.297	
	<u>8.897.773</u>	<u>18.911.752</u>

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΔΙΑΝΟΜΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΠΕ

Ο διαχειριστής ή οι διαχειριστές της ΕΠΕ διορίζονται από το καταστατικό ή από τη Γενική Συνέλευση και μπορεί να είναι ή απ' τους ίδιους τους εταίρους ή και απο τρίτα πρόσωπα. Τα μερίδια μπορούν να μεταβιβαστούν μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο.

Το ανώτατο όργανο της ΕΠΕ είναι η Γενική Συνέλευση που συγκαλείται τουλάχιστο μια φορά το χρόνο και μέσα σε 3 μήνες από τη λήξη της χρήσης.

Αυτή αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά την ΕΠΕ. Οι αποφάσεις λαμβάνονται με πλειοψηφία του 1/2 του όλου αριθμού των εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν περισσότερο του 1/2 του εταιρικού κεφαλαίου.

Από τα κέρδη της κάθε χρήσης παρακρατείται ποσοστό 5% για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού, που είναι υποχρεωτικό μέχρις ότου φτάσει το 1/3 του εταιρικού κεφαλαίου. Επίσης, από τα κέρδη της ΕΠΕ υπολογίζεται η επιχειρηματική αμοιβή για τους μέχρι 3 από τους διαχειριστές-εταίρους που έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής.

Δηλαδή, θα πολλαπλασιάζονται τα μισά από τα κέρδη με τα ποσοστά συμμετοχής των παραπάνω μέχρι 3 διαχειριστών - εταίρων και αυτό που προκύπτει αποτελεί την επιχειρηματική αμοιβή των εταίρων αυτών που είναι και διαχειριστές. Το υπόλοιπο των κερδών της ΕΠΕ μετά την αφαίρεση δηλαδή μόνο της επιχειρηματικής αμοιβής των διαχειριστών - εταίρων (και όχι του τακτικού αποθεματικού) φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή 35%. Δηλαδή μέσα στο ποσό που φορολογείται με 35% είναι και το τακτικό αποθεματικό. Μετά από τους παραπάνω υπολογισμούς, οτι κέρδη απομένουν διανέμονται ή παραμένουν στην εταιρεία κατά τον τρόπο που θα αποφασίσει η γενική συνέλευση των εταίρων. Επίσης με την υποβολή της δήλωσης μέχρι 15.5 από την ΕΠΕ για τα κέρδη αυτά πληρώνεται και χαρτόσημο και ΟΓΑ 1,20%.

Οι διαχειριστές - εταίροι δηλώνουν στην ατομική τους δήλωση του μεθεπόμενου έτους την επιχειρηματική τους αμοιβή και φορολογούνται γι' αυτήν, άσχετα αν την εισέπραξαν ή όχι από την εταιρεία.

Παράδειγμα διανομής των κερδών στην ΕΠΕ

Η εταιρεία "Ι. ΡΟΥΠΑΣ & ΣΙΑ" ΕΠΕ έχει τους παρακάτω εταίρους.

Ι. ΡΟΥΠΑΣ με 70% συμμετοχή στα κέρδη και είναι διαχειριστής της ΕΠΕ.

Ε. ΣΙΣΚΟΣ με 30% συμμετοχή στα κέρδη και είναι απλός εταίρος.

Με 31.12.92 παρουσιάζει η εταιρεία στα κέρδη 2.000.000 δρχ. που αφορούν τη χρήση αυτή. Επίσης έχει υπόλοιπο κερδών από την προηγούμενη χρήση 50.000 δρχ. Από τα κέρδη χρήσης γίνεται παρακράτηση του 5% για σχηματισμό τακτικού αποθεματικού. Το 80% των κερδών που απομένει μετά από τον υπολογισμό του φόρου καταβάλλεται στους εταίρους και ότι υπολείπεται παραμένει στην εταιρεία ως υπόλοιπο κερδών εις νέο. (Έτσι αποφάσισαν οι εταίροι στη γενική συνέλευση).

Ο Ι. ΡΟΥΠΑΣ είχε εισπράξει στις 10.6.92 από την εταιρεία 300.000 δρχ. έναντι επιχειρηματικής αμοιβής.

Λύση

α) Στις 10.6.92 στο ημερολόγιο ταμείου γίνεται η εξής εγγραφή:

<u>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10.6.92 ΤΑΜΕΙΟΥ</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
33.07.000 Ι. ΡΟΥΠΑΣ	300.000	
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00.000 Ταμείο		300.000
<u>Στον Ι. ΡΟΥΠΑ έναντι κερδών ως απόδειξη Νο.....</u>		

β) Στις 31.12.92 υπολογίζεται η επιχειρηματική αμοιβή και ο φόρος ως εξής:

**Υπολογισμός της επιχειρηματικής αμοιβής για τον διαχειριστή
εταίρο Ι. ΡΟΥΠΑ**

Κέρδη χρήσης $2.000.000/2 = 1.000.000$ δρχ. = ήμιση κερδών

Το ποσοστό συμμετοχής του διαχειριστού εταίρου Ι.ΡΟΥΠΑ είναι 70%. Κατά συνέπεια, η επιχειρηματική αμοιβή του Ι. ΡΟΥΠΑ υπολογίζεται ως εξής:

$1.000.000 \times 70\% = 700.000$ δρχ. = επιχειρηματική αμοιβή του Ι.ΡΟΥΠΑ

Υπολογισμός του φόρου για τα κέρδη της ΕΠΕ

Συνολικά κέρδη	2.000.000
-Επιχειρηματική αμοιβή	<u>- 700.000</u>
Υπόλοιπο κερδών	1.300.000

$1.300.000 \times 35\% = 455.000$ δρχ. = φόρος κερδών της ΕΠΕ

Μετά από τους παραπάνω υπολογισμούς, η διανομή των κερδών μπορεί να απεικονιστεί στον παρακάτω πίνακα, ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΚΕΡΔΩΝ Ο.Ε ΜΕ 31.12.92

(κέρδη χρήσης 1992 2.000.000 + υπόλ. κερδών προηγ. χρήσης 50.000 = σύνολο 2.050.000)

<u>ΛΟΓ/ΣΜΟΙ</u>	<u>ΔΙΑΝΕΜΟΜΕΝΑ</u>	<u>ΜΗ ΔΙΑΝΕΜΟΜΕΝΑ</u>
Τακτικό αποθεματικό ($2.000.000 \times 5\%$)		100.000
Επιχειρηματική αμοιβή	700.000	
Φόρος κερδών ΕΠΕ	455.000	
Υπόλοιπο κερδών εις νέο		
Διανεμόμενα κέρδη	636.000	
Ι. ΡΟΥΠΑΣ $636.000 \times 70\% = 445.200$		
Ε. ΣΙΣΚΟΣ $636.000 \times 30\% = 190.800$		
Υπόλοιπο κερδών εις νέο ($2.050.000 - 100.000 - 700.000 - 455.000$ $- 636.000 = 159.000$)		159.000
<u>Σύνολο</u>	<u>1.791.000</u>	<u>259.000</u>

γ) Μετά από τους πιο πάνω υπολογισμούς, για την διανομή των κερδών με 31.12.92, γίνονται οι εξής εγγραφές:

<u>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31.12.92 ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
88 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99.000 Κέρδη προς διάθεσης χρήσης 1992	2.000.000	
42 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		
42.00.000 Υπόλοιπο κερδών 1991 εις νέο		50.000
41 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ-ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		
41.02.000 Τακτικό αποθεματικό (2.000.000 x 5%)		100.000
42 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		
42.00.001 Υπόλοιπο κερδών 1992 εις νέο		159.000
53. ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.14.000 Ι. ΡΟΥΠΑΣ		1.145.200
53.14.001 Ε. ΣΙΣΚΟΣ		190.800
54. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ - ΤΕΛΗ		
54.09.014 Φόρος κερδών από ΕΠΕ		455.000
<u>Διανομή κερδών χρήσης 1992</u>		

<u>31.12.92</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.14.000 Ι ΡΟΥΠΑΣ	300.000	
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
33.07.000 Ι. ΡΟΥΠΑΣ		300.000
Μεταφορά από λογ. 33.07 στο λογ. 53.14 του ποσού που είχε εισπράξει ο ΡΟΥΠΑΣ έναντι κερδών		

δ) Η επιχειρηματική αμοιβή του διαχειριστή εταίρου Ι.ΡΟΥΠΑ είναι 700.000 δρχ. Στην επιχειρηματική αυτή αμοιβή γίνεται παρακράτηση φόρου 15% πλέον τέλη χαρτοσήμου και ΟΓΑ 1,20%. Δηλαδή, θα γίνει η παρακράτηση για τα εξής ποσα:

Παρακράτηση φόρου	700.000 x 15% =	105.000 δρχ.
Χαρτόσημο ΟΓΑ	700.000 x 1,20% =	<u>8.400 δρχ.</u>
Σύνολο		113.400 δρχ.

Η παρακράτηση των πιο πάνω ποσών από την ΕΠΕ ενεργείται κατά το χρόνο έγκρισης του ισολογισμού της (στην περίπτωση μας έστω με ημερομηνία 31.3.93). Για την παρακράτηση αυτή λοιπόν, γίνεται η παρακάτω εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 31.3.93 ΔΙΑΦΟΡΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

53.14.000 Ι. ΡΟΥΠΑΣ

ΧΡΕΩΣΗ ΠΙΣΤΩΣΗ

113.400

54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ

54.09.15 Φόρος επιχειρηματικής αμοιβής

105.000

54.09.016 Χαρτόσημο & ΟΓΑ επιχειρηματ. αμοιβής

8.400

Παρακράτηση φόρου και χαρτοσήμου επιχειρ. αμοιβής

ε) Τα πιο πάνω παρακρατούμενα ποσά αποδίδονται στη Δ.Ο.Υ με σχετική δήλωση εντός του πρώτου δεκαπενθημέρου του επόμενου από την παρακράτηση μήνα. Έστω ότι καταβλήθηκαν στις 10.4.93. Η εγγραφή της απόδοσης γίνεται ως εξής:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 10.4.93 ΤΑΜΕΙΟΥ

54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ

54.09.015 Φόρος επιχειρηματικής αμοιβής

105.000

54.09.016 Χαρτόσημο & ΟΓΑ επιχειρημ. αμοιβής

84.000

38.ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

38.00.000 Ταμείο

113.400

Καταβολή φόρου και χαρτοσήμου επιχειρημ. αμοιβής

στ) Όταν καταβάλλονται τα κέρδη στους εταίρους (π.χ. 15.4.93) γίνεται η εξής εγγραφή:

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 15.4.93 ΤΑΜΕΙΟΥ

53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

53.14.000 Ι. ΡΟΥΠΑΣ

ΧΡΕΩΣΗ

ΠΙΣΤΩΣΗ

731.800

53.14.001 Ε. ΣΙΣΚΟΣ

190.800

38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

38.00.000 Ταμείο

922.600

Καταβολή στους εταίρους μέρους των κερδών

1992 ως αποδ. Νο..... και Νο.....

ζ) Για το χαρτόσημο ($1.300.000 \times 1,20\% = 15.600$ και για το $1/5$ του φόρου που είναι $455.000/5 = 91.000$ δραχ. γίνεται η εξής εγγραφή: (π.χ. υποβολή της δήλωσης από την ΕΠΕ και καταβολή του χαρτοσήμου και του $1/5$ του φόρου με ημερομηνία 15.5.93).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 15.4.93 ΤΑΜΕΙΟΥ

63. ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ

63.98.003 Χαρτόσημο κερδών

ΧΡΕΩΣΗ

15.600

54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ

54.09.014 Φόρος κερδών από ΕΠΕ

91.000

38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

38.00.000 Ταμείο

106.600

Καταβολή χαρτοσήμου και 1/5 του φόρου

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ Ο.Ε - ΔΙΑΝΟΜΗ ΚΕΡΔΩΝ

Οι διαχειριστές της Ο.Ε ορίζονται συνήθως στο καταστατικό και μπορεί να είναι όλοι οι εταίροι ή μερικοί αμόνον από αυτούς ή και τρίτο πρόσωπο. Αν ο διαχειριστής είναι τρίτο πρόσωπο τότε αμοίβεται για την εργασία που προσφέρει ως διαχειριστής. Σε περιπτώσεις όμως που ο διαχειριστής είναι εταίρος και προσφέρει υπηρεσίες που υπερβαίνουν τις συνηθεισμένες υποχρεώσεις και χρειάζονται ιδιαίτερες θυσίες τότε αμοίβεται για τις υπηρεσίες του αυτές που είναι πέραν από τις υπηρεσίες του διαχειριστού ή του εταίρου ως μισθωτός.

Απο τα κέρδη της Ο,Ε (και της Ε.Ε) αφαιρείται επιχειρηματική αμοιβή για μέχρι 3 ομόρρυθμους εταίρους - φυσικά πρόσωπα που έχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής στην εταιρεία. Σε περίπτωση που έχουν ίσα ποσοστά συμμετοχής, τότε αυτοί που δικαιούνται επιχειρηματική αμοιβή καθορίζονται από την εταιρεία. Η επιχειρηματική αμοιβή καθορίζεται ως εξής: Τα συνολικά κέρδη διαιρούνται δια του 2 και το πηλίκο της διαίρεσης αυτής πολλαπλασιάζεται με τα παραπάνω ανώτερα 3 ποσοστά συμμετοχής. Αυτό που προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό ονομάζεται επιχειρηματική αμοιβή για τον καθένα από τους 3 αυτούς εταίρους. Το υπόλοιπο των κερδών της εταιρίας, μετά την αφαίρεση δηλαδή της επιχειρηματικής αμοιβής (και των τυχόν αφορολόγητων ποσών), φορολογείται αυτοτελώς με συντελεστή 35%. Ο φόρος αυτός καταβάλλεται σε 5 ίσες μηνιαίες δόσεις, από τις οποίες η πρώτη με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης. Επίσης, για το σύνολο των κερδών της εταιρίας καταβάλλεται και χαρτόσημο και ΟΓΑ 1,20%.

Παράδειγμα διανομής κερδών Ο.Ε

Στην εταιρεία "ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΣΙΑ" Ο.Ε συμμετέχουν (στα κέρδη και ζημίες) ο Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ με ποσοστό 70% και η Μ. ΜΠΑΔΑ με ποσοστό 30%. Στις 20.8.92 ο Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ έκανε ανάληψη από την εταιρεία, δηλαδή εισέπραξε απ' αυτήν έναντι επιχειρηματικής αμοιβής της τρέχουσας χρήσης 1992 δρχ. 500.000. Στο τέλος της χρήσης αυτής προσδιορίστηκαν καθαρά κέρδη δρχ. 3.000.000

Από αυτά αποφασίστηκε να καταβληθεί στους εταίρους η επιχειρηματική αμοιβή και ο φόρος στη Δ.Ο.Υ και το υπόλοιπο να παραμείνει στην εταιρεία ως έκτακτο αποθεματικό. Η καταβολή της επιχειρηματικής αμοιβής στους εταίρους έγινε με ημερομηνία 23.3.93

Λύση

α) Με βάση την απόδειξη που εισέπραξε ο Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ τις 500.000 δραχ και με ημερομηνία 20.8.92, στο ημερολόγιο ταμείου γίνεται η εξής εγγραφή:

<u>ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 20.8.92 ΤΑΜΕΙΟΥ</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
33.07.000 Δοσοληπτικός λογ/σμός Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ	500.000	
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		
38.00.000 Ταμείο		500.000
<u>Στον Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ έναντι κερδών χρήσης 1992</u>		

β) Στις 31.12.92 υπολογίζεται η επιχειρηματική αμοιβή και ο φόρος των κερδών της Ο.Ε ως εξής:

Υπολογισμός επιχειρηματικής αμοιβής

Κέρδη $3.000.000/2 = 1.500.000$ δραχ.	
Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ $1.500.000 \times 70\% =$	1.050.000
Μ. ΜΠΑΔΑ $1.500.000 \times 30\% =$	450.000
Σύνολο επιχειρηματικής αμοιβής	<u>1.500.000</u>

Υπολογισμός του φόρου στο όνομα της Ο.Ε (αυτοτελής φόρος)

Συνολικά κέρδη	3.000.000
- Επιχειρηματική αμοιβή	<u>-1.500.000</u>
Υπόλοιπο φορολογητέων κερδών	1.500.000

Φορολογητέα κέρδη $1.500.000 \times 35\% = 525.000$ δραχ = φόρος που θα πληρωθεί από την Ο.Ε.

Μετά από τους παραπάνω υπολογισμούς, η διανομή των κερδών μπορεί να απεικονιστεί στον παρακάτω πίνακα ως εξής:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΤΩΝ ΚΕΡΔΩΝ Ο.Ε ΜΕ 31.12.92

(Συνολικά κέρδη 3.000.000 δρχ)

ΛΟΓ/ΣΜΟΙ	ΠΟΣΟ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ	1.500.000	
Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ	1.050.000	
Μ. ΜΠΑΔΑ	450.000	
	<u>1.500.000</u>	
Φόρος	525.000	
Εκτακτο αποθεματικό	975.000	
Σύνολο	3.000.000	

γ) Με 31.12.92 γίνονται οι εξής εγγραφές:

<u>ΗΜΕΡ. 31-12-92 ΕΓΓΡΑΦΩΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΩΝ</u>	<u>ΧΡΕΩΣΗ</u>	<u>ΠΙΣΤΩΣΗ</u>
88 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ		
88.99.000 Κέρδη προς διάθεση	3.000.000	
41 ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ-ΔΙΑΦ. ΑΝΑΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ		
41.05.000 Εκτακτο αποθεματικό		975.000
53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.14.000 Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ		1.050.000
53.14.001 Μ. ΜΠΑΔΑ		450.000
54 ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΦΟΡΟΥΣ-ΤΕΛΗ		
54.09.013 Φόρος κερδών Ο.Ε		525.000
<u>Διανομή κερδών χρήσης 1992</u>		
53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
53.14.000 Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ	500.000	
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		
33.07.000 Δοσολογία λογ. Μ. ΜΠΑΔΑ		500.000
Μεταφορά από λογ. 33.07 στο λογ. 53.14 του ποσού που καταβλήθηκε έναντι επιχειρηματικής αμοιβής		

δ) Με ημερομηνία 23.2.93 που καταβάλλεται στους εταίρους η επιχειρηματική αμοιβή. (Για τον Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ λογίζεται ως καταβλητέα επιχειρηματική αμοιβή το υπόλοιπο ποσό που είναι 550.000 δρχ. (1.050.000 - 5.000.000 = 550.000 δρχ.).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 23.2.93 ΤΑΜΕΙΟΥ

53 ΠΙΣΤΩΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

53.14.000 Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟ

ΧΡΕΩΣΗ

550.000

ΠΙΣΤΩΣΗ

53.14.001 Μ. ΜΠΑΔΑ

450.000

38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

38.00.000 Ταμείο

1.500.000

Καταβολή στους εταίρους της επιχειρηματικής
αμοιβής χρήσης 1992 ως αποδείξεις Νο...και Νο...

ε) Για το χαρτόσημο των κερδών (1,2%) που καταβάλλεται μαζί με τη δήλωση που υποβάλλει η εταιρεία γίνεται η εξής εγγραφή: (έστω 2.3.93).

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ 25.2.93 ΤΑΜΕΙΟΥ

63 ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ

ΧΡΕΩΣΗ

ΠΙΣΤΩΣΗ

63.98.003 Χαρτόσημο κερδών

36.000

38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ

38.00.000 Ταμείο

36.000

Χαρτόσημο κερδών χρήσης 1992 (3.000.000x1,2% =36.000)

ΣΗΜ: α) Οι εταίροι θα δηλώσουν, στη δήλωση που θα υποβάλλουν μέχρι 15.4.93 και θα φορολογηθούν για τα παρακάτω κέρδη που θα εκφράζουν και την επιχειρηματική τους αμοιβή. Δηλαδή

Β. ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ 1.050.000

Μ. ΜΠΑΔΑ 450.000

Σύνολο= 1.500.000

15. Λύση εταιρειών

Η λύση των εταιρειών που δεν έχουν εταιρική περιουσία επιφέρει την άμεση περάτωση τους. Αντιθέτως, στις εταιρείες που έχουν περιουσία, οι εκκρεμότητες μεταξύ των εταίρων και των τρίτων δεν μπορούν να παύσουν να υπάρχουν αμέσως με την επέλευση του λόγου λύσεως.

Μετά την λύση της εταιρείας αρχίζει το στάδιο διακανονισμού των εκκρεμών αυτών σχέσεων (στάδιο εκκαθαρίσεως), ενώ με το τέλος των διακανονισμών επέρχεται η περάτωση της εταιρείας. Σ'όλο το διάστημα της εκκαθαρίσεως η εταιρεία ως ενοχική σχέση και ως νομικό πρόσωπο εξακολουθεί να υπάρχει και μόνο ο σκοπός της μεταβάλλεται, αφού συνίσταται πλέον όχι σε παραγωγική λειτουργία αλλά στον διακανονισμό των εταιρικών δεσοληψιών.

Η απαρίθμηση των λόγων λύσεως μιας εταιρείας δεν είναι αποκλειστική και αυτό γιατί υπάρχουν λόγοι λύσεως κατά τις γενικές διατάξεις, μπορεί όμως η εταιρική σύμβαση να προβλέπει και άλλους.

Οι σπουδαιότεροι λόγοι λύσεως των προσωπικών εταιρειών είναι:

1) Η πάροδος χρόνου διάρκειας. Στις εταιρείες που έχουν συσταθεί για ορισμένο χρόνο η πάροδος του χρόνου αυτού επιφέρει αυτομάτως την λύση και τη θέση τους σε εκκαθάριση, χωρίς να χρειάζεται ειδική απόφαση των εταίρων, η τήρηση διατυπώσεων δημοσιότητας. Βέβαια οι εταίροι μπορούν να αποτρέψουν την λύση, αν (πριν από την πάροδο του χρόνου διάρκειας της) αποφασίσουν την παράταση της εταιρείας για ορισμένο ή αόριστο χρόνο.

Αν μετά την πάροδο του χρόνου διάρκειας δεν αρχίσει η εκκαθάριση λογίζεται ότι η εταιρεία συνεχίζεται για αόριστο χρονικό διάστημα, πράγμα που δεν ισχύει στις κεφαλαιουχικές εταιρείες. Θεωρεί δηλ. ο νόμος ότι με την συνέχιση οι εταίροι εξέφρασαν σιωπηρά την βούλησή τους να συνεχίσουν την εταιρεία. Η εταιρεία που συνεχίζεται είναι αυτή που ήδη υπήρχε και όχι νέα.

2) Η πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού. Η επίτευξη ή η αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού κρίνεται αντικειμενικά. Πραγματοποίηση του σκοπού υπάρχει, όταν η σύσταση της εταιρείας έγινε για συγκεκριμένη ή συγκεκριμένες εργασίες, οι οποίες επερατώθησαν. Η αδυναμία επίτευξης του εταιρικού σκοπού μπορεί να είναι πραγματική, αλλά και νομική, όπως π.χ. με μεταγενέστερη διάταξη απαγορεύεται η άσκηση δραστηριότητας που εμπίπτει στον εταιρικό σκοπό.

3) Ο θάνατος εταίρου. Ο εμπορικός νόμος εκφράζοντας τον προσω-

ποπαγή χαρακτήρα της ομόρρυθμης και ετερόρρυθμης εταιρείας (Ο.Ε. και Ε.Ε.) ορίζει ότι ο θάνατος ενός απο τους εταίρους επιφέρει την λύση της εταιρείας. Με τον θάνατο εξομοιώνεται η περάτωση νομικού προσώπου που αποτελεί μέλος της εταιρείας.

Όμως ο νόμος ρητά επιτρέπει τη σύναψη αντιθέτων συμφωνιών. Όπως την ρήτρα συνεχίσεως μεταξύ των επιζώντων εταίρων. Στην περίπτωση αυτή η εταιρεία συνεχίζεται μεταξύ των υπολοίπων εταίρων, οι δε κληρονόμοι δεν απαιτούν την εταιρική συμμετοχή του αποθανόντος αλλά έχουν απλώς αξίωση κατά της εταιρείας να τους καταβληθεί η αξία της. Μπορεί επίσης να συμφωνηθεί στην εταιρική σύμβαση ότι η εταιρεία θα συνεχίζεται μεταξύ των επιζώντων εταίρων και των κληρονόμων του αποθανόντος. Στην περίπτωση αυτή η εταιρική συμμετοχή γίνεται κληρονομικό έννομο αγαθό, οι δε κληρονόμοι την απαιτούν με τους κανόνες της κληρονομικής διαδοχής.

Η εταιρική σύμβαση μπορεί να προβλέπει και άλλους συνδιασμούς. Έτσι μπορεί π.χ. να συμφωνηθεί ότι μετά τον θάνατο εταίρου η εταιρεία συνεχίζεται μεταξύ των άλλων εταίρων, οι δε κληρονόμοι θα έχουν απλώς δικαίωμα εισόδου στην εταιρεία ή αντίστροφα, ότι οι επιζώντες εταίροι θα έχουν δικαίωμα να αποκλείσουν τους κληρονόμους απο την εταιρεία ή και να εξαγοράσουν την συμμετοχή τους.

4) Απαγόρευση ή πτώχευση εταίρου. Η δικαστική ή νομική απαγόρευση εταίρου μιάς ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας επιφέρει την λύση αυτής, εκτός αν έχει συμφωνηθεί η συνέχιση της μεταξύ των υπολοίπων οπότε αποδίδεται στον απαγορευθέντα η αξία της συμμετοχής του. Αντίστοιχα ισχύουν και σε περίπτωση πτώχευσης ενός ομορρύθμου ή ετερορρύθμου απο τους εταίρους. Η εταιρεία λύνεται με την έναρξη των αποτελεσμάτων της πτώχευσης, δηλ. με την δημοσίευση στο ακροατήριο της απόφασης που κυρήσει την πτώχευση του εταίρου, εκτός αν είχε συμφωνήσει ότι η εταιρεία θα συνεχίζεται μεταξύ των άλλων εταίρων. Στην περίπτωση αυτή η αξίωση για καταβολή της αξίας της εταιρικής συμμετοχής του πτωχεύσαντος εταίρου ανήκει στην πτωχευτική περιουσία.

5) Καταγγελία. Ο σημαντικότερος λόγος λύσεως των προσωπικών εταιριών είναι η καταγγελία. Η καταγγελία είναι μονομερής, απευθυντέα προς όλους τους εταίρους, δήλωση βουλήσεως, δεν υπόκεινται σε τύπο ή δημοσιότητα, έχει διαπλαστικό χαρακτήρα, η δε νομότυπη άσκησή της επιφέρει αμέσως την λύση της εταιρείας και την θέση της σε εκκαθάριση.

Η καταγγελία είναι τακτική ή έκτακτη ανάλογα εάν πρόκειται για εταιρεία αόριστης ή ορισμένης διάρκειας.

Η εταιρεία είναι αόριστης διάρκειας, όταν δεν προσδιορίζεται στην εταιρική σύμβαση ο χρόνος λήξης της. Αόριστης διάρκειας θεωρείται επίσης η εταιρεία, η οποία έχει συσταθεί για ολόκληρη τη ζωή κάποιου από τους εταίρους καθώς και η εταιρεία που συνεχίζεται σιωπηρά μετά την πάροδο του χρόνου λήξης της. Η εταιρεία αόριστης διάρκειας λύεται με καταγγελία οποτεδήποτε από οποιονδήποτε εταίρο. Ο εταίρος ο οποίος ασκεί την καταγγελία, δεν είναι υποχρεωμένος να τάξει προθεσμία ούτε να επικαλεσθεί την ύπαρξη σπουδαίου λόγου. Εφόσον όμως κατήγγειλε άκαιρα δηλ. σε χρονικό σημείο, κατά το οποίο η λύση της εταιρείας είναι ιδιαίτερα επιζήμια για την εταιρεία, λύεται μεν και πάλι η εταιρεία αλλά ο καταγγείλας είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει την ζημία που επέφερε η λύση της εταιρείας στους άλλους εταίρους, εκτός αν δεν υπήρχε σπουδαίος λόγος, ο οποίος δικαιολογούσε την άκαιρη καταγγελία, πάντως η εταιρική σύμβαση μπορεί να θέσει περιορισμούς ως προς την άσκηση της τακτικής καταγγελίας.

Εταιρεία ορισμένου χρόνου λύεται με έκτακτη καταγγελία οποτεδήποτε (δηλ. πριν από την πάροδο του χρόνου λήξης της), εφόσον όμως η καταγγελία έγινε για σπουδαίο λόγο. Συνεπώς προϋπόθεση για την έγκυρη άσκηση της καταγγελίας είναι η ύπαρξη σπουδαίου λόγου. Καταγγελία η οποία έγινε χωρίς σπουδαίο λόγο, είναι άκυρη. Σύμφωνα με πάγια νομολογία η καταγγελία επιφέρει πάντα τη λύση της εταιρείας ακόμα δηλ. και αν αποδειχθεί ότι δεν υπήρχε σπουδαίος λόγος ή ότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίζονταν ήταν αναληθή. Στην περίπτωση αυτή δέχεται η νομολογία ότι ο καταγγείλας ευθύνεται απλώς σε αποζημίωση των άλλων εταίρων.

Σπουδαίο λόγο συνιστά οποιοδήποτε περιστατικό το οποίο σύμφωνα με την αρχή της καλής πίστης και τα συναλλακτικά ήθη κάνει επαχθή για τον καταγγέλοντα εταίρο την συνέχιση της εταιρείας μέχρι την λήξη του συμβατικού χρόνου διάρκειας της. Επομένως σπουδαίο λόγο αποτελούν όχι μόνο περιστατικά που συνίστανται στην παράβαση από (άλλο) εταίρο των εταιρικών υποχρεώσεων αλλά και άλλα περιστατικά, τα οποία είτε αναφέρονται στο πρόσωπο εταίρου, ανεξάρτητα από υπαιτιότητα (π.χ. μακρά ασθένεια, ακαταλληλότητα κληρονόμου) είτε όχι (π.χ. παρατεταμένη κακή πορεία της εταιρείας).

Άκυρη είναι η συμφωνία, η οποία περιορίζεται με πρόθεση ή με άλλο τρόπο το δικαίωμα καταγγελίας. Μπορεί όμως να συμφωνηθεί ότι η καταγγελία δεν θα επιφέρει την λύση της εταιρείας αλλά την έξοδο του εταίρου.

6) Άλλοι λόγοι λύσεως. Η εταιρεία μπορεί να λυθεί και πριν από τον χρόνο λήξης της με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων εκτός αν η εταιρική σύμβαση ασκείται σε πλειοψηφία.

Κατά την κρατούσα γνώμη η πτώχευση ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας δεν επιφέρει λύση αλλά μόνο συμπτώχευση των ομορρυθμών εταίρων. Ορθότερη φαίνεται όμως η γνώμη ότι η πτώχευση της ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας επιφέρει την λύση της.

Οι λόγοι λύσεως της ανώνυμης εταιρείας που αναφέρονται στον νόμο ανταποκρίνονται στον κεφαλαιουχικό χαρακτήρα και την σωματειακή δομή της. Γι' αυτό γεγονότα που επέρχονται στο πρόσωπο των μετόχων ή η μονομερής δήλωση για λύση της εταιρείας με καταγγελία δεν συνιστούν κατά νόμο λόγους λύσεως ούτε μπορούν να αναχθούν από το καταστατικό σε τέτοιους όπως συμβαίνει στις προσωπικές εταιρείες. Η λύση της ανώνυμης εταιρείας υπόκειται στις διατυπώσεις δημοσιότητας.

Οι λόγοι λύσεως της ανώνυμης εταιρείας που προβλέπονται από το νόμο είναι οι εξής:

- 1) Πάροδος του χρόνου διάρκειας που προβλέπει το καταστατικό. Βέβαια η καταστατική γενική συνέλευση μπορεί με προηγούμενη τροποποίηση του καταστατικού να αποφασίσει την παράταση της εταιρείας. Αποκλείεται όμως σιωπηρή παράταση της εταιρείας όπως συμβαίνει στις προσωπικές εταιρείες.
- 2) Απόφαση της γενικής Συνέλευσης για πρόωγη λύση της εταιρείας. Η απόφαση λαμβάνεται με την αυξημένη απαρτία και πλειοψηφία αποτελεί τροποποίηση του καταστατικού.
- 3) Κήρυξη της εταιρείας σε κατάσταση πτωχεύσεως. Στην περίπτωση αυτή η λύση της εταιρείας δεν ακολουθεί το στάδιο εκκαθαρίσεως αλλά τη διοίκηση και διαχείριση της περιουσίας της αναλαμβάνει ο σύνδικος της πτωχεύσεως σύμφωνα με τις διατάξεις της πτωχευτικής νομοθεσίας.
- 4) Αποτελέσματα λύσεως επέρχονται και με την δημοσίευση της απόφασης για ανάκληση της άδειας συστάσεως της ανώνυμης εταιρείας από την διοίκηση. Οι περιπτώσεις αυτές είναι:
 - α) Μη καταβολή κατά την σύσταση της εταιρείας όλου ή μέρους του κατά το καταστατικό καταβλητέου μετοχικού κεφαλαίου ή κατά την αύξηση αυτού.

- β) Μη απομάκρυνση καταδικασθέντος σε φυλάκιση μέλους του διοικητικού συμβουλίου διευθυντού ή άλλου εντεταλμένου με την διοίκηση της εταιρείας για πράξη που αφορά την διαχείρισή της.
- γ) Μείωση του καθαρού ενεργητικού, όπως εμφανίζεται στους ετήσιους λογαριασμούς, κάτω απο το ένα δέκατο (1/10) του μετοχικού κεφαλαίου.
- δ) Μη υποβολή στην διοίκηση των ισολογισμών τριών τουλάχιστον διαχειριστικών ετών που έχουν εγκριθεί απο τις γενικές συνελεύσεις.

Παρατυπίες που δεν αποτελούν λόγους λύσεις τις Ανώνυμης Εταιρείας:

- α) Η συγκέντρωση όλων των μετοχών της εταιρείας στα χέρια ενός μόνο προσώπου, δεν αποτελεί λόγο για να λυθεί η Ανώνυμη Εταιρεία. (Άρθρο 47, α παράγραφος 2).
- β) Η εκπλήρωση του σκοπού της εταιρείας δεν αποτελεί λόγο λύσης της. Το ίδιο και η αδυναμία εκτέλεσης του σκοπού της.
- γ) Η παύση της λειτουργίας της Ανώνυμης Εταιρείας δεν αποτελεί λόγο λύσης της.
- δ) Η απώλεια της περιουσίας της Ανώνυμης Εταιρείας δεν αποτελεί λόγο λύσης της. Μπορεί όμως να λυθεί μετά απο απόφαση της Γενικής συνέλευσης ή με υπουργική ανάκληση της συστάσής της.

Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει και άλλους λόγους λύσης της Ανώνυμης Εταιρείας, εκτός απο τους παραπάνω, αρκεί να εγκριθούν απο τη διοίκηση όπως η ανυπαρξία επι σειρά ετών των κερδών.

Αν η Ανώνυμη Εταιρεία λύθηκε επειδή συμπληρώθηκε ο χρόνος της ζωής της ή με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης ή συμβιβάστηκε και αποκαταστάθηκε σύμφωνα με την νομοθεσία της πτωχευτικής διαδικασίας, μετά την κήρυξη της πτώχευσης, μπορεί να αναβιώσει αρκεί να αποφασίσει γι' αυτό η Γενική Συνέλευση με εξαιρετική απαρτία και εξαιρετική πλειοψηφία. Στην περίπτωση όμως που έχει αρχίσει η διανομή της περιουσίας της Ανώνυμης Εταιρείας τέτοια απόφαση της Γενικής Συνέλευσης νομότυπα είναι αδύνατη (Άρθρο 47 α, παράγραφος 4).

Στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης αν και κατά την διαμόρφωση των λόγων λύσεως της λαμβάνονται κατά βάση ο κεφαλαιουχικός της χαρακτήρας. Εντούτοις παρέχεται απο τον νόμο η δυνατότητα δημιουργίας και των άλλων λόγων λύσεως, οι οποίοι βασίζονται στα προσωπικά στοιχεία της εταιρείας.

Έτσι δεν προβλέπεται από τον νόμο ότι ναι μεν η απαγόρευση, η πτώχευση ή ο θάνατος εταίρου δεν αποτελούν λόγους λύσεως της εταιρείας αλλά ότι το καταστατικό μπορεί να αναγάγει τα γεγονότα αυτά σε λόγους λύσεως. Αντίθετα δεν προβλέπεται από το νόμο η δυνατότητα συνέχισης της εταιρείας με τους λοιπούς εταίρους, όπως συμβαίνει στις προσωπικές εταιρείες,

Από τον νόμο επίσης δεν προβλέπεται η λύση της εταιρείας σε περίπτωση αδυναμίας επίτευξης του εταιρικού σκοπού, ή η καταγγελία της εταιρείας. Μπορούν όμως να προβλεφθούν από το καταστατικό αυτοί οι λόγοι λύσεως της εταιρείας.

Από το νόμο προβλέπονται οι ίδιοι λόγοι λύσεως που προβλέπονται και για την ανώνυμη εταιρεία.

Συνοπτικά λόγοι λύσεως της εταιρείας είναι:

- α) Με καταστατική απόφαση της συνέλευσης των εταίρων, αρκεί το καταστατικό να μην προβλέπει μεγαλύτερη πλειοψηφία.
- β) Με δικαστική απόφαση, αφού υπάρχει σπουδαίος λόγος τον οποίο κρίνει το δικαστήριο μετά από απόφαση ενός ή περισσότερων εταίρων, οι οποίοι εκπροσωπούν τουλάχιστον ένα δέκατο (1/10) του εταιρικού κεφαλαίου.
- γ) Με την κήρυξη της εταιρείας σε κατάσταση πτώχευσης.
- δ) Με δικαστική απόφαση μετά από αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και στην περίπτωση που όλα τα εταιρικά μερίδια συγκεντρώθηκαν στα χέρια ενός εταίρου.
- ε) Με τη μετατροπή της εταιρείας σε εταιρεία άλλης μορφής ή τη συγχώνευση της με άλλη εταιρεία.

16. Εκκαθάριση εταιρειών

Μετά την λύση της εταιρείας ακολουθεί η εκκαθάριση. Σκοπός της εκκαθάρισης είναι η ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας ώστε το ενεργητικό που απομένει μετά την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών να διανεμηθεί στους εταίρους.

Στις προσωπικές εταιρείες η διαδικασία της εκκαθάρισεως εξυπηρετεί κατά πρώτο λόγο τα συμφέροντα των εταίρων. Στο σημείο αυτό υπάρχει βασική διαφορά μεταξύ προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών. Η ανάγκη προστασίας των εταιρικών δανειστών στις κεφαλαιουχικές εταιρείες εκδηλώνεται και με το ότι η εκκαθάριση στις εταιρείες αυτές αποβλέπει κατά πρώτο λόγο στην ικανοποίηση των εταιρικών δανειστών. Αντίθετα στις προσωπικές εταιρείες δεν υπάρχει σύστημα προστασίας των εταιρικών δανειστών ούτε κατά το στάδιο της εκκαθάρισεως αφού και μετά την λύση και περάτωση της εταιρείας εξακολουθεί η προσωπική ευθύνη των εταίρων για τα εταιρικά χρέη.

Οι εταίροι των προσωπικών εταιρειών μπορούν, εφόσον υπάρχει πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση ή με ομόφωνη απόφαση, να παραλείψουν το στάδιο της εκκαθάρισεως ή να αποκλίνουν απο τις ρυθμίσεις του νόμου. Έτσι μπορεί π.χ. να συμφωνηθεί ότι η εταιρική επιχείρηση θα εκποιηθεί (ως σύνολο) σ'έναν απο τους εταίρους ή σε τρίτον αντί καταβολής στους εταίρους της αξίας της συμμετοχής τους.

Σύμφωνα με ορθή γνώμη στο στάδιο της εκκαθάρισης περιλαμβάνεται και η διανομή του προϊόντος της στους εταίρους, αφού η διανομή είναι ο τελικός της σκοπός. Επομένως κατά την διάρκεια και μέχρις ότου περατωθεί η διανομή εξακολουθεί να υπάρχει η εταιρεία (τόσο ως σύμβαση όσο και ως νομικό πρόσωπο) η δε εξουσία για την διενέργεια της διανομής ανήκει στους εκκαθαριστές.

Με την λύση της εταιρείας, και εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, παύει η εξουσία των διαχειριστών και αρχίζει η εξουσία των εκκαθαριστών για την οποία ισχύουν ότι και για την εξουσία των διαχειριστών. Επειδή όμως ο σκοπός της εταιρείας περιορίζεται στις ανάγκες της εκκαθάρισεως, αντίστοιχα περιορισμένες είναι και οι εξουσίες των εκκαθαριστών.

Εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση των ομορρύθμων και ετερορρύθμων εταιρειών η εκκαθάριση ενεργεί-

ται απο κοινού απο όλους τους εταίρους. Όπως δηλ. η εξουσία διαχειρίσεως έτσι και η εξουσία εκκαθαρίσεως είναι δικαίωμα και υποχρέωση που απορρέει απο την εταιρική ιδιότητα. Βέβαια η εταιρική σύμβαση, ή οι εταίροι, με ομόφωνη απόφαση μπορούν να διορίσουν εκκαθαριστές.

Οι εργασίες στις οποίες προβαίνουν οι εκκαθαριστές μιας ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας είναι:

- 1) Πρώτα αποδίδονται αυτούσιες οι εισφορές που είχαν εισφερθεί κατά την χρήση.
- 2) Στην συνέχεια εξοφλούνται τα εταιρικά χρέη δηλ. τα χρέη της εταιρείας προς τους δανειστές.
- 3) Μετά εξοφλούνται τα χρέη μεταξύ των εταίρων που είχαν δημιουργηθεί απο την εταιρική σχέση όπως είναι οφειλόμενες δαπάνες, αποζημιώσεις λόγω ζημίας των εισφορών, καθυστερούμενα κέρδη, απαιτήσεις απο άσκηση αναγνωγικών δικαιωμάτων.
- 4) Ακολουθεί η απόδοση των εισφορών. Εφόσον δεν υπάρχει αντίθετη συμφωνία, οι εισφορές σε είδος δεν αποδίδονται αυτούσιες αλλά καταβάλλεται η αξία που είχαν κατά τον χρόνο που εισφέρθηκαν. Δεν αποδίδεται καμιά αποζημίωση, όταν αντικείμενο της εισφοράς ήταν παροχή εργασίας ή χρήση πράγματος.
- 5) Την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών ακολουθεί η διανομή της εταιρικής περιουσίας που τυχόν απέμεινε. Εκτός αντίθετης συμφωνίας, το προϊόν της εκκαθαρίσεως διανέμεται στους εταίρους κατά τον λόγο της συμμετοχής τους στα κέρδη.
- 6) Σε περίπτωση που η εταιρική περιουσία δεν επαρκεί για την εξόφληση των εταιρικών χρεών και απόδοση των εισφορών, οι εταίροι είναι υποχρεωμένοι να καλύψουν το έλλειμμα κατά λόγο συμμετοχής τους στις ζημίες.
- 7) Η περάτωση της εκκαθαρίσεως και συγχρόνως της εταιρείας δεν υποβάλλεται σε δημοσιότητα όμως οι εκκαθαριστές οφείλουν να λογοδοτήσουν προς τους εταίρους.

Στην αφανή εταιρεία με την λύση επέρχεται αμέσως και η περάτωση της εταιρείας, αφού ανάγκη σταδίου εκκαθαρίσεως υπάρχει μόνο στις εταιρείες που έχουν εταιρική περιουσία. Ο διακανονισμός των εταιρικών δοσοληψιών μεταξύ εμφανών και αφανών εταίρων συνίσταται στην υποχρέωση του εμφανούς να καταβάλει στον αφανή την αξία της συμμετοχής του.

Οι εκκαθαριστές της ανώνυμης εταιρείας αν δεν διορίζονται απο το καταστατικό, εκλέγονται απο την γενική συνέλευση.

Γι' αυτούς ισχύουν οι ίδιες διατάξεις που ισχύουν και για το διοικητικό συμβούλιο της εταιρείας.

Ο νόμος ορίζει ότι οι εκκαθαριστές είναι υποχρεωμένοι κατά την έναρξη και το τέλος της εκκαθαρίσεως να συντάξουν απογραφή της εταιρικής περιουσίας και να υποβάλλουν τον ισολογισμό στις διατυπώσεις δημοσιότητας. Δεν αναφέρει όμως τίποτα σχετικά με κύρια καθήκοντά τους.

Γι' αυτό μπορούν να εφαρμοσθούν αναλογικά διατάξεις κατά τις οποίες οι εκκαθαριστές πρέπει να περατώσουν τις εκκρεμείς υποθέσεις της εταιρείας, να εξοφλήσουν τα χρέη της, να εισπράξουν τις απαιτήσεις της, να ρευστοποιήσουν την εταιρική περιουσία και να διανείμουν το προϊόν της εκκαθαρίσεως στους μετόχους κατά το λόγο της ονομαστικής αξίας των μετοχών τους. Κατά την διανομή πρέπει να ληφθούν υπόψη τα προνόμια των προνομιούχων μετόχων. Ρητά παρέχει ο νόμος στους εκκαθαριστές την εξουσία να ενεργήσουν και νέες πράξεις, εφόσον βρίσκονται στα πλαίσια της περάτωσης των εκκρεμών υποθέσεων.

Απαγορεύεται στον εκκαθαριστή να ενεργεί τη διαδικασία της εκκαθάρισης και να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του με πληρεξούσιο σε άλλο πρόσωπο. Μόνο ορισμένες ενέργειές του μπορούν να εκπροσωπηθούν. Ακόμη σε περίπτωση θανάτου ενός των εκκαθαριστών δεν μπορούν να συνεχίσουν ν'αποφασίζουν μόνοι τους οι υπόλοιποι.

Το νομικό πρόσωπο της Α.Ε. συνεχίζει να υπάρχει και μετά τη λύση της και σ'όλο το διάστημα της εκκαθάρισης της. Με τη λύση της εταιρείας τελειώνουν οι αρμοδιότητες των Διοικητικών και των ελεγκτών της Α.Ε. Η Γ.Σ. όμως συνεχίζει να υπάρχει και σ'αυτήν λογοδοτούν αλλά και απευθύνονται, για τις πράξεις τους, οι εκκαθαριστές.

Με την παρατήρηση όμως ότι ο πρόεδρος της Γ.Σ. κατά το διάστημα της εκκαθάρισης, δεν μπορεί να είναι εκκαθαριστής.

Η περάτωση της εκκαθαρίσεως και συγχρόνως της εταιρείας επέρχεται όταν οι εκκαθαριστές ενεργήσουν όλες τις προαναφερθείσες πράξεις, συντάξουν απογραφή, δημοσιεύσουν τον εγκριθέντα απο την γενική συνέλευση ισολογισμό λήξεως και προβούν στην καταχώρηση της διαγραφής της εταιρείας απο το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών.

Στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης εξουσίες εκκαθαριστών αναλαμβάνουν οι διαχειριστές, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει άλλη ρύθμιση ή αν αποφάσισε διαφορετικά η συνέλευση των

εταίρων. Οι εκκαθαριστές διαχειρίζονται και εκπροσωπούν την εταιρεία συλλογικά. Οι εξουσίες τους είναι ίδιες με τις εξουσίες των εκκαθαριστών της ανώνυμης εταιρείας, οι οποίες περιορίζονται στις ανάγκες της εκκαθάρισεως. Μπορούν όμως όπως και οι εκκαθαριστές της ανώνυμης εταιρείας να ενεργήσουν και νέες πράξεις οι οποίες συμβάλλουν στην περάτωση των εκκρεμών υποθέσεων.

Κύρια καθήκοντα των εκκαθαριστών είναι η χωρίς καθυστέρηση περάτωση των εκκρεμών υποθέσεων της εταιρείας η εξόφληση των εταιρικών χρεών, η είσπραξη των απαιτήσεων και η ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας.

Μετά την περάτωση των παραπάνω πράξεων οι εκκαθαριστές καταρτίζουν τον τελικό ισολογισμό, ο οποίος υποβάλλεται στις διατυπώσεις δημοσιότητας και δημοσιεύεται στο τεύχος Ανωνύμων Εταιρειών και Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης. Με βάση τον τελικό ισολογισμό διανέμουν το τυχόν προϊόν της εκκαθάρισεως στους εταίρους κατά λόγο της μερίδας συμμετοχής τους.

Γενικά η διαδικασία εκκαθάρισεως της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είναι ίδια με αυτήν της ανώνυμης εταιρείας.

Η περάτωση της εκκαθάρισεως και συγχρόνως της εταιρείας επέρχεται, όταν οι εκκαθαριστές ενεργήσουν όλες τις προαναφερθείσες πράξεις, συντάξουν απογραφή, δημοσιεύσουν τον εγκριθέντα απο τη γενική συνέλευση ισολογισμό λήξεως και προβούν στην καταχώρηση της διαγραφής της εταιρείας απο το Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών.

Όπως στην Ανώνυμη Εταιρεία έτσι και στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης εξουσίες εκκαθαριστών αναλαμβάνουν οι διαχειριστές εκτός αν το καταστατικό προβλέπει άλλη ρύθμιση ή αν αποφάσισε διαφορετικά η συνέλευση των εταίρων.

17. Μετατροπή εταιρειών

Μετατροπή σημαίνει μεταβολή της νομικής μορφής της εταιρείας χωρίς εκκαθάριση και ίδρυση νέας εταιρείας & χωρίς ανάγκη μεταβιβάσεως των εταιρικών αντικειμένων και εταιρικών χρεών στην εταιρεία με την νέα της μορφή. Εξακολουθεί δηλ. να παραμένει η ταυτότητα του νομικού προσώπου της παλαιάς εταιρείας, οι δε εκκρεμείς υποθέσεις συνεχίζονται χωρίς να επέρχεται διακοπή.

Ο νόμος προβλέπει μόνο τη μετατροπή ανώνυμης εταιρείας σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και αντίστροφα. Αντίθετα η μετατροπή ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης σε ανώνυμη και αντίστροφα αφορούν ειδικές περιπτώσεις και δεν μπορούν να ισχύουν ως γενικός κανόνας.

Έτσι η ελληνική νομοθεσία δεν περιέχει διατάξεις που να ρυθμίζουν την μετατροπή μιάς ομόρρυθμης σε ετερόρρυθμη εταιρεία ή το αντίθετο. Μετατροπή της ομόρρυθμης εταιρείας σε ετερόρρυθμη σημαίνει είτε τη μεταβολή ενός απο τους υπάρχοντες ομόρρυθμους εταίρους σε ετερόρρυθμο εταίρο είτε την πρόσληψη (προσθήκη) ενός νέου εταίρου με την ιδιότητα του ετερόρρυθμου.

Η κατά τα άνω μετατροπή-αν δεν προβλέπεται αλλιώς στο καταστατικό θα γίνει έπειτα απο ομόφωνη απόφαση όλων των μελών της εταιρείας. Στο καταστατικό, όμως μπορεί να προβλέπεται ότι η μετατροπή μπορεί να γίνει και με απόφαση της πλειοψηφίας των εταίρων. Η μετατροπή υλοποιείται με τροποποίηση του καταστατικού. Το έγγραφο της τροποποιήσεως, που στην ουσία ιδρύει τη νέα εταιρεία την προερχόμενη απο την τροποποίηση ή την συγχώνευση, αρκεί να είναι ιδιωτικό, αλλά δεν αποκλείεται και το συμβολαιογραφικό. Συμβολαιογραφικό απαιτείται να είναι οπωσδήποτε στην περίπτωση που μεταξύ των περιουσιακών στοιχείων της μετατρεπομένης εταιρείας περιλαμβάνονται ακίνητα ή εμπράγματα δικαιώματα επι ακινήτων.

Η μετατροπή της ομόρρυθμης εταιρείας σε ετερόρρυθμη με την τήρηση των νομικών διατυπώσεων δημοσιότητας, δεν επιφέρει διάλυση του νομικού προσώπου της ομόρρυθμης, αλλά αυτή συνεχίζεται με άλλο νομικό τύπο.

Τα ίδια ισχύουν στην περίπτωση μετατροπής ετερόρρυθμης εταιρείας σε ομόρρυθμη. Σε αυτή την περίπτωση όμως τα ετερόρρυθμα μέλη της εταιρείας μεταβάλλονται σε ομορρύθμους εταίρους ή αποχωρούν απ'αυτήν. Συνεπώς θα γίνει τροποποίηση του καταστατικού, το δε έγγραφο θα υποβληθεί σε όλες τις διαδικασίες θεωρήσεως στην οικονομική εφορία και δημοσιεύσεως στο Πρωτοδικείο.

Η μετατροπή μιάς ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης γίνεται μόνο με συμβολαιογραφικό έγγραφο και όχι με ιδιωτικό, αφού ο νόμος προβλέπει ότι η ίδρυση εταιρείας περιορισμένης ευθύνης γίνεται μόνο ενώπιον συμβολαιογράφου.

Για την μετατροπή μιάς ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας σε Ε.Π.Ε. απαιτείται:

- α) Σχετική συμφωνία των μελών της μετατρεπομένης εταιρείας
- β) Η συμφωνία αυτή να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και να περιλαμβάνει τα κύρια σημεία του νόμου περί εταιρειών περιορισμένης ευθύνης.

γ) Πριν συνταχθεί το συμβολαιογραφικό έγγραφο για την ίδρυση εκ μετατροπής της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης πρέπει να εκτιμηθεί το σύνολο των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού της μετατρεπομένης προσωπικής εταιρείας και να προσδιορισθεί η θετική καθαρή θέση που θα αποτελέσει το εταιρικό κεφάλαιο της Ε.Π.Ε. Το εταιρικό κεφάλαιο της ιδρυομένης Ε.Π.Ε., δεν πρέπει να είναι κατώτερο από αυτό που ορίζει ο νόμος δηλ. το ποσό των 200.000 δρχ. καθώς και η μερίδα συμμετοχής κάθεεταίρου δεν μπορεί να είναι κατώτερη των 10.000 δρχ.

Εφόσον η καθαρή θέση της μετατρεπομένης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας είναι μικρότερη από το ποσό των 200.000 δρχ. η μεγαλύτερη μεν αλλά όχι στρογγυλοποιημένη σε δεκάδες χιλιάδες, θα εισφερθούν ανάλογα μετρητά για τη στρογγυλοποίηση.

Στην προερχόμενη από την μετατροπή Ε.Π.Ε. θα συμμετέχουν όλοι οι εταίροι που ήταν μέλη της μετατραπείσης προσωπικής εταιρείας και μάλιστα κατά την ίδια αναλογία. Είναι επιτρεπτό, όμως, όπως ένας από τους εταίρους της ομόρρυθμης ή της ετερόρρυθμης εταιρείας να εισφέρει μετρητά ή άλλο είδος στο σχηματισμό του αρχικού κεφαλαίου της Ε.Π.Ε. οπότε φυσικά θα μεταβληθεί η αναλογία συμμετοχής των εταίρων της Ε.Π.Ε. σ'αυτήν.

Το τροποποιημένο καταστατικό της μετατρεπομένης εταιρείας σε Ε.Π.Ε. υπόκεινται στην διαδικασία δημοσιεύσεως όπως και στην περίπτωση ιδρύσεως Ε.Π.Ε.

Οι ομόρρυθμοι εταίροι της μετατρεπομένης ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας ευθύνονται και μετά την μετατροπή έναντι των τρίτων για τα χρέη της μετατραπείσης απεριορίστως και σε ολόκληρο. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, για τα χρέη της μετατραπείσης προσωπικής εταιρείας.

Η διαδικασία μετατροπής ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρείας σε ανώνυμη εταιρεία είναι βασικά ίδια με την μετατροπή προσωπικής εταιρείας σε Ε.Π.Ε. βασική διαφορά είναι ως προς το ύψος του κεφαλαίου που το ελάχιστο για την ίδρυση Α.Ε. από μετατροπή άλλης εταιρείας το ποσό των 60.000.000 δρχ. Επίσης διαφορά υπάρχει στην διαδικασία δημοσιεύσεως της εταιρείας. Επί συστάσεως Ε.Π.Ε. το καταστατικό της καταχωρείται στα βιβλία του Πρωτοδικείου της Έδρας αυτής και στην συνέχεια το καταστατικό δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως, ενώ επί συστάσεως ανώνυμης εταιρείας το καταστατικό της υποβάλλεται στην οικεία Νομα-

ρχία για έγκριση και καταχώριση στο Μητρώο Ανωνύμων εταιρειών αυτής. Μέσω της Νομαρχίας γίνεται επίσης η δημοσίευση της ανακοινώσεως συστάσεως της ανώνυμης εταιρείας στην Εφημερίδα της κυβερνήσεως.

Για τα προϋπάρχοντα τηςμετατροπής χρέη της ομόρρυθμης εταιρείας ευθύνεται η ανώνυμη εταιρεία και οι πρώην ομόρρυθμοι εταίροι.

Η μετατροπή ανώνυμης εταιρείας σε εταιρεία περιορισμένης ευθύνης και αντίστροφα προβλέπεται απο το νόμο.

Έτσι προϋπόθεση για την μετατροπή αυτή η λήψη απόφασης απο την καταστατική γενική συνέλευση, η οποία πρέπει να περιβληθεί τον τύπο του συμβολαιογραφικού εγγράφου και να περιέχει το ελάχιστο περιεχόμενο καταστατικού Ε.Π.Ε. Στην συνέχεια το συμβολαιογραφικό αυτό έγγραφο θα τηρήσει τις διατυπώσεις δημοσιότητας του καταστατικού Ε.Π.Ε. Πριν απο την σύνταξη του καταστατικού θα πρέπει να έχει γίνει αποτίμηση των περιουσιακών στοιχείων της ανώνυμης εταιρείας.

Οι αναγκαίες για την μετατροπή πράξεις δεν υπόκεινται στην καταβολή φόρου, τέλους ή δικαιώματος υπερ του δημοσίου ή υπερ τρίτων εφόσον: α) το ενεργητικό και παθητικό της μετατρεπομένης εταιρείας δεν υφίσταται μεταβολή και β) οιμέτοχοι της μετατρεπομένης ανώνυμης εταιρείας μετέχουν στην προκύπτουσα απο την μετατροπή Ε.Π.Ε. με ίση ή ανάλογη μερίδα εκείνης που ε χαν στην ανώνυμη εταιρεία.

Η μετατροπή εταιρείας περιορισμένης ευθύνης σε ανώνυμη εταιρεία γίνεται με απόφαση της συνελεύσεως των εταίρων της Ε.Π.Ε. που λαμβάνεται με πλειοψηφία τουλάχιστον των τριών τετάρτων του όλου αριθμού των εταίρων, οι οποίοι να εκπροσωπούν τα τρία τέταρτα του όλου εταιρικού κεφαλαίου.

Όπως στην μετατροπή της Α.Ε. σε Ε.Π.Ε. έτσι και σ'αυτή την περίπτωση απαιτείται να εκτιμηθούν όλα τα στοιχεία του ενεργητικού και του παθητικού της Ε.Π.Ε. τα οποία πρέπει να καλύψουν το κατώτατο όριο του μετοχικού κεφαλαίου της ανώνυμης εταιρείας που ορίζει ο νόμος για αυτή την περίπτωση δηλ. το ποσό των 60.000.000 δραχ. Σε αντίθετη περίπτωση η διαφορά καλύπτεται με νέες εισφορές των εταίρων ή και τρίτων.

Η απόφαση περί μετατροπής της Ε.Π.Ε. σε ανώνυμη εταιρεία, που διατυπώνεται με την μορφή καταστατικού, πρέπει να περιβληθεί τον τύπο συμβολαιογραφικού εγγράφου και να υποβληθεί στη

συνέχεια στην οικεία Νομαρχία για έγκριση όπως ορίζει ο νόμος. Στην συνέχεια θα τηρηθούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας του εγγράφου δηλ. καταχώρηση στο Μητρώο Ανωτύμων Εταιρειών της Νομαρχίας και δημοσίευση ανακοινώσεως συστάσεως της ανώνυμης εταιρείας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Η ονομαστική αξία της μετοχής της ανώνυμης εταιρείας, που προέκυψε από την μετατροπή, πρέπει να είναι ίση με το εταιρικό μερίδιο ή ακριβές πολλαπλάσιο του και σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 30.000 δρχ. Ο περιορισμός αυτός προκύπτει από τις διατάξεις του νόμου που ισχύουν για τα εταιρικά μερίδια της Εταιρείας περιορισμένης Ευθύνης.

Οι εταίροι της Ε.Π.Ε., που διαφώνησαν, μπορούν έστω και αν το καταστατικό περιέχει αντίθετη διάταξη, να μεταβιβάσουν τα μερίδια τους σε τρίτους.

**18. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ, ΠΟΥ ΤΗΡΕΙ
Γ' ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ ΒΙΒΛΙΑ ΣΕ Α.Ε.**

Για παράδειγμα παίρνουμε την βιομηχανική εταιρία της Θεσ/νίκης Μ.Ζάρας & Σία Ο.Ε. που στις 24.11.1992 αποφάσισαν οι εταίροι της να την μετατρέψουν σε Α.Ε.

Τα γεγονότα και οι ενέργειες που ακολουθούν έχουν την εξής σειρά.

24.11.1992 ΓΕΓΟΝΟΣ

Αποφάσισαν ομόφωνα οι εταίροι της παραπάνω Ο.Ε. να την μετατρέψουν σε Α.Ε. και δίνουν εντολή στον δικηγόρο τους να ενεργήσει τα νόμιμα.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Ο δικηγόρος (ή ο λογιστής) της εταιρείας Μ.Ζάρας & Σία Ο.Ε. καταβάλλει στη ΔΟΥ π.χ. 40.000 δρχ. και παίρνει ένα διπλότυπο πληρωμής. Στη συνέχεια υποβάλλει (π.χ. με 25.11.1992) αίτηση στη διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου της Νομαρχίας Θεσ/νίκης για την εκλογή των εκπροσώπων της και για την συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 9 του Ν. 2190/20 που θα εκτιμήσει τα περιουσιακά στοιχεία της Ο.Ε.

Στην αίτηση επισυνάπτεται το παραπάνω διπλότυπο της ΔΟΥ και ένας ισολογισμός με 31.12.1991 (δηλαδή ο τελευταίος ισολογισμός που συντάχθηκε πριν από την μετατροπή).

Αντίγραφο της παραπάνω αίτησης μαζί με φωτοτυπία του πιο πάνω διπλότυπου της ΔΟΥ και με αντίγραφο ισολογισμού της 31.12.1991 υποβάλλονται και στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο της Θεσ/νίκης για να ορίσουν και αυτοί τον εκπρόσωπό τους.

Η αίτηση συντάσσεται περίπου ως εξής:

Στοιχεία της εταιρείας

Μ. Ζάρας & Σία Ο.Ε.

.....

.....

θεσ/νίκη 25.11.1992

Π Ρ Ο Σ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ

.....

.....

Κύριοι,

Αποφασίσαμε να μεταρέψουμε την εταιρεία μας "Μ. Ζάρας & ΣΙΑ Ο.Ε.".... σε Α.Ε. Για το λόγο αυτό, σας στέλνουμε συνημμένα ισολογισμό με 31.12.1991 (τελευταίο ισολογισμό που συντάξαμε) και παρακαλούμε να προβείτε στις νόμιμες ενέργειες που απαιτούνται για τον καθορισμό των εκπροσώπων σας και την συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 9 του Ν.2190/20 που θα εκτιμήσει τα περιουσιακά στοιχεία της εταιρίας μας λόγω μετατροπής σε Α.Ε.

Με εκτίμηση

4.12.1992 ΓΕΓΟΝΟΣ

Συγκροτήθηκε η επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2190/20

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Η επιτροπή του άρθρου 9 που αποτελείται από 2 υπαλλήλους του Υπουργείου Εμπορίου και από 1 υπάλληλο του Ε.Β.Ε.Θ. πηγαίνει στο εργοστάσιο της Ο.Ε. και προβαίνει σε σχετικό έλεγχο των βιβλίων της και σε εκτίμηση των περιουσιακών της στοιχείων.

Στη συνέχεια, η επιτροπή συντάσσει την "Έκθεση εκτίμησης του κατά την 31.12.1991 ενεργητικού και παθητικού της Ο.Ε.

Αντίγραφο της έκθεσης αυτής παίρνει και ο δικηγόρος της εταιρείας που με βάση αυτήν συντάσσει με τον συμβολαιογράφο το καταστατικό ίδρυσης της Α.Ε.

31.12.92 ΓΕΓΟΝΟΣ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Συντάσσεται ο ισολογισμός της Ο.Ε. από το λογιστή της εταιρείας, κανονικά όπως κάθε χρόνο. Οι αποσβέσεις υπολογίζονται με τα νόμιμα ποσοστά πάνω στην αξία κτήσης, όπως υπολογίζονταν κανονικά και στα προηγούμενα έτη και όχι πάνω στην αξία εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9.

18.1.93 ΓΕΓΟΝΟΣ-ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Συντάχθηκε από τον συμβολαιογράφο το καταστατικό ίδρυσης της Α.Ε. Στη συνέχεια, ένα ή δύο καταστατικά προσκομίζονται στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου.

8.2.93 ΓΕΓΟΝΟΣ

Το καταστατικό ίδρυσης της Α.Ε. καταχωρείται στα βιβλία της Διεύθυνσης του Υπουργείου Εμπορίου και παίρνει η Α.Ε. τον Αριθμό Μητρώου καταχώρησης (Μετά, αφού ληφθεί ο Αριθμός Μητρώου, πληρώνεται στη ΔΟ.Υ ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων).

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Απο την ημέρα αυτή θεωρείται ότι υφίσταται η Α.Ε. Επειδή το χρονικό διάστημα απο 1.1.93 8.2.93 είναι αρκετά μεγάλο, θα πρέπει ο λογιστής να ξανασυντάξει ισολογισμό για την Ο.Ε. με 8.2.1993. Οι αποσβέσεις του χρονικού αυτού διαστήματος απο 1.1.93 8.2.93 υπολογίζονται με πολλαπλασιασμό των νόμιμων ποσοστών αποσβέσεων πάνω στην αρχική αξία των παγίων και όχι πάνω στην αξία εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9.

Αφού λοιπόν συνταχθεί ο ισολογισμός με 8.2.93 και προσδιοριστούν τα αποτελέσματα του χρονικού διαστήματος απο 1.1.93 8.2.93, τα οποία φορολογούνται στο όνομα της Ο.Ε. και των εταιρών της θα γίνουν στη συνέχεια οι εγγραφές μετατροπής που θα καταχωρηθούν στο βιβλίο εγγραφών ισολογισμών της Ο.Ε.

Εκείνο που θα πρέπει να γνωρίζει ο λογιστής, είναι ότι τα αποσβεσμένα πάγια που εμφανίζονται στον ισολογισμό με 31.12.91 θα εξισωθούν και θα μεταφερθούν στην πίστωση των αντίστοιχων κύριων υπολογ/σμών Πάγια. Με τα ποσά όμως των αποσβέσεων που πιστώθηκαν οι λογ/σμοί Αποσβεσμένα πάγια απο 1.1.1992 8.2.1993 θα παραμείνουν στους λογ/σμούς αυτούς και θα μεταφερθούν στην Α.Ε. Επίσης η αναπόσβεστη αξία των παγίων στοιχείων θα αναπροσαρμοστεί και θα γίνει ίση με την αξία εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9. Η διαφορά που προκύπτει ονομάζεται υπεραξία.

Έτσι στην απογραφή έναρξης των εργασιών της Α.Ε. θα γραφούν τα πάγια με την αξία εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9 και τα αποσβεσμένα πάγια με τις αποσβέσεις του χρονικού διαστήματος απο 1.1.92 8.2.93.

Οι αποσβέσεις θα γίνονται στο εξής κάθε χρόνο στα βιβλία της Α.Ε. με τα νόμιμα ποσοστά αποσβέσεων πάνω στην αξία εκτίμησης των παγίων στοιχείων και θα σταματήσουν να γίνονται, όταν τα αποσβεσμένα φθάσουν συνολικά (συμπεριλαμβανομένων και των αποσβέσεων του χρονικού διαστήματος απο 1.1.92 8.2.93) στο ύψος της αξίας εκτίμησης της επιτροπής του άρθρου 9 μείον 1 δρχ. για κάθε ένα πάγιο στοιχείο χωριστά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗΣ ΜΙΑΣ ΕΠΕ ΣΕ Α.Ε.

5.11.1992 ΓΕΓΟΝΟΣ

Η εταιρεία Β.Ζιούτας & Σία ΕΠΕ είναι υφαντήριο και ιδρύθηκε την 19.8.1991 με εταιρικό κεφάλαιο 1.000.000 δραχ. και με την υποχρέωση να συντάξει τον πρώτο ισολογισμό της την 31.12.92.

Στο κεφάλαιο της ΕΠΕ συμμετέχουν ο Βασίλειος Ζιούτας με 60% και ο Γεώργιος Νένας με 40%. Την 5.11.1992 οι εταίροι της ΕΠΕ αποφασίζουν να μεταρρέψουν την εταιρία τους σε Α.Ε.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- 1) Την 5.11.1992 οι εταίροι της ΕΠΕ θα συνέλθουν σε έκτακτη Γενική Συνέλευση με μοναδικό θέμα την μετατροπή της εταιρίας τους σε Α.Ε. Η απόφαση αυτή της Γενικής Συνέλευσης γίνεται με συμβολαιογραφικό έγγραφο, που έχει πανομοιότυπο περιεχόμενο που το γνωρίζουν οι συμβολαιογράφοι και δεν χρειάζεται να το αναπτύξουμε εδώ.
- 2) Ο λογιστής της ΕΠΕ θα συντάξει κανονικά ισολογισμό με 5.11.1992, όπως ακριβώς θα τον συνέτασε την 31.12.1992 δηλαδή με απογραφή και με λογιστικές εγγραφές προσδιορισμού των αποτελεσμάτων χρήσης.

Την απογραφή και τον ισολογισμό που θα συντάξει με 5.11.1992 θα τα καταχωρήσει κανονικά στο βιβλίο απογραφών με ημερομηνία 5.11.1992.

ΣΗΜ. Αν είχε συντάξει ισολογισμό με 31.12.1991, δεν θα χρειαζόταν η σύνταξη του παραπάνω ισολογισμού, διότι η εκτίμηση της επιτροπής του άρθρου 9 θα γινόταν πάνω στον ισολογισμό της 31.12.1991.

20.11.92 ΓΕΓΟΝΟΣ

Στις 20.11.1992 ο λογιστής της ΕΠΕ έχει ολοκληρώσει την απογραφή και την σύνταξη του ισολογισμού της 5.11.1992.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

α) Καταχωρεί την απογραφή και τον ισολογισμό στο βιβλίο απογραφών με ημερομηνία 5.11.1992 ως εξής:

Προσοχή: Θα γραφεί πρώτα η απογραφή, μετά ο ισολογισμός και μετά η ανάλυση αποτελεσμάτων χρήσης.

**Απογραφή με 5.11.92 της εταιρείας
Β.ΖΙΟΥΤΑΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ**

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΑΓΙΟ

12 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ		980.250
12.000.000 Μηχανές ύφανσης με 18%	1.100.000	
12.99.000 Αποσβεσμένα μηχανήματα	<u>- 119.750</u>	
16 ΕΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ		44.920
16.10.000 Έξοδα α'εγκατάστασης	44.911	
16.99.010 Αποσβεσμένα έξοδα ίδρυσης	<u>-4.991</u>	
Σύνολο πάγιων στοιχείων		<u>1.025.170</u>

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ-ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ

33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		842.125
33.07.000 Β.Ζιούτας	842.125	
21 ΠΡΟΙΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΗ		22.713.593
21.00.000 Κουβέρτες με 18%		
τεμ. 1.334x17.027 δρχ.	22.713.593	
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		372.821
38.00.000 Ταμείο	372.821	
Σύνολο κυκλοφορούντος και διαθεσίμου		<u>23.928.539</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

24.953.709

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

ΙΔΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ

40 ΚΕΦΑΛΑΙΟ		1.000.000
40.06.000 Εταιρικό κεφάλαιο	1.000.000	
42 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		5.611.363
42.00.000 Υπόλοιπο κερδών εις νέο	5.611.363	
Σύνολο ιδίων κεφαλαίων		<u>6.611.363</u>

ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

50 ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		18.342.346
50.00.000 Αναγνώστου Γεώργιος	10.000.000	
50.00.001 Γιανιώτης Θεόδωρος	8.342.346	
Σύνολο βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων		<u>18.342.346</u>

ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

24.953.709

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ Β.ΖΙΟΥΤΑΣ & ΣΙΑ ΕΠΕ ΜΕ

5.11.1992

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

12 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	1.100.000	
ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	<u>- 119.750</u>	980.250
16 ΕΣΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ		
ΑΠΟΣΒΕΣΗΣ	49.911	
ΑΠΟΣΒΕΣΜΕΝΑ ΕΣΟΔΑ	<u>- 4.991</u>	44.920
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ		842.125
21.ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ ΚΑΙ ΗΜΙΤΕΛΗ		22.713.593
38 ΧΡΗΜΑΤΙΚΑ ΔΙΑΘΕΣΙΜΑ		<u>372.821</u>
Σύνολο Ενεργητικού		<u>24.953.709</u>

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

40 ΚΕΦΑΛΑΙΟ		1.000.000
42 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ		5.611.363
50 ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ		<u>18.342.346</u>
Σύνολο Παθητικού		<u>24.953.709</u>

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΧΡΗΣΗΣ ΜΕ 5.11.1992

ΧΡΕΩΣΗ

60 ΑΜΟΙΒΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	3.000.000
61 ΑΜΟΙΒΕΣ ΚΑΙ ΕΣΟΔΑ ΤΡΙΤΩΝ	2.000.000
66 ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ	119.750
24 Α' ΚΑΙ Β' ΥΔΕΣ	44.000.000
86 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΗ	<u>5.611.363</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΧΡΕΩΣΗΣ	<u>54.731.113</u>

ΠΙΣΤΩΣΗ

71 ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	30.017.520
74 ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ	2.000.000
21 ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ	<u>22.713.593</u>
ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΗΣ	<u>54.731.113</u>

Ο ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

Ο ΛΟΓΙΣΤΗΣ

β) Ο διαχειριστής της ΕΠΕ με ημερομηνία που θα είναι μετά από την 5.11.1992 π.χ. 20.11.1992, υποβάλλει αίτηση στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου, για συγκρότηση της επιτροπής του άρθρου 9 του Ν.2190, με συνημμένα ένα παράβολο των 35.000 δρχ. του Δημοσίου Ταμείου και ένα αντίγραφο του ισολογισμού της 5.11.1992 ίδια αίτηση και με φωτοτυπίες του παραβόλου και του ισολογισμού υποβάλλει ο διαχειριστής συγχρόνως και στο Εμπορικό και Βιομηχανικό Επιμελητήριο για να ορίσουν οι αρμόδιοι του Επιμελητηρίου τον εκπρόσωπό τους.

4.12.92 ΓΕΓΟΝΟΣ

Η αίτηση για την μετατροπή που υποβλήθηκε την 20.11.1992 εγκρίθηκε από τη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου και έστω ότι στις 4.12.1992 συγκροτείται η επιτροπή.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- α) Η επιτροπή θα μεταβεί στην έδρα της εταιρείας και θα κάνει έλεγχο στο βιβλίο απογραφών και ισολογισμών και όπου αλλού θεωρεί απαραίτητο για έλεγχο.
- β) Στη συνέχεια η επιτροπή θα συντάξει έκθεση για τα στοιχεία του παραπάνω ισολογισμού. Στην έκθεση αυτή, η επιτροπή εκτιμά τα στοιχεία της επιχείρησης ως εξής: (Τα παραθέτουμε παραπλεύρως με τα στοιχεία του παραπάνω ισολογισμού για αντιπαραβολή και συσχέτισμό).

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	ΙΣΟΛΟΓ.	ΑΠΟΤΙΜ.
ΛΟΓ/ΣΜΟΙ	ΜΕ 5.11.92	ΜΕ ΤΟ Ν 2190
12 ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ	980.250	980.250
16 ΑΞΟΔΑ ΠΟΛΥΕΤΟΥΣ ΑΠΟΣ.	44.920	—
33 ΧΡΕΩΣΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ	842.125	—
21 ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΟΙΜΑ & ΗΜΙΤ.	22.713.593	22.713.593
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	24.953.709	24.066.664
ΠΑΘΗΤΙΚΟ	ΙΣΟΛΟΓ.	ΑΠΟΤΙΜ.
ΛΟΓ/ΣΜΟΙ	ΜΕ 5.11.92	ΜΕ ΤΟ Ν.2190
40 ΚΕΦΑΛΑΙΟ	1.000.000	1.165.000
42 ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΣ ΝΕΟ	5.611.363	4.689.238
50 ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	18.342.346	18.342.348
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ	24.953.709	24.066.664

ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

1) Η επιτροπή θεωρεί ότι τα έξοδα ίδρυσης και οργάνωσης δρχ. 44.920 δεν μπορούν ν'αποτελέσουν στοιχείο του Ενεργητικού και τα μηδενίζει.

2) Στους χρεώστες υπάρχει το ποσό 842.125 δρχ. που είναι οι προκαταβολές που έχει πάρει ο διαχειριστής Β.Ζιούτος έναντι κερδών χρήσης.

Το ποσό αυτό, η επιτροπή το αφαιρεί απο την αναλογία του στα καθαρά κέρδη και γι'αυτό το μηδενίζει.

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

Η επιτροπή εκτιμά ότι τα κέρδη χρήσης που δεν μοιράστηκαν στους εταίρους έχουν ως εξής:

Β.Ζιούτος	5.411.363 X 60% =	2.404.693
Γ.Νένας	5.411.363 X 40% =	2.164.545
Σύνολο		<u>4.569.238</u>

γ) Ένα αντίγραφο απο την παραπάνω έκθεση της επιτροπής κοινοποιείται και στην εταιρεία.

14.12.92 ΓΕΓΟΝΟΣ

Το αντίγραφο της παραπάνω έκθεσης που συντάχθηκε απο την εκτιμητική επιτροπή, ήρθε στην ΕΠΕ. Μέσα σ'αυτό αναφέρεται αναλυτικά πόσο εκτιμάται απο την επιτροπή του Ν.2190 το ενεργητικό και το παθητικό της επιχείρησης σε αναλυτικούς λογ/σμούς.

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Με βάση το αντίγραφο αυτό συντάσσεται το καταστατικό της Α.Ε. Έστω ότι συντάχθηκε με ημερομηνία 14.12.92. Μέσα στο καταστατικό περιλαμβάνονται, εκτός των άλλων και οι παρακάτω όροι που ενδιαφέρουν το λογιστήριο.

α) Από 6.11.1992 και μέχρι την καταχώρηση της Α.Ε. στο Μητρώο Ανωνύμων εταιρειών, οι διενεργούμενες πράξεις θα καταχωρούνται στα βιβλία της ΕΠΕ αλλά για λογισμό της Α.Ε. εφόσον φυσικά το αποτέλεσμα είναι θετικό. Ο όρος αυτός γράφεται συνήθως για να καλύψει τους μετόχους που θα μείνουν στην εταιρεία, σε περίπτωση αποχώρησης ορισμένων απ'αυτούς. Από φορολογικής όμως πλευράς δεν έχει καμιά ιδιαίτερη σημασία.

β) Το μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. ορίζεται σε 60.000.000 δρχ. (6.000 ανώνυμες κοινές μετοχές, ονοματικής αξίας 10.000 δρχ.).

Τις μετοχές θα πάρουν τα εξής πρόσωπα:

Β. Ζιούτας	2.220 μετοχές X 10.000 δρχ.	= 22.200.000	
Γ. Νένας	120 μετοχές X 10.000 δρχ.	= 1.200.000	
Δ. Χουσιάδης	<u>3.660</u> μετοχές X 10.000 δρχ.	= <u>36.600.000</u>	
Σύνολο	<u>6.600</u> μετοχές X 10.000 δρχ.	= <u>60.000.000</u>	= Μετοχικό κεφάλαιο

γ) Το μετοχικό κεφάλαιο αποφασίστηκε να καλυφθεί ως εξής:

1) Ένα μέρος του μετοχικού κεφαλαίου θα καλυφθεί από το υπόλοιπο του εταιρικού κεφαλαίου της ΕΠΕ που είναι 1.115.080 δρχ. (1.200.000 δρχ. 44.920 δρχ. έξοδα ίδρυσης) και που κατανέμεται ως εξής:

Β. Ζιούτας	1.155.080 X 60% =	693.048 δρχ.
Γ. Νένας	1.155.080 X 40% =	<u>462.032 δρχ.</u>
Σύνολο		<u>1.155.080 δρχ.</u>

2) Ένα άλλο μέρος του μετοχικού κεφαλαίου θα καλυφθεί από τα κέρδη της ΕΠΕ που δεν διανέμονται. Έτσι έχουμε:

Β. Ζιούτας	2.404.693
Γ. Νένας	<u>737.968</u>
Σύνολο	<u>3.142.661</u>

ΣΗΜ.= Ο Γ.Νένας θα εισπράξει το υπόλοιπο απο τα κέρδη του που είναι 1.426.577 δραχ. (2.164.545 737.968=1.426.577) τα οποία δεν κεφαλαιοποιήθηκαν κατά την επιθυμία του Γ.Νένα. Το ποσό αυτό θα το εισπράξει μέχρι 30.6.93, γιατί έτσι συμφωνήθηκε και γράφτηκε στο καταστατικό της Α.Ε.

3) Επίσης, το υπόλοιπο μέρος του μετοχικού κεφαλαίου θα καλυφθεί απο νέες εισφορές που θα καταβάλουν οι μέτοχοι σε μετρητά, ως εξής:

Β.Ζιούτας	19.102.259 δραχ.
Δ.Χουσιάδης	<u>36.600.000 δραχ.</u>
Σύνολο	<u>55.702.259 δραχ.</u>

Ανακεφαλαίωση των ποσών συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο

Σύμφωνα με τα παραπάνω, οι μέτοχοι που θα συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο της Α.Ε. θα συνεισφέρουν τα εξής ποσά:

Μέτοχοι	Ποσά απο εταιρικό κεφάλαιο της ΕΠΕ	Ποσά απο κέρδη της ΕΠΕ	Συνολικό ποσό απο ΕΠΕ	Νέες εισφ. σε μετρητά	Μετοχικό κεφ.Ποσό συμ/χής στην α.ε.
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Β.Ζιούτας	693.048	2.404.693	3.097.741	19.102.259	22.200.000
Γ.Νένας	462.032	737.968	1.200.00	—	1.200.000
Δ.Χουσιάδης				36.600.000	36.600.000
Σύνολα	1.155.080	3.142.661	4.297.741	55.702.259	60.000.000

δ) Στη συνέχεια η επιχείρηση προσκομίζει στη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου δύο αντίγραφα απο το καταστατικό που συνέταξε. Με βάση αυτά, η διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου παρέχει την άδεια σύστασης της Α.Ε. που φέρει την επωνυμία Β.Ζιούτας Α.Ε. εγκρίνει το καταστατικό της Α.Ε. και καταχωρεί της εταιρεία στο Μητρώο Ανωνύμων Εταιρειών.

Η εγκριτική αυτή απόφαση μαζί με μια περίληψη του καταστατικού στέλνονται απ' ευθείας απο τη Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου στο Εθνικό τυπογραφείο για να δημοσιευθούν στην εφημερίδα της Κυβέρνησης. Επίσης ένα αντίγραφο της παραπάνω εγκριτικής απόφασης στέλνεται και στην Α.Ε.

Με βάση το αντίγραφο αυτό η Α.Ε. θεωρεί τα βιβλία και στοιχεία της στην αρμόδια ΔΟ.Υ

19. ΦΟΡΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

Γενικά

Όταν μια επιχείρηση ανήκει σ'ένα άτομο τότε λέγεται ατομική επιχείρηση και όταν ανήκει σε περισσότερα απο ένα άτομα τότε λέγεται εταιρεία. Οι τύποι των εταιριών που υπάρχουν σήμερα στην Ελλάδα είναι η Ομόρρυθμη Εταιρεία (Ο.Ε.) η Ετερόρρυθμη Εταιρεία (Ε.Ε.) η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ) και η Ανώνυμη Εταιρεία (Α.Ε.) Επίσης υπάρχουν οι Συνεταιρισμοί και οι κοινοπραξίες.

Κατά τη σύσταση και αύξηση του κεφαλαίου και του ενεργητικού, καθώς και κατά τη μετατροπή και σγχώνευση, με ορισμένες προϋποθέσεις, των εμπορικών και λοιπών εταιριών, των συνεταιριστικών οργανώσεων, των κοινοπραξιών και των νομικών προσώπων γενικά που επιδιώκουν σκοπούς κερδοσκοπικούς, επιβάλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων που είναι 1% πάνω στο ποσό του κεφαλαίου της σύστασης αύξησης κλπ.

Ο φόρος αυτός καταβάλλεται μέσα σε 15 ημέρες απο τη σύνταξη του εσχετικού εγγράφου (καταστατικού κλπ) και πάντως πριν απο τη δημοσίευση ή τη σχετική εγγραφή στα οικεία βιβλία, στην περίπτωση που δεν συντάσσεται έγγραφο (ΕΔΥΟ Σ.1963/πολ. 192/18.1.1987).

Αν δεν καταβληθεί ο φόρος μέσα σε 15 ημέρες, τότε μπαίνει πρόστιμο 5% για κάθε μήνα καθυστέρησης που φτάνει μέχρι το 50% του αρχικού φόρου.

Σε περίπτωση ανακριβούς δήλωσης, μπαίνει προσαύξηση 75% στο φόρο που δεν δηλώθηκε (με συμβιβασμό κατεβαίνει στο 1/3 αυτής).

Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης για την καταβολή του φόρου, μπαίνει προσαύξηση 150% πάνω στο φόρο που αναλογεί (με συμβιβασμό κατεβαίνει στο 1/3 αυτής).

Σε περίπτωση μη υποβολής δήλωσης για την καταβολή του φόρου, μπαίνει προσαύξηση 150% πάνω στο φόρο που αναλογεί (με συμβιβασμό κατεβαίνει στο 1/3 αυτής).

Σε ποιές περιπτώσεις επιβάλλεται ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων (άρθρα 18,19 Ν. 1676/86).

1. Όταν γίνεται σύσταση μιας εταιρείας οποιασδήποτε μορφής απο τις παραπάνω ονομαζόμενες, επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων 1%. Ο φόρος αυτός υπολογίζεται πάνω στην πραγματική αξία των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται και αποτελούν το κεφάλαιο της εταιρίας.

Για τις Ο.Ε. και Ε.Ε. που το κεφάλαιο δεν είναι ορισμένο, οι εταιρίες αυτές μπορεί να έχουν οποιοδήποτε χρηματικό ποσό, κατά την κρίση των ιδρυτικών τους μελών.

Για τις κοινοπραξίες, κοινωνίες, αστικές εταιρείες κλπ επειδή δεν υποχρεώνονται να αναγράφουν κεφάλαιο, κατά τη σύστασή τους, δεν καταβάλλεται φόρος. Αν όμως αναγράφουν εισφορές διαφόρων περιουσιακών στοιχείων, οι εισφορές αυτές θα αποτιμηθούν για την εξεύρεση της παραγματικής αξίας πάνω στην οποία θα επιβληθεί ο φόρος αυτός.

Πραγματική αξία είναι εκείνη στην οποία θα μπορούσε κάποιος να μεταβιβάσει με ευχέρεια τα δικαιώματά του. Η εξακρίβωσή της γίνεται πάντοτε απο τη ΔΟΥ εκτός απο τις συστάσεις και αυξήσεις κεφαλαίων Α.Ε. και ΕΠΕ που γίνονται υποχρεωτικά απο την επιτροπή του άρθρου 9 του Ν.2190.

Επίσης, σε περίπτωση που ένας εταίρος εισφέρει στην εταιρεία για κάλυψη της εισφοράς του π.χ. ένα ακίνητο και η εταιρεία αναλαμβάνει ένα χρέος που έχει ο εταίρος έναντι τρίτου, το οποίο προέρχεται απο την αγορά του ακινήτου αυτού, τότε το χρέος αυτό θα εκπέσει απο την πραγματική αξία για τον υπολογισμό του φόρου.

Π.χ. αν το ακίνητο εισφέρει ο Α στην Ο.Ε. είναι 1.000.000 δρχ. και το χρέος 600.000 δρχ. τότε ο φόρος θα υπολογιστεί στις 400.000 δρχ. (1.000.000-600.000).

2. Όταν γίνεται αύξηση κεφαλαίου των παραπάνω εταιριών επιβάλλεται και πάλι φόρος 1% πάνω στην πραγματική αξία των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων που εισφέρονται και αποτελούν την αύξηση του κεφαλαίου της εταιρείας.

Η αναπροσαρμογή όμως του κεφαλαίου των παραπάνω εταιριών που γίνεται με βάση διάταξης νόμου (π.χ. Ν.1249/82) δεν υπόκειται στο φόρο αυτό.

Όταν καταβάλλονται ποσά απο τους εταίρους προοριζόμενα για αύξηση κεφαλαίου, θα πρέπει να γράφεται στην σχετική εγγραφή ή στην απόδειξη, ρητά ο χρόνος κατά τον οποίο θα γίνει η αύξηση του κεφαλαίου που θα συμπεριλάβει τα ποσά αυτά.

3. Όταν γίνεται αύξηση του ενεργητικού των εταιριών αυτών με την εισφορά περιουσιακών στοιχείων κατά χρήση με την παροχή υπηρεσιών (δηλαδή προσωπικής εργασίας), επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων 1% πάνω στην πραγματική αξία των εισφερομένων κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων κλπ. Ειδικότερα: όταν εισφέρει κάποιος κινητό πράγμα (αυτοκίνητο, μηχάνημα κλπ), ή ακίνητο κατά χρήση, τότε ως αξία για τον υπολογισμό του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων παίρνεται η αξία που θα προκύψει αν πολλαπλασιαστεί το ετήσιο ενοίκιο του κινητού ή ακινήτου πράγματος με τον χρόνο για τον οποίο παρέχεται η χρήση αυτού.

Αν η διάρκεια εταιρίας είναι αόριστη, τότε ο φόρος θα υπολογίζεται πάνω στο δεκαπλούν του ετήσιου ενοικίου (άρθρ. 30 Β.Δ. 31.5.1919).

Για την αποτίμηση της προσωπικής εργασίας παίρνεται υπόψη το ποσοστό συμμετοχής του εταίρου στα κέρδη και τις ζημίες της εταιρίας κλπ., ο τρόπος απασχόλησής του, η συμβολή του στην προαγωγή του έργου της επιχείρησης, το ύψος της εισφοράς του σε σχέση με τις εισφορές των λοιπών εταίρων κλπ (σχετ. ΣΤ Ε 1328/65) (βλέπε παράδειγμα σελ. 621).

Στην περίπτωση που όλοι οι εταίροι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να εισφέρουν εκτός των άλλων περιουσιακών στοιχείων και προσωπική εργασία, τότε η αξία αυτή της προσωπικής εργασίας δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του φόρου.

4. Όταν γίνεται μετατροπή ατομικής επιχείρησης σε εταιρία, επιβάλλεται φόρος 1% στην πραγματική αξία των κάθε είδους περιουσιακών στοιχείων που ανήκουν στην μετατρεπόμενη ατομική επιχείρηση.

Το ίδιο γίνεται και όταν συγχωνεύεται μια ατομική επιχείρηση με εταιρεία ή όταν συγχωνεύονται δύο ή περισσότερες ατομικές επιχειρήσεις με σκοπό την ίδρυση εταιρίας ή όταν εξαγοράζεται μια ή περισσότερες ατομικές επιχειρήσεις απο εταιρία. Στις περιπτώσεις αυτές, ο φόρος επιβάλλεται πάνω στην πραγματική αξία των μετατρεπόμενων ή συγχωνευόμενων ατομικών επιχειρήσεων ή γενικά των προσώπων που δεν είναι εταιρίες κατά το χρόνο

της μετατροπής ή συγχώνευσης.

Σε ποιές περιπτώσεις δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων (αρθρ. 18.Ν1676/86).

Δεν επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων όταν επέρχονται οι παρακάτω πράξεις:

1. Η μεταβολή του σκοπού, της έδρας, της διεύθυνσης, της επωνυμίας, της μείωσης του κεφαλαίου και οποιουδήποτε άλλου όρου του καταστατικού.
2. Η παράταση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας.
3. Η μετατροπή της εταιρίας σε πρόσωπο σποικουδήποτε άλλου τύπου.
4. Η συγχώνευση εταιριών κλπ.
5. Η μεταφορά της πραγματικής διεύθυνσης από κράτος της ΕΟΚ στην Ελλάδα.
6. Η διανομή των περιουσιακών στοιχείων των εταιριών κλπ λόγω διάλυσής τους.
7. Η εκχώρηση μεταβίβαση ή ανάληψη μερίδας.
8. Οι παρεπόμενες συμβάσεις ή πράξεις τέτοιες είναι το ενέχυρο, η υποθήκη, η προσημείωση, η εγγύηση, η ποινική ρήτρα και κάθε άλλη ασφάλεια.

Οι εταιρείες κλπ για τις πράξεις που δεν υπόκεινται στο φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων υποβάλλουν στη ΔΟΥ αντίγραφο του τροποποιητικού κλπ για την ενημέρωσή της, αλλά και για την παραπέρα προσκόμιση του τροποποιητικού (Πρωτοδικείου κλπ).

Φορολογία

Υποκειμένο του φόρου

Στο φόρο του νομικού διατάγματος 3843/1958 περί φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων υπόκεινται:

- α) οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες
- β) Οι κατά τον νόμο 602 συνεταιρισμοί και οι ενώσεις αυτών
- γ) Οι ΕΠΕ

Υπολογισμός φορολογητέου εισοδήματος

1) Όταν μεταξύ των εισοδημάτων των νομικών προσώπων, συμπεριλαμβάνονται και μερίσματα ή κέρδη από συμμετοχή σε άλλες εταιρείες των οποίων τα κέρδη έχουν φορολογηθεί, τα εισοδήματα αυτά αφαιρούνται από τα συνολικά καθαρά κέρδη, προκειμένου υπολογισμού των φορολογητέων κερδών του νομικού προσώπου. Σε περίπτωση όμως που στα καθαρά κέρδη ανώνυμης εταιρείας, περιορισμένης ευθύνης και συνεταιρισμού συμπεριλαμβάνονται

εκτός απο τα μερίσματα και τα κέρδη απο συμμετοχή σε άλλες εταιρείες και εισοδήματα φορολογηθέντα κατ'ειδικό τρόπο ή αφορολόγητα έσοδα, αυτά κατ'αρχήν αφαιρούνται απο τα φορολογητέα κέρδη του νομικού προσώπου. Αν όμως το νομικό πρόσωπο προβεί σε διανομή μέρους των κερδών, τότε προστίθεται στην παραπάνω διαφορώ το μέρος των αφορολόγητων ή φορολογηθέντων κατά ειδικό τρόπο εσόδων που αναλογεί στα διανεμόμενα κέρδη. Ο επιμερισμός γίνεται με βάση τα διανεμόμενα κέρδη, αφού προηγουμένως γίνει αναγωγή τους σε μικτά, με την προσθήκη σ'αυτά του αναλογούντος φόρου, σε σχέση με τα συνολικά κέρδη, όπως προκύπτουν απο τον ισολογισμό του νομικού προσώπου.

Για τον προσδιορισμό των φορολογητέων κερδών πρέπει να ληφθούν υπόψη οι διατάξεις της παραγράφου εκείνης σύμφωνα με την οποία: "Σε περίπτωση που στα ακαθάριστα έσοδα περιλαμβάνονται και έσοδα που απαλλάσσονται του φόρου εισοδήματος ή φορολογούνται κατ'ειδικό τρόπο ή έσοδα και κέρδη απο συμμετοχή σε ημεδαπές εταιρείες, για τον υπολογισμό του καθαρού κέρδους της επιχείρησης που υπόκειται σε φορολογία, το συνολικό ποσό των δαπανών που πρόκειται να εκπεστεί, μειώνεται κατά τα εξής ποσά δαπανών που βαρύνουν τα πιο πάνω ακαθάριστα έσοδα.

α) Ποσό των χρεωστικών τόκων που εξευρίσκεται με επιμερισμό των τόκων αυτών μεταξύ των υποκειμένων στην φορολογία ακαθάριστων εσόδων και αυτών που αναφέρονται πιο πάνω.

β) Ποσοστό 5% των εσόδων που απαλλάσσονται της φορολογίας ή φορολογούνται κατ'ειδικό τρόπο ή των εσόδων απο μερίσματα και κέρδη απο συμμετοχή σε άλλες επιχειρήσεις ως λοιπές δαπάνες. Το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% των πάσης φύσεως δαπανών της επιχείρησης.

2) Σε περίπτωση διαλύσεως Α.Ε. θεωρείται ως κέρδος, φορολογούμενο στο όνομα του Νομικού προσώπου, το ποσό που λαμβάνουν οι μέτοχοι εκτός του πραγματικού καταβεβλημένου και μη επιστρεφόμενου σ'αυτούς μετοχικού κεφαλαίου και των κερδών που έχουν υπαχθεί σε φορολογία.

Ως πράγματι καταβεβλημένο απο τους μετόχους ποσό θεωρείται το μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας, προσαυξημένο κατά τ'αποθέματα, τα σχηματισθέντα απο καταβολή των μετόχων κατά τον τυχόν υπερ των άρθρων έκδοση των μετοχών.

Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν ανάλογη εφαρμογή και σε περίπτωση διαλύσεως εταιρείας ΕΠΕ.

Υπολογισμός του φόρου

1) Ο φόρος υπολογίζεται στο συνολικό φορολογητέο εισόδημα, διανεμόμενο και μη επ'ονόματι του νομικού προσώπου. Ο συντελεστής φόρου εμπορική ή βιομηχανική δραστηριότητα.

Έτσι τα διανεμόμενα κέρδη των Α.Ε. (μρίσματα, αμοιβές και ποσοστά των μελών του Δ.Σ., εκτός μισθού, αμοιβές και ποσοστά διευθυντών, κέρδη που διανέμονται στο προσωπικό), είναι πλέον αφορολόγητα και σε ουδεμία παρακράτηση φόρου υπόκεινται, αφού αυτά φορολογούνται στο όνομα της Α.Ε.

Το ίδιο ισχύει και στα διανεμόμενα κέρδη απο εταιρείες περιορισμένης ευθύνης.

2) Ειδικά για εταιρείες ΕΠΕ ο συντελεστής αυτός εφαρμόζεται στα καθαρά κέρδη που απομένουν μετά την αφαίρεση απο τα συνολικά καθαρά κέρδη, επιχειρηματική αμοιβή για φυσικά πρόσωπα, διαχειριστές, εταίρους και μέχρι τρεις οι οποίοι συμμετέχουν στην εταιρεία με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής, σε περίπτωση περισσοτέρων διαχειριστών εταίρων με ίσα ποσοστά συμμετοχής, οι δικαιούχοι επιχειρηματικής αμοιβής καθορίζονται απο την εταιρείας και δηλώνονται με την οικεία αρχική ετήσια εμπρόθεσμη δήλωσή της.

Ως ποσοστά λαμβάνονται εκείνα που υφίστανται κατά το χρόνο έγκρισης του ισολογισμού της. Αν αυτά δεν εγκριθεί μέσα σε χρονικό διάστημα 3 μηνών απο τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, λαμβάνονται υπόψη τα ποσοστά που έχουν αυτοί κατά την τελευταία ημέρα του τριμήνου.

Η επιχειρηματική αμοιβή θεωρείται ως λαμβανόμενη απο το ήμισυ των συνολικών καθαρών κερδών της εταιρείας που δηλώνονται με την αρχική εμπρόθεσμη δήλωση και κατά το ποσοστό συμμετοχής των διαχειριστών.

Όταν ο διαχειριστής συμμετέχει σε περισσότερες απο μία εταιρειες περιορισμένης ευθύνης ή σε άλλες προσωπικές ως ομορρυθμος εταίρος, αυτός δικαιούται επιχειρηματική αμοιβή απο μία απο αυτές, κατά επιλογή δηλώνεται με την οικεία αρχική εμπρόθεσμη δήλωση φορολογίας εισοδήματος της εταιρείας και δεν ανακαλείται.

3) Απο το συνολικό ποσό του φόρου που καταλογίζεται στο νομικό πρόσωπο εκπίπτουν τα εξής ποσά φόρων.

α) Ο φόρος που προκαταβλήθηκε ή παρακρατήθηκε στο εισόδημα που υπόκειται σε φόρο.

β) Ο φόρος που αναλογεί στο μέρος των φορολογηθέντων κατ' ειδικό τρόπο εισοδημάτων που διανέμονται και με τα οποία έχουν προσαυξηθεί τα υποκείμενα σε φορολογία κέρδη του νομικού προσώπου.

γ) Ο φόρος που αποδεδειγμένα καταβλήθηκε στην αλλοδαπή για το εισόδημα που προέκυψε σε αυτή και υπόκειται σε φόρο.

ΔΗΛΩΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Στην περίπτωση των Α.Ε. στα καθαρά κέρδη των οποίων συμπεριλαμβάνονται και εισοδήματα απαλλασσόμενα της φορολογίας ή κέρδη προσδιορισθέντα ή φορολογηθέντα κατά ειδικό τρόπο εφόσον μέσα σε έξι (6) μήνες από τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης δεν συνέρχεται η Γ.Σ. των μετόχων για να εγκρίνει την προταθείσα από το Διοικητικό Συμβούλιο διανομή κερδών.

Αν συνέρχεται ή την τροποποιεί υποχρεούται να υποβάλλουν τροποποιητική δήλωση εντός τριάντα (30) ημερών από τη λήξη του πιο πάνω εξαμήνου για τα φορολογητέα κέρδη που προκύπτουν από ισολογισμό συνεταιρισμών ΕΠΕ, ΑΕ. Ο τυχόν οφειλόμενος βάσει τροποποιητικής δήλωσης φόρος και προκαταβολή φόρου καταβάλλεται σε τρεις (3) ίσες μηνιαίες δόσεις από τις οποίες η πρώτη καταβάλλεται με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης και οι υπόλοιπες δύο την τελευταία εργάσιμη ημέρα των δύο επόμενων μηνών.

Σε περίπτωση μεταγενέστερης αλλά μέσα στην ίδια διαχειριστική χρήση με μερική ή ολική έγκριση της διανομής κερδών υποβάλλεται συμπληρωματική δήλωση εντός τριάντα (30) ημερών από το χρόνο έγκρισης από τη Γ.Σ. και ο οφειλόμενος φόρος καταβάλλεται εφάπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.

Με αποφάσεις του υπουργού Οικονομικών που δημοσιεύονται στην εφημερίδα της κυβερνήσεως καθορίζεται ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης καθώς και τα δικαιολογητικά και τ' άλλα στοιχεία που υποβάλλονται μαζί.

Εμφάνιση της υπεραξίας

Απο την προκύπτουσα υπεραξία αφαιρείται το χρεωστικό κόλλο του λογαριασμού ΚΕΡΔΗ ΚΑΙ ΖΗΜΙΑΙ.

Το υπόλοιπό ποσό υπεραξίας απομένει ωφαιλοποιείται ως εξείς:

α) Οι προσωπικές εταιρείες θα κάνουν αύξηση του κεφαλαίου τους.

β) Οι συνεταιρισμοί, θα κάνουν αύξηση του κεφαλαίου αυτών υποχρεωτικά με αύξηση του ύψους της συνεταιριστικής μερίδας αυτών με τροποποίηση του καταστατικού τους απο την γενική συνέλευση των συνεταίρων.

γ) Οι ΕΠΕ θα κάνουν αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με αύξηση της ονομαστικής αξίας των μεριδίων που υφίστανται στο χρόνο της κεφαλαιοποίησης.

δ) Οι Α.Ε. ανεξάρτητα, αν οι μετοχές αυτές είναι εισηγμένες ή όχι στο χρηματιστήριο θα κάνουν αύξηση μετοχικού κεφαλαίου είτε με την έκδοση νέων μετοχών είτε με αύξηση της ονομαστικής αξίας, είτε και με τους δύο τρόπους.

Οι νέες μετοχές που θα εκδοθούν διανέμονται δωρεάν στους μετόχους κατά την αναλογία των μετοχών που κατέχουν αυτοί κατά το χρόνο της κεφαλαιοποίησης της υπεραξίας.

3. Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου των προσωπικών εταιρειών των συνεταιρισμών και των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης καθώς και του μετοχικού κεφαλαίου των ανωνύμων εταιρειών πραγματοποιείται μέχρι το τέλος του δεύτερου έτους απο το χρόνο της αναπροσαρμογής. Σε περίπτωση που η επιχείρηση δεν κάνει μέσα στο χρόνο αυτόν αύξηση του κεφαλαίου επιβάλλονται σε βάρος των υπευθύνων οι κυρώσεις που προβλέπονται οι διατάξεις του άρθρου 56 του ν. 2190/1920.

Καταβολή φόρου. Εξάντληση φορολογικής υποχρέωσης

1. Ο φόρος που οφείλεται με βάση τις διατάξεις του άρθρου 24 καταβάλλεται εφ'άπαξ με την υποβολή της εμπρόθεσμης δήλωσης.

Ειδικά για την ανώνυμη εταιρεία και εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, η εξάντληση της φορολογικής υποχρέωσης παρέχεται με την προϋπόθεση ότι η εταιρεία δεν θα διαλυθεί ή το κεφάλαιο τους δεν θα μειωθεί με σκοπό διανομής στους μετόχους ή εταίρους του ποσού της υπεραξίας που προκύπτει πριν από την πάροδο πέντε (5) ετών από το χρόνο της αναπροσαρμογής της αξίας των ακινήτων.

Σε περίπτωση διάλυσης των πιο πάνω εταιρειών η μείωση του κεφαλαίου τους πριν από την πάροδο (5) πέντε ετών η υπεραξία δεν θεωρείται φορολογικά ως κεφάλαιο και έχει καταβληθεί και φορολογείται με τις διατάξεις και ισχύουν κάθε φορά σαν φορολογία εισοδήματος προστιθέμενη στα κέρδη της επιχείρησης του χρόνου διάλυσης ή μείωσης του κεφαλαίου τους μετά την αφαίρεση του φόρου που καταβλήθηκε. Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση διάλυσης της εταιρείας με σκοπό συγχώνευση αυτής με άλλη επιχείρηση και ίδρυση νέας ανώνυμης εταιρείας ή σε περίπτωση εξαγοράς ή απορρόφηση από άλλη ανώνυμη εταιρεία.

21 ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΥ ΕΤΑΙΡΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Η επιλογή του κατάλληλου εταιρικού τύπου είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα. Σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση θα εξετάσθουν οι επιδιωκόμενοι σκοποί, τα διατιθέμενα μέσα και οι υπάρχουσες σχέσεις που συνδέουν τα προς συνεταιρισμόν φυσικά πρόσωπα.

Έτσι λοιπόν όταν συστήνεται εταιρεία με μικρά κεφάλαια, ολιγάριθμους εταίρους (2-5), δηλ. οι λεγόμενες μικρές επιχειρήσεις, που πρόκειται να ασκήσουν βιοτεχνία ή εμπορία μικρής εκτάσεως, έχουν να διαλέξουν μεταξύ των δύο σπουδαιότερων βασικών τύπων των προσωπικών εταιρών, την ομόρρυθμη ή την απλή ετερόρρυθμη εταιρεία. Η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία δεν συνιστάται γιατί τα προβλήματα και οι δυσκολίες που παρουσιάζει δεν είναι εύκολο να αντιμετωπισθούν. Και αυτό γιατί η Ελληνική Νομοθεσία δεν περιέχει τις απαραίτητες διατάξεις για την ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρεία.

Άρα για την εμπορία μικρής εκτάσεως απομένει θέμα εκλογής μεταξύ της ομόρρυθμης ή της ετερόρρυθμης εταιρείας. Εξ άλλου η αφανής εταιρεία δεν προτιμάται συνήθως έναντι των δύο άλλων προσωπικών εταιρειών και στις συναλλαγές αποτελεί εξαίρεση. Δεν αποκλείεται βεβαίως η αφανής εταιρεία να έχει διάρκεια, αλλά αυτό δεν είναι κάτι το συνηθισμένο. Επιλέγεται συνήθως όταν κάποιος εταίρος δεν επιθυμεί να εμφανισθεί ότι ασκεί εμπορία, είτε διότι αυτό είναι αδύνατο από το νόμο (π.χ. μπορεί να είναι δημόσιος υπάλληλος ή υπάλληλος Οργανισμού), είτε διότι έχει προσωπικούς ή άλλους λόγους. Συνήθως η αφανής εταιρεία αποτελεί αναγκαίο καταφύγιο προσώπων τα οποία θέλουν να καλύψουν παράνομες ή αθέμιτες πράξεις ή χρήματα που αποκτήθηκαν παράνομα.

1) Επιλογή Ομόρρυθμης Εταιρείας

Οι εταίροι οι οποίοι είναι άδολοι και ειλικρινείς μεταξύ του καταλήγουν στο να επιλέξουν τον πρώτο εταιρικό τύπο τον οποίο γνωρίζει η εμπορική μας νομοθεσία, τον τύπο της ομόρρυθμης εταιρείας. Οι εταίροι θεωρούν απαραίτητο να έχουν το δικαίωμα να αναμιγνύονται ενεργώς στην διαχείριση της εταιρείας, ως διαχειριστές, για να είναι ήσυχτοι για την ατομική τους περιουσία και το μερίδιο τους στην εταιρεία και γιατί στις μεταξύ συνεταίρων σχέσεις, υπάρχει έλλειψη εμπιστοσύνης του ενός

ως προς την διαχείριση του άλλου. Το δικαίωμα αυτό διαχείρισης και εκπροσώπησης, υφίσταται σοβαρή εξασθένηση στις ετερόρρυθμες εταιρείες, διότι ο ετερόρρυθμος εταίρος συμμετέχει μεν περιορισμένα μέχρι ενός ορισμένου ποσού στην εταιρεία, αλλά αποκλείεται από την διαχείριση αυτής. Ο έμπορος όταν αποφασίσει να ασκήσει εμπορία με κάποιον άλλο, θέλει να ελέγχει συνεχώς την εταιρεία και από αυτό απαιτεί συνδιαχείριση των εταιρικών υποθέσεων και υπογραφή των εγγράφων της εταιρείας από κοινού κάτω από την εταιρική επωνυμία. Αυτός είναι και ο σπουδαιότερος λόγος για τον οποίο οι συναλλασσόμενοι έμποροι προτιμούν την ομόρρυθμη από την ετερόρρυθμη εταιρεία.

Η επιλογή όμως του εταιρικού αυτού τύπου είναι λίγο επικίνδυνη, διότι με την συμμετοχή του εμπόρου στην ομόρρυθμη εταιρεία, η περιουσία του είναι εξ ολοκλήρου εκτεθειμένη απέναντι στους εταιρικούς δανειστές λόγω της προσωπικής του ευθύνης έναντι αυτών εις ολόκληρο και απεριόριστα. Η ευθύνη αυτή αυξάνεται εάν η εταιρεία ενεργεί πράξεις επικίνδυνες, ριψοκίνδυνες, και όταν ο άλλος συνεταίρος στερείται αξιόλογης ατομικής περιουσίας, οπότε οι δανειστές θα στραφούν κατά του φερέγγυου εταίρου.

Σε αυτήν την περίπτωση ο εταίρος που έχει μεγάλη περιουσία θα προτιμήσει να συμμετάσχει σε μια ετερόρρυθμη εταιρεία για να μην ριψοκινδυνέψει ολόκληρη την ατομική του περιουσία, ή να ιδρύσει μαζί με άλλους εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Όμως η συμμετοχή σε μία εταιρεία περιορισμένης ευθύνης θα έχει ως συνέπεια να μην εμπιστεύονται οι τρίτοι την εταιρεία αυτή, λόγω του μικρού εταιρικού κεφαλαίου της και της έλλειψης παράλληλης ευθύνης της ατομικής περιουσίας των συνεταίρων της.

Έτσι οι δανειστές της εταιρείας θα ζητούν την προσωπική εγγύηση τρίτων ή την εμπράγματο ασφάλεια της ατομικής περιουσίας των εταίρων προκειμένου να δανείσουν την εταιρεία.

Αυτές είναι οι σπουδαιότερες συνέπειες από την επιλογή του εταιρικού τύπου της ομόρρυθμης εταιρείας και τα σπουδαιότερα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα για τους εταίρους αυτής.

Όσο μεγαλύτερη είναι η ατομική περιουσία των ομόρρυθμων εταίρων, τόσο μεγαλύτερη είναι η πίστη της εταιρείας έναντι των τρίτων, ενώ μια τέτοια εταιρεία με αφερέγγυους εταίρους, δεν διαφέρει και τόσο από μιá ανώνυμη ή περιορισμένης ευθύνης εταιρεία παρά στο ότι οι εταίροι ευθύνονται περιορισμένα στους δύο τελευταίους εμπορικούς τύπους εταιρειών.

Η επιλογή της ομόρρυθμης εταιρείας δεν είναι συνηθισμένη στην πράξη μόνο σε μικρές επιχειρήσεις αλλά σε πολλές περιπτώσεις επιλέγεται και σε μεσαίες και μεγάλες. Και αυτό γιατί οι προσωπικές εταιρείες έχουν μια απλότητα σύστασης και λειτουργίας η οποία λείπει από την ανώνυμη και την εταιρεία περιορισμένης ευθύνης. Ιδιαίτερα η ευχέρεια της διαχείρισης των προσωπικών εταιρειών, η ταύτιση εταίρων και διαχειριστών η έλλειψη κρατικής εποπτείας πάνω στην εταιρεία, η με δημοσίευση των ισολογισμών στο τεύχος ανωνύμων εταιρειών και εταιρειών περιορισμένης ευθύνης και γενικά το ανέξοδο της λειτουργίας καθώς και το δικαίωμα της καταγγελίας και άμεσης λύσης της εταιρείας από οποιονδήποτε εταίρο, προσδίδουν στην ομόρρυθμη εταιρεία ευκίνησια στην διαχείριση και λειτουργία της.

Για αυτό λοιπόν η ομόρρυθμος εταιρεία προτιμάται από τους άλλους εμπορικού τύπου, τύπους και ιδιαίτερα την ανώνυμη εταιρεία, η οποία υπόκειται σε συνεχή κρατική εποπτεία, σε δαπανηρές δημοσιεύσεις ισολογισμών, σε συγκλήσεις Γενικών Συνελεύσεων των μετόχων κάτω από αυστηρές διατυπώσεις, σε κεφαλαιοποίηση και αυστηρή φορολογία των κερδών, σε εγκλωβισμό των κεφαλαίων σε περίπτωση λύσεως της εταιρείας κ.α.

2) Επιλογή Ετερορρυθμου εταιρείας

Όλοι οι πίο πάνω λόγιοι για τους οποίους οι έμποροι επιλέγουν την ομόρρυθμη εταιρεία, ισχύουν για την ετερόρρυθμη εταιρεία. Στην ετερόρρυθμη εταιρεία μετέχουν ένας ή περισσότεροι ομόρρυθμοι εταίροι, οι οποίοι ευθύνονται ατομικά εις ολόκληρον και απεριόριστα για τα εταιρικά χρέη και από την πλευρά αυτή κάθε ετερόρρυθμος εταιρεία είναι μια ομόρρυθμος. Η μόνη δια-

φορά έγκειται στο ότι στην ετερόρρυθμη εταιρεία συμμετέχουν ένας ή περισσότεροι εταίροι, οι ετερόρρυθμοι, οι οποίοι ευθύνονται περιορισμένα και μέχρι της εισφοράς τους.

Ο ετερόρρυθμος εταίρος είναι εταίρος εν τη κυριολεξία, αλλά στερείται το δικαίωμα να εκπροσωπεί την εταιρεία, το δε όνομά του δεν μπορεί να τεθεί στην εταιρική επωνυμία. Για αυτό αποκλείεται απο την διαχείριση, υπό την έννοια ότι μέσω αυτής εκπροσωπεί την εταιρεία έναντι τρίτων. Εάν αναμιχθεί στην διαχείριση της εταιρείας τότε ευθύνεται απεριόριστα και όχι περιορισμένα. Έτσι λοιπόν πρέπει ο ετερόρρυθμος εταίρος να έχει εμπιστοσύνη απόλυτη στους εκπροσώπους της εταιρείας, γιατί ο ίδιος δεν μπορεί να συμμετάσχει στην διαχείριση αυτής. Κατά τα άλλα έχει τα ίδια δικαιώματα και υποχρεώσεις που έχουν οι ομόρρυθμοι εταίροι.

3) Επιλογή ανώνυμης εταιρείας

Η ανώνυμη εταιρεία είναι ο εταιρικός τύπος που αρμόζει στις μεγάλες επιχειρήσεις είναι η εταιρεία του μεγάλου κεφαλαίου. Σε αυτήν την εταιρεία συμμετέχουν πολυάριθμα πρόσωπα και αυτή απευθύνεται στο ευρύ κοινό. Λόγω της έλλειψης του προσωπικού δεσμού των εταίρων μεταξύ τους, ο οποιοσδήποτε μπορεί να συμμετάσχει στην εταιρεία αυτή με την αγορά μίας ή περισσότερων μετοχών. Με αυτήν τη συμμετοχή δεν αναλαμβάνει άλλη υποχρέωση αρκεί ότι εξώφησε την μετοχή ή τις μετοχές του και δεν υποχρεούται να μετέχει στην διοίκηση της εταιρείας. Μπορεί δε να εξέλθει από την εταιρεία μεταβιβάζοντας τις μετοχές του. Ο εταιρικός τύπος αυτός ενδιαφέρει το κράτος και την εθνική οικονομία περισσότερο από του άλλους εταιρικούς τύπους, γιατί τον εταιρικό αυτό τύπο προσλαμβάνουν συνήθως οι μεγάλες βιομηχανικές και εμπορικές επιχειρήσεις και σ' αυτές μπορεί να συμμετάσχει το κοινό με τις αποταμιεύσεις του.

Η ιδανική πάντως περίπτωση στην οποία πρέπει να γίνει επιλογή της ανώνυμης εταιρείας είναι η συγκέντρωση πολλών και μεγάλων κεφαλαίων ή η πρόσκληση του κοινού όταν πρόκειται να συσταθεί μεγάλη επιχείρηση, βιομηχανική ή εμπορική. Για να καταστεί δυνατή η ιδεώδης εφαρμογή της νομοθεσίας περί των ανωνύμων εταιρειών θα ήταν απαραίτητο η ανώνυμη εταιρεία να παραμείνει η εταιρεία του μεγάλου κεφαλαίου στην οποία τα περισσότερα πρόσωπα να συμμετέχουν με σοβαρά κεφάλαια το κάθε ένα και χωρίς να συνδέονται εάν είναι δυνατόν με συγγένεια.

Για την σύσταση της ανώνυμης εταιρείας απαιτούνται πολλές και δαπανηρές διατυπώσεις, όπως το συμβολαιογραφικό έγγραφο άδεια του Νομάρχη και έγκριση από αυτόν του καταστατικού κατά την σύσταση και τυχόν τροποποίηση του, δημοσίευσή στη Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δημοσιεύσεις ετησίων ισολογισμών, κρατική εποπτεία κ.α. Επίσης για να παρθεί οποιαδήποτε απόφαση πρέπει να συνεδριάσει η πλειοψηφία της Γενικής Συνελεύσεως τηρώντας όλες τις τυπικές διαδικασίες. Την πλειοψηφία της Γενικής Συνελεύσεως την έχουν οι μέτοχοι που συγκεντρώνουν το 51% και άνω των μετοχών. Αυτοί έχουν και την εξουσία να λαμβάνουν οποιαδήποτε απόφαση δια μέσου της Γενικής Συνελεύσεως ή του Διοικητικού

Συμβουλίου που οι ίδιοι έχουν εκλέξει. Όταν την πλειοψηφία των μετοχών την έχουν ορισμένοι κεφαλαιούχοι μέτοχοι και το υπόλοιπο ποσοστό απλοί επενδυτές τότε συνήθως οι αποφάσεις που λαμβάνονται ευνοούν μόνο τους πρώτους.

Η υποχρεωτική ή προληπτική παρακράτηση μέρους των κερδών της ανώνυμης εταιρείας για την δημιουργία αποθεματικών έχει σαν αποτέλεσμα τη δέσμευση μεγάλων κεφαλαίων για ερκετό χρονικό διάστημα ακόμα και μετά την λύση της εταιρείας. Η δέσμευση των κεφαλαίων έχει σαν σκοπό την κάλυψη των δανειστών της εταιρείας ακόμα και μετά την λύση της για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όμως τα κεφάλαια αυτά δεν παύουν να είναι κέρδη τα οποία έπρεπε να είχαν διανεμηθεί στους μετόχους οι οποίοι επενδύουν τα χρήματά τους για να απολαύσουν ένα μέρος των κερδών και όχι για να τα δεσμεύσουν.

Επίσης στην ανώνυμη εταιρεία ο μέτοχος δεν έχει το δικαίωμα της καταγγελίας της εταιρείας το οποίο ισχύει για τους εταίρους των προσωπικών εταιρειών.

Παρόλα αυτά η ανώνυμη εταιρεία είναι η εταιρεία του μεγάλου κεφαλαίου, των μεγάλων επιχειρήσεων με την μακρά διάρκεια ζωής που στηρίζουν το εμπόριο και την οικονομία κάθε κράτους.

4) Επιλογή της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης

Οι μεσαίες κυρίως επιχειρήσεις βρίσκουν στην εταιρεία περιορισμένης ευθύνης τον πλέον κατάλληλο εταιρικό τύπο. Και αυτό επειδή η Ε.Π.Ε. αποφεύγει το κύριο μειονέκτημα της προσωπικής εταιρείας που είναι το απεριόριστο της Ευθύνης ενός τουλάχιστον από τους συνεταίρους αλλά και γιατί αντιμετωπίζει το μειονέκτημα της ανώνυμης εταιρείας που είναι η εξασθένηση του προσωπικού στοιχείου από την οργάνωση και την λειτουργία της εταιρείας.

Η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης έχει πολλά πλεονεκτήματα έναντι των προσωπικών εταιρειών και των ανώνυμων εταιρειών. Μέσω αυτής αποφεύγονται τα μειονεκτήματα δύο άλλων ακραίων εταιρικών τύπων και προτιμάται όταν το αντικείμενο της επιχείρησης είναι ριψοκίνδυνο. Άλλα η εταιρεία περιορισμένης ευθύνης δεν μπορεί να προσφύγει στο κοινό για την εξεύρεση κεφαλαίων, διότι τα μερίδια των εταίρων της δεν μπορούν να ενσωματωθούν σε αξιόγραφα, τις μετοχές όπως στις ανώνυμες εταιρείες. Την προτιμούν επίσης και επιχειρήσεις με μεγάλα κεφάλαια για να μην έχουν οι εταίροι την ατομική ευθύνη, και για να αποφεύγουν την κρατική εποπτεία.

Για την σύσταση της απαιτούνται πολλές διατυπώσεις όπως και στην ανώνυμη εταιρεία αλλά και τα περισσότερα έξοδα συστάσεως από κάθε άλλη εταιρεία. Για αυτόν τον λόγο και η ίδρυση της Ε.Π.Ε με μεγάλα κεφάλαια αποφεύγεται, και στην πράξη συνηθίζεται η ίδρυση με μικρό κεφάλαιο και η χρηματοδότηση της εταιρείας από τους ιδρυτές της.

Η λειτουργία της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είναι πολύπλοκη και ιδίως οι αποφάσεις των εταίρων της οι οποίες λαμβάνονται μετά την συνέλευση. Ο νόμος απαιτεί για κάθε απόφαση διπλή πλειοψηφία και του όλου κεφαλαίου και του συνόλου των προσώπων των εταίρων της. Αυτό προκάλεσε στην πράξη πολλές δυσχέρειες στην λήψη αποφάσεων, γιατί η πλειοψηφία του κεφαλαίου αιχμαλωτίσθηκε από τους εταίρους της μειοψηφίας, οι οποίοι είχαν μικρή συμμετοχή στο κεφάλαιο, αλλά αποφασιστικό αριθμό στα πρόσωπα των εταίρων.

Το μεγαλύτερο πλεονέκτημα της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης είναι το περιορισμένο της ευθύνης όλων των εταίρων της. Αυτό όμως δημιουργεί μεγάλες δυσχέρειες στις συναλλαγές της.

διότι οι τρίτοι όταν συναλλάσσονται μαζί της δυσπιστούν ως προς την πίστη αυτής. Γι' αυτό την ονομάζουν εταιρεία περιορισμένης εκτιμήσεως, και για σοβαρές συναλλαγές, μεγάλες συμβάσεις, χρηματοδοτήσεις κ.α. οι τρίτοι ζητούν την προσωπική εγγύηση φερέγγυων εταίρων ή τρίτων, ή την παροχή εμπράγματης ασφάλειας.

Παρόλα αυτά όλο και περισσότεροι έμποροι που συστήνουν μεσαίες αλλά και μικρές επιχειρήσεις τους δίνουν τον εταιρικό τύπο της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης επειδή περιέχει ένα συνδυασμό προσωπικών και κεφαλαιουχικών σχέσεων.

